

www.konyv7.hu 144 Ft

KÖNYV

VII. ÉVFOLYAM 21. SZÁM • 2003. OKTÓBER 30.

HÉT

KULTURÁLIS KÉTHETILAP

Ember és gondolat
Pusztai Ferenc

Írófaggató
Hárs Ernő

Kertész Ákos
Magaskultúra és
szórakoztatóipar

Tarján Tamás
Film, színház,
muzsika

Nyerges András
A teremtés egyik
fele és társai

Sári László
Az ifjú Lin-csi
vándorévei 33.

Interjú
Nagy Gabriellával
Andrew C. Jánossal

Fotó: Szabó J. Judit

Az átmenetben érzem jól magam
Beszélgetés **Parti Nagy Lajossal**

www.libri.hu
az online könyvbirodalom

A család könyvespolcára

A Móra Kiadó újdonságaiból

Benjamin az elefánt kincset talál

Benjamin az elefánt Ottó, hol vagy?

A világ más részein gyerekek milliói ismerik és szeretik Benjaminget, az ember módra beszélő és viselkedő elefántot. A Benjamin-történetek két első epizódja most először jelenik meg magyarul. Szöveg és illusztráció Elfie Donnelly. *Kötetenként 1790 Ft*

**Zdeněk Miler – Hana Doskočilová
A vakond télen**

64 oldal, ford. Balázs Andrea
Mit tehet a vakond, ha leesik a hó? Természetesen hóemberre és karácsonyfára vágyik. A két történetből megtudjuk, hogyan tesz szert mindkettőre. Z. Miler illusztrációival. *1980 Ft*

A Mézga család

144 oldal, írta Rigó Béla, ill. Ternovszky Béla, Csákovics Lajos és Weigert Miklós
„Egy forintért megmondom” – hirdeti fittyet hányva időre és inflációra Mézga Aladár. A mindmáig népszerű rajzfilmsorozat első része először olvasható könyv alakban. *1690 Ft*

**Gaby Schuster
Nina & Nicki
A titok**

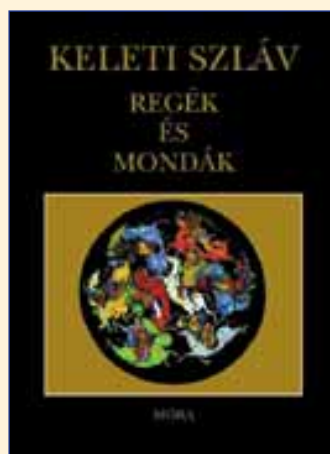
(Pöttyös könyvek)

120 oldal, ford. Schleicher Dóra, ill. Szegedi Katalin
Nina egyébként megértő „jó fej” szülei nem engedik, hogy igazi, nagylányos születésnapit tartson. Vajon miért ilyen kőszívűek? És mi lehet az oka, hogy a legjobb barátja, Nicki sem osztozik bánatában? *990 Ft*

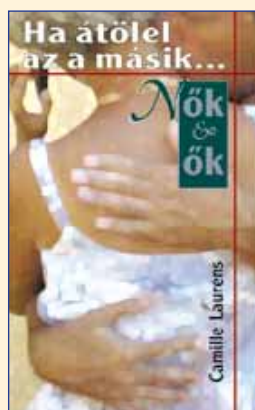
**Alexa Henning von Lange
Micsoda mázlista vagyok!**

(Móra X Könyvek)
Kb. 208 oldal, ford. Tapodi Rika
Egy tizenöt éves lány, Lelle gondolatai nyomán ismerhetjük meg a felnőtté válás buktatóit, keserveit és örömeit. A történet – mely mulatságos és sokkoló fordulatokban egyaránt bővelkedik – egy család legintimebb pillanataiba avatja be az olvasót. Az író ezzel a kötetével 2002-ben elnyerte a „Legjobb német ifjúsági regény” díját. *1690 Ft*

Keleti szláv regék és mondák

392 oldal, vál. és szerk. Petrovácz István
A keleti szláv rege- és mondavilág az oroszok, ukránok és fehéroroszkok, beloruszkok közös történelmi jussa. Többségük még a Kijevi Ruszban együtt élő szláv törzsek körében keletkezett. A hihetetlenül gazdag mondakincsből az évszázadok során írók, művészek, mesemondók, ikonfestők, fafaragó mesterek százzal vettek mintát. *1890 Ft*

**Camille Laurens
Ha átölel az a másik...**

(Nők & ők)

Kb. 240 oldal, ford. Tóth Krisztina
A könyv egy nő életében előforduló valamennyi férfiről szól, a legelső férfiszemélytől az utolsóig – apáról, nagyapáról, fiúról, fiverről, barátról, férjéről, szeretőről, főnökről, kollégáról, ahogy az életben is megjelennek váltakozó sorrendben, át-átútvéve a jelenlét és a felejtés titokzatos szövedékén. *1590 Ft*

Megveszlek kilóra!

■ Megveszlek kilóra! Így kiabált velem 1984-ben egy dühös taxis, akit sikerült – már nem emlékszem mivel – felbosszantanom. Akkoriban a taxisok és más borraválós szakmák művelői az átlaghoz képest igen jól kerestek, és a pártállami idők taxisában akkor – mutatis mutandis – annak az amerikai milliomosnak az indulatai működhetnek, aki szórakoztató regények gyakran szereplő, kedvenc figurája: elégedetlen a szállodai fogadtatással, emiatt megveszi a szállodát és kirúgja a személyzetet...

„Megveszlek kilóra!” – sértő, bántó kifejezés, használójának bárdolatlanságát tükrözi.

Néha a jegyzetírót a múzsa csókolja homlokán, néha pontosan megnevezhető az ihlet forrása. Az „ihlet forrása” ez esetben megnevezhető, ketten is vannak ők. Egy mástól függetlenül a néha lapunkban is publikáló Gervai András, és a Typotex Kiadó vezetője, Votisky Zsuzsa hívta fel figyelmemet az egyik nagy bevásárlóközpont – azóta már befejeződött – akciójára, amelynek a lényege az volt, hogy könyveket súlyra árultak, súlykategóriák szerint határozva meg az egységárat. Az akció hírért hallva jutott eszembe az én régi taxisom.

Megveszlek kilóra! – kiálthatta a bevásárlóközpontba hétfélig nagybevásárlásra, vagy akár csak tíz deka szalonnáért és két zsömléért betérő vevő a könyves asztalokon felhalmozott művészeti albumoknak, versesköteteknek, ha éppen kiáltani volt kedve, de valószínűbb, hogy nem kiáltott, hiszen a könyvek iránt fogékonyabb közönségre a kevésbé harsány stílus a jellemző.

Bizonyosan voltak szelídek, akik szerényen csak annyit mondtak: „kérek szépen húsz deka kenyérszalonnát, és fél kiló útleírást, talán abból, ott ni, az olyan frissnek látszik...”

És voltak talán, akik csendes szomorúsággal nem vásároltak mást, csak harmincegy dekagramm „Jason Epstein: A könyvkiadás múltja, jelene és jövője”.

Baj ez? Nem hiszem. A marketingfogásoknak olyan gazdag tárházát próbálták ki eddig is, és próbálják ki folyamatosan rajtunk, hogy edzettek lettünk. Ez is csak egy azok közül – nem lepődünk mi már meg semmin.

Szóval nem baj, csak olyan szomorúan szimbolikus.

A könyvkiadás múltja, jelene és jövője.

Kiss József

KÖNYVHÉT

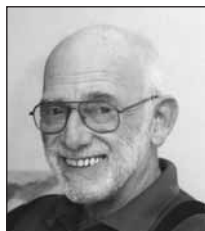
A TARTALOMBÓL

Beszélgetés
Parti Nagy Lajossal
5. oldal

Interjú
Andrew C. Jánossal
9. oldal

Kertész Ákos
Magaskultúra és szórakoztatóipar
12. oldal

Írófaggató
Hárs Ernőt
faggatta nádra Valéria
14. oldal

4 **Az ifjú Lin-csi vándorévei 33. rész**
Közreadja: Sári László

5 **Beszélgetés Parti Nagy Lajossal**
(Mátraházi Zsuzsa)

6 **Beszélgetések életről és irodalomról**
(Szakonyi Károly)
Márton László regényéről
(Kovács Viktor)

7 **Interjú Nagy Gabriellával**
(Karafiáth Orsolya)

8 **Iszlai Zoltán 70 éves**
(Csokonai Attila)
KIADÓRA VÁRVA
Nancy Milford: Vad szépség
(Deme Mária)

9 **Beszélgetés Andrew C. Jánossal**
(Tausz Anikó)

10 **Frankfurt, 2003**
(B. K.)

11 **EMBER ÉS GONDOLAT**
Pusztai Ferencsel
beszélget Nádor Tamás

12 Kertész Ákos
Magaskultúra és szórakoztatóipar

13 **OLVASÓSZEMÜVEG**
Nyerges András
A teremtés egyik fele és társai

14 **ÍRÓFAGGATÓ**
Hárs Ernőt
kérdte Nádra Valéria

15 **SZEMMAGASSÁGBAN**
Tarján Tamás
Film, színház, muzsika

16 SIKERLISTA

17 KÖNYVKILÁTÓ

21 **KÖNYVSZEMELVÉNY**
Julia Goldenlane: A herceg jósnője
(Beholder Kiadó)

23 **MEGJELENT KÖNYVEK**
2003. OKTÓBER 3–16.

Megjelenik kéthetente • Ára: 144 Ft • Előfizetőknek: 120 Ft • Előfizetési díj: 2880 Ft egy évre • Kiadja: Kiss József Könyvkiadó, Kereskedelmi és Reklám Kft. Az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének a tagja • Szerkesztőség, hirdetésfelvétel, előfizetés: 1114 Budapest, Hamzsabégi út 31. • Telefon/fax: 466-0703, telefon: 209-1875, 209-9140, 209-9141 • E-mail: konyvhét@axelero.hu • Főszerkesztő, felelős kiadó: Kiss József • Főszerkesztő-helyettes: Csokonai Attila • Lapmenedzser: Könyvű Judit • Művészeti vezető: Szabó J. Judit • Szedés, tördelés: Blasits Ildikó • Nyomás: Grafika Press Nyomdaipari Rt. • Felelős vezető: Farkas Tamás vezérigazgató • ISSN 1418-4915 • A hirdetésekben közöltékért a kiadó és a szerkesztőség nem vállal felelősséget • Terjeszti árusításban: a Magyar Lapker Rt., a Magyar Könyvklub Rt., a Libri Kft., a Lira és Lant Rt. Külföldön előfizethető a Hungaropress Sajtóterjesztő címén: 1117 Budapest, Budafoki út 70., Hungarica E. C., 2013 Pomáz, Pf: 146. Lapunk megjelenését támogatja a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma Nemzeti Kulturális Alapprogram.

Az ifjú Lin-csi vándorévei 33. Közreadja: Sári László

67.

■ Az ifjú Lin-csi útja egy nap nagyvárosi házak között vezetett. A szűk utcákban óriási volt a tolongás, lehetetlen volt kitérni, félrehúzódni a tömeg elől. A szembejövők közelről láthatták egymás arcát. Lin-csi sohasem kereste az emberek társaságát, sokkal jobb szórakoztatója volt ő magának, mint akárki más. Tudott mit kezdeni magával, nem ismerte a magányosság unalmát. Most mégis arra gondolt, milyen szomorú, hogy egyetlen arc, egyetlen tekintet sem kelti fel a kíváncsiságát, senkit sem talál közöttük, akinek érzései vagy gondolatai érdekelnék. Sebesebbre is fogta lépteit. Ám akárhogy sietett, nem ritkult a tömeg, nem fogytak az arcok. Kis idő múltán úgy vágyott szabadulni a városból, hogy szinte már futott kifelé, akár a szél kergette felhő. Mire kiért a hegyek közé, s választott magának egy páfrányfenyőt, amelynek tövében leheveredett, már késő este lett. Végre nyugalom áradt körülötte mindenfelől. Néhány pillanatra a Hold is megállt az Ég közepén. Lin-csi ott érezte a szívében az égi vándor pihenőjét.

– Ha ebben a városban odalent, utánam kiáltott volna valaki, akkor se fordulok meg, megyek tovább. Félttem tőlük, pedig csak érdektelenek, jelentéktelenek voltak, nem volt rajtuk semmi ijesztő. De jó, hogy az ember maga választja meg, hol él, kivel találkozik, kivel beszél! – sóhajtotta Lin-csi a hegyoldalban, s csendesen örült a meleg nyárestének, az erdő óriás fáinak. – Arra figyelmeztetett mindegyik arc, hogy hiábavaló köztünk minden szándék, felesleges minden szó. Nem értenék meg egymást semmiképp. Nincs ennél félelmetesebb, borzongatóbb érzés – gondolt megint a városi sokadalomra Lin-csi. Kis-sé csillapította izgalmát, hogy megtalálta rémületének okát.

– Ahol nincs semmi, ott nincs még tévelygés sem. Nincs az emberek között sem megértés, sem viszály. A semmi van csupán. S nincs is többre esély. – Azt kutatta emlékezetében, mit tart az ilyenféle létezésről a tanítás. Mit tesz a legbölcsebb mester, amikor ilyen arcokat lát? Akarnak-e mást ezek az arcok egyáltalán, mint a konok életben maradását? – így tűnődött Lin-csi, nehezen szabadult a város emlékeitől. Amikor aztán megpihent, megnyugodott, s végiglapozott emlékezetében minden idevágó írást, ami eszébe jutott, megfogalmazta magának elgon-

dolását. Arcán szenttelen nyugalom ült, akár odalent a városlakóknén.

– Ha az ember arca komor, szeme magára nyíló, nem fog rajta a szó. Ha az ember arca bizó, szeme messzeségbe tekintő, elriaszthatja akár egyetlen eltévesztett szó. Jobb tehát, ha meg sem érintjük egymást. Egyiket ezért, a másikat azért, hagyjuk csak járni a maga útján. Nem kell nekik tanítás, nem kell nekik tanító – hagyta sorsukra az embereket gondolatban Lin-csi, meggyőzőnek érezve következtetését.

– *A nagy Úthoz nincsen kapu,*

Ezer tévút visz tova.

A sorompók közt labirint,

S te mégis eljutsz oda –

illesztette még gondolataihoz a régi strófát, mely épp akkor jutott eszébe. Vagyis valóban nincs értelme semmiféle útmutatásnak. Sőt veszélyes lehet az emberekre a tanítás, olvasta ki a versből is saját következtetése helyességét. Ezzel túl is tette magát aznapi városi élményén. Úgy érezte, meggyőződése megóvja majd a tévedéstől, mely másokat a prédikálás, a rögeszmés segítségnyújtás útjára vezetett. – Mit is képzelnek magukról ezek? Valóban azt, hogy ők mesterek? – csodálkozott rajtuk őszintén Lin-csi. Határozottan úgy érezte, hogy kisiklás volt csupán, amikor egyszer ő maga is prédikált. Amikor meggyőződött egy fekete csuhást, hogy haszontalan dolog a könyvekbe rejtett okosság. – Pedig hát ez nem is butaság egyáltalán – fűzte még hozzá halkán, de most igyekezett elfelejteni saját okosságát, nehogy magára cáfoljon tüstént.

A fekete csuhás esetéről azonban eszébe jutott még valami. Az a szerzetes megszólította, kérdezte őt. Valamilyen választ várt. Ilyenkor mi a teendő? Ilyenkor is az elfordulás? Mert ez már majdnem olyan, mint amikor bezöregt valaki egy kolostor kapuján. – Szörnyű teher a tudás, a nemtudás egyformán. S mindkettő az emberi világ sűrűjébe vezet. Nincs tehát előlük menekvés mégsem? – tette még föl magának az újabb kérdést Lin-csi a páfrányfenyő tövében, de aztán inkább elaludt, nehogy válaszolnia kelljen rá.

68.

Az ifjú Lin-csi egy nap ismét a tanítás kilátásain tűnődött. Miben hisznek a tanítók, s mi-
ben azok, akik tagadják a tanítást? Miért zörgetik örökké a kolostorok kapuit a vándor-szerzetesek, s mit mondanak nekik a meste-

rek? Mert nagy ám a talány! Van is mit tanítani, meg nincs is. Van is, aki felfogja, meg nincs is. Lúdtalpas, hibbant csavargók járnak a birodalom tájait, fölnéznek a felhőre, le a fűszálra, s máris mindent tudnak az égi és földi világról. Kiművelt, képzett írástudók járnak a birodalom könyvtárait, reggel is, este is elolvasnak egy-egy tankölteményt, mégsem tudnak semmit az égi és földi világról. Nagy ám a talány. Nem könnyű felfedni a tudás és nemtudás rejtélyeit.

– Annyi biztos, hogy úgy kell vizsgálni a mesterek arcának minden egyes vonását, ahogy a felnyitott könyvek első lapjának minden írásjegyét. Kit látunk a jelek mögött? Jó szándékú töprengőt, vagy fölényes kinyilatkozót? Mindkét esetben ugyanaz a kérdés – vélte Lin-csi, miközben egy eléje táruló szélfúttá völgy füveinek hullámlását bámulta. Szívesen végigfutott volna a hullámok hátán a ragyogó napfényben, de inkább megkímélte a füvek puha érintetlenségét. Ülve maradt a helyén, egy jó meleg öblös sziklán. – És valószínűleg ugyanígy kell vizsgálni a kérdésekkel zörgetők arcát is: ki mire érdemes? Ki kell választani közülük egy csoportba az okos fölényest és a bárgyú ostobát, akiken úgysem változtathatsz, a maradéknak aztán beszélhetsz bátran, nem érhet csalódás – gondolta Lin-csi, és még azt is ott a sziklán ülve találta ki, hogy ezt a maradékot majd nem kell kímélni egyáltalán. Minél többet küzdenek, szenvednek magukkal és másokkal, annál inkább megértik, amit érteni kell nekik. Kínna-keservvel tanulják meg becsülni magukat, egyformán szeretni az életet és a halált, s megvetni minden egyebet. Mert ennél többet az ember magáért nem tehet. Józanul, hűvösen szemléljük minden dolog átváltozását, semmihez ne fűzze őket ragaszkodás. A teljes emberélet eszménye más nem lehet.

– Ha bármi más utat választanánk, összeroppannánk tökéletességünk vagy tökéletlenségünk terhei alatt. Ezen a középső úton lesz a legkönnyebb a járás. Csak ezen haladva nem fenyegeti a tanítvány elméjét sem az elbutulás, sem a haszontalan tudás. Sem az elbizonytalanodás, sem az önhitté válás. Csak az okosok és ostobák otromba hada fenyeget minden középső úton járókat. Ám ez elől kitér majd a bölcs tanítvány. Mert ott, ahol az okosok és ostobák rendezik be birodalmukat, ő már nem akar semmit. Hiszen saját maga megalkotásával befejezte cselekvését. Attól kezdve nem iparkodik, nem gyötri magát semmilyen célért, leginkább a szemlélődés jellemzi életét. Vagyis élete és halála valóban könnyű járás lesz csupán – gondolta el egy igazi mester és egy igazi tanítvány találkozását Lin-csi a sziklán, s ebben a kivételes esetben olyan tökéletesnek képzelte el az eredményt, mint a még mindig eléje táruló látvány. Olyan tökéletesnek, mint a füvek könnyű hullámlása, mögötte a hegyek ívei, fölöttük a felhők, s a mérhetetlen azúr Ég.

„Az átmenetben érzem jól magam” Egy titkos kalandor rettegései

■ – *Parti Nagy Lajost mostanában sok helyütt ünneplik. Születésnapit rendeztek neki a napokban a Szlovák Intézetben, alig egy hét múlva az Írók Boltjában és ki tudja, hányfelé még. Szép kerek évforduló az ötvenedik esztendő az ember életében, de a sok ünnepség nyilvánvalóan visszatekintésre is sarkallja az embert. Először tehát arról kérdeztem a költő-író, hogy mit lát, amikor hátrán az az elmúlt évtizedekre?*

– Ha optimista akarok lenni, akkor „csak” a pálya első felét, ha nem, akkor az is lehet, hogy már mindent megírtam, ami fontos volt. Amúgy sok munkát látok, persze kevesebbet, mint amennyit látnom kéne. Azt hiszem, én alapvetően lusta vagyok. Amikor erre harmincéves korom táján rádöbentem, akkor kezdtem el rendesen dolgozni. Az írásaim fogadtatását, az olvasókat illetve a kritikát illetően egy szavam sem lehet. A belső elégedetlenség meg természetes. De nincs bennem semmi különös önvád, hogy ezt vagy azt radikálisan másképp kellett volna csinálnom. Talán jobban, konzekvensebben. A lelke mélyén azt hiszem, mindenki lusta, ez a normális, nem?

– *Mit jelent Önnél a lustaság?*

– Hát, azért nem a semmittevést. Hanem hogy, például, ül az ember egy fotelban naphosszat és olvas. Ennél kevés jobb dolog van a világon, az írás csak ritkán tartozik ezek közé. Én még nagyon sok mindent szeretnék megcsinálni, ugyanakkor szépen lassan jövök rá, ráöregszem, hogy nem kell mindent megírni. A saját fontos tárgyaim elől eddig se tudtam, és ezután se fogok tudni kitérni. Tizenhét éve vagyok szabadfoglalkozású író, következőképpen nem válik szét az életemben munka és szabadidő, vagy hogy nevezik. Ez rossz és jó. Életforma, lehet mondani.

– *A nap, a hét, az év mely szakában szeret dolgozni?*

– Mostanában próbálok reggel minél előbb odaülni az asztalhoz, korábban ébredék, lévén egy kéthónapos lányunk, így a nap eléggé átalakul, este pedig, ez a biztos, igyekszem éjfélig, egyig dolgozni, bár az utóbbi

években egyre kevésbé vagyok éjszakai ember. Amíg dohányoztam s nem tudtam cigaretta nélkül dolgozni, előfordult, hogy azért hagytam abba a munkát, mert úgy éreztem, teljesen kiszáradtam, másrészt a fülelem folyik ki a nikotin. Hét éve, mikor bűnbakot kellett találnom a hallfélélemeimnek, igaz két év előkészület után, életemben először s utoljára leszoktam. Pontosabban abbahagytam, leszokni nem lehet. Mivel azonban dohányozni jó, ha majd hetvenéves leszek, visszazokom.

– *Azt mondta, lehet, hogy megírta a fontos műveit. Mire alapozza ezt a megállapítását?*

– Alapozni nem nagyon tudom, de ha megnézem az elődök többségét, ötvenéves koruk előtt megírták a főbb műveiket. Említhetném akár Kosztolányit, akár másokat. De ezzel az ember praktikusán nem tud foglalkozni. Nem lehet úgy nekilátni valaminek, hogy előre elgondolom: ez nem lesz egy nagy szám. Mindig utólag derül ki, hogy mi volt fontos. Amikor a nyolcvanas évek végén összeraktam a Szóalovaglyást, ezt a verstoredékgyűjteményt, nem gondoltam, hogy ennyire meghatározó lesz a pályámon. Márpedig az lett, olyasmi, mint a koordinátarendszerben az origó, nem véletlenül az az alcíme, hogy „mintamondatok 0.”. Vagy a Sárbogárdi Jolán: A test anyala, ez a kisregény, ami pro forma egy füzetesregény-paródia, mégis fontos, mert amit a nyelvről, a nyelvromlásról, a diletáns-beszédről tudok, az abban a könyvben benne van. De hát a 2000-ben megjelent Hősöm tere című regény is fontos, vagy a legújabb verseskötet, a Grafítnesz. A 10-11 kötet, ami megjelent a nevem alatt, nem sok, igazán. De az anyagnak, minden szövegnek megvan a maga kihordási ideje, nem mindig akar kötetté összeállni. Optimális esetben kivárom, amíg a mű kivájja, kinehézkesdi magának a saját medrét. Sportból persze lehet szaporítani a kiadott könyvek számát, de nem érdemes. Meg hát, e borítóval

ellátott papírmemű termékek jó része attól még nem könyv, hogy úgy néz ki.

– *Fontos témái vannak-e?*

– Nincsenek. Illetve azt mondhatnám, az élet és a halál, ami így egy marhaság, de igaz. Azt szokták mondani, hogy az én témám alapvetően a nyelv, ez igaz lehet, de hát minden kollégám így van ezzel „alapvetően”, csak ki jobban, ki kevésbé. Én jobban. Ez az anyagom, ezáltal, ezzel, ezen keresztül tudok életről halálról, bármiről „mondani” valamit. Persze nem a nyelv, hanem, a nyelvhasználat. A romlás és épülés, a standardtól való eltérés, a nyelv uralása és uralhatatlansága, a nyelvi regiszterek folytonos keverése, fennkölt és alantas, tragikus és komikus ütköztetése.

– *Nem eszköznek érzi az anyanyelvet?*

– Az irodalomban, ha az tényleg nyelvi műtárgyak összessége, sohasem eszköz, vagy sosem csak eszköz a nyelv. Vannak persze olyan irányok, amelyekben nem elsősorban a szöveg nyelvisége hordozza a mű, úgymond, üzenetét. De a nyelv ellenében nem lehet műveket létrehozni, a megalomán én, mely a nyelv legyűrésével hozza létre önmagát, mindig is a diletáns szép és szármalmas tévedése marad. Én formálom a nyelvet és ő formál engem.

– *Szokott nyelvészkedni?*

– Nem, az egy másik mesterség. Azt mondhatnám, inkább csinálom, mintsem vizsgálom, de ez nagyképűen hatna, különben is, minden beszélő csinálja a nyelvet, aki vizsgálja, az is. Az igaz, hogy viszonylag sokat használok szótárakat, csak nincs időm, hogy igazán eltévedjek bennük, holott kicsoda gyönyörűség például az Erdélyi Szótörténeti Társaságban eltévedni, vagy a Tájiszótárban, a Történeti-Etimológiai szótárban. Olyasmi kaland, mint egy regény, és arra is jó, hogy az ember lássa a korlátlan nyelvben a maga kicsiségét, a maga korlátait, hogy milyen keveset birtokol és használ ebből a nagy egészből – még Arany János is, akinél jobban még Kosztolányi se tudott magyarul.

– *Melyik az igazi műfaja, a vers, a próza, a színdarab?*

– A készségeimet és a reflexeimet figyelembe véve alapvetően költőnek érzem magam. Ezen a

metaforizálásra való hajlamot, netán a szóképzés képességét vagy bátorságát értem, nagyon egyszerűen fogalmazva: ezek inkább a költő jellemzői, a prózaíró nagy tömbökben, történetekben gondolkodik, a drámaíró pedig konfliktusokban, testekben, színpadban.

– *Hogyhogy mégis folyton elkalandozik a költészetet kívüli műnemekbe?*

– Nyilván kalandvágyból. Vágy a történet után, a történetmondás után, kíváncsiság, hogy mit csinálnak ez előbb említett képességek a prózában. A dráma is a prózából következett a számomra. A test angyalából hangjáték lett, aztán Sárbogárdi Jolán figurájából megírtam az Ibusárt, később a saját prózamondataimat írtam színpadra, ez volt a Mauzóleum, a Kamra hat évig játszotta Máté Gábor rendezésében, száznál több előadás volt belőle. Most is dolgozom színházaknak, fordítok, átírok, jó a színház közelében, de nagy mákony a színpad, amelytől szintén védenem kell az „írói függetlenségemet”, ez egyrészt egyfajta magányosság, másrészt hogy egyik műnemhez se tartozom kizárólagosan. Úgy látszik, a köztes állapotban, az átmenetben érzem jól magam.

– *Igaz ez a mindennapi, a magánéletben is?*

– Visszamenőleg igaznak látszik, noha én egész életemben valami nyugodt, stabil, belátható életre vágytam. De lehetett bennem valaki titkos kalandor, ha időről időre rám tört a pánik, hogy „uramisten, ez ezután már mindig így lesz?” S ha ez rám tört, tudtam, nem lesz mindig így. Ez a rettegés öt éve múlt el, azóta inkább azt gondolom: remélem, ez most már mindig így lesz.

Mátraházi Zsuzsa

Beszélgetések életről és irodalomról

Györfly László–Maróti István Szembeszélben c. kötetéről

■ Györfly László szorgalmas ember, termékeny író. Előfordul, hogy évente két kötete is napvilágot lát, igaz, nem mindig szépprózai alkotások. Györfly szenvedélyes publicista. Aminthogy szenvedélyes ember. Nem hagy szó nélkül semmiféle társadalmi jelenséget, legyen az rossz vagy jó, figyel, lát, véleményt alkot. Nem mindenki szereti kritikai megállapításait, ugyanis sokszor igen kellemetlenek azok szemében, akik szeretik elkenődni a problémákat. Györfly ír, felszólal, megmondja a magáét. Hogy milyen is ő, mi készíti megszólalásra, cikkírásra, arról már sokan faggatták. Annyian, hogy kötetnyi gyűlt össze az interjúkból, kérdésekre adott vallomásokból, rádió- és tévébeszélgetésekből. Sőt a Petőfi Irodalmi Múzeum

Hang- és videótár vezetőjével mintegy öt esztendőn át tartó, hosszabb-rövidebb megszákítással egy úgynevezett életút beszélgetés is zajlott, melyet természetesen rögzítettek is, és ez a mágnesszalagokra felvett szöveg áll az elején a Szembeszélben című könyvnek, melyet a Hungarovox Kiadó jelentetett meg napjainkban.

Maróti István mellett még számosan kérdezték Györflyt. Újságírók, irodalomtörténészek, kritikusok, szerkesztők voltak kíváncsiak pályafutására, írói elképzeléseire, indulatainak forrásaira, s mindarra, ami Györfly Lászlót immár jó három évtizede íróvá érlelte. Jómagam emlékszem kaposvári színész éveire, amikor már foglalkoztatta az írás, és egy szerencsés találkozás révén a boldog emlékeze-

tű Fábrián Zoltán, mondhatnám, felfedezte, és mint a fiatal írók lelkes támogatója, be is vezette az irodalmi életbe.

Györfly színész volt, s bár az írás mellett még folytatta tanult mesterségét, csakhamar pusztán írásból próbált megélni. Mint az interjúkból, vallo-másokból kiderül, hamar elismerték tehetségét. A Dobd föl magad, fiú című novelláskötetével 1975-ben jelentkező fiatalembert nemsokára felvették az Írószövetségbe, a pályatársak befogadták, és ő kötetek és hangjátékok, majd esszék sorával bizonyította, hogy méltó az írói rangra.

A Szembeszélben című kötet gazdag anyagából alaposan megismerhető Györfly László munkássága, gondolkodása, hite és elkötelezettsége. Tarján Tamás kérdéseire válaszolva írói módszeréről ezt mondta: „Eléggé »földhözragadt«, szigorú realista vagyok. Engem a pontosság, a kifejezés szikársága érdekel. Kor- és kórtanú szeretnék lenni. Gyűjtöm az anyagot, vagy az agyagot? –, gyömöszölöm, tapasztom. Szobrászkodom. Mint moralista, figyelem magam körül a

dolgokat, igyekszem meglátni a problémacsomókat. Semmiféle olvasó nem lebeg a szemem előtt írás közben. Előttem csak az a bizonyos agyag lebeg...” Példaképének vallja Sarkadi Imrét, Németh Lászlót, atyamesterének tekinti Bárány Tamást. Közéletiség, írói felelősségtudat, törődés az országgal, a világ dolgaival, szépprózai munkáiban éppen úgy, mint harcos publicisztikájában – ez a kép bontakozik ki róla ebből a kötetből.

A könyv függelékében fényképek sorjázanak, Györflyt mutatják gyerekkorától, ifjúságán, színészi pályáján át az írósáig, a legutóbbi évekig. 2000-ben ünnepeltük az Írószövetségben hatvanadik születésnapját. Eddig 16 kötete jelent meg, ennek a szerkesztett 17.-nek ő maga a főszereplője, hőse: az író, aki tudatosan vállalja, hogy korának szenvedélyes krónikása.

Azt hiszem, ez Györfly legfőbb törekvése: bemutatni, hogyan küzd az értelem a megbolydult világgal. És ez feladatnak éppen elég.

Szakonyi Károly

Nyomozóregény

Márton László: A követjárás nehézségei (Testvériség III.)

■ Megjelent Márton László regénytrilógiájának (Testvériség) harmadik kötete is, A követjárás nehézségei. A regény a történelmi Károlyi család nagy narratíváját dolgozza fel. A történet központjában Károlyi Sándor és a smirnai fogságból hazatérő testvére, Károlyi István pere áll, ugyanis Károlyi István személyazonossága körül kérdések merülnek fel. Egy per mindig az igazságot hivatott kinyomozni, így van ez Márton László regényében is, de mivel a regény a történelmi múltban játszódik, így nem csupán Károlyi István hitelessége felől nyomoz a regény, hanem a múlt hitelessége felől

is. Márton történelmi regényében mindig van egy olyan narratív funkció, mely az olvasó elbizonytalanítását célozza. Ebben az új trilógiában sem hazudtolja meg magát, a történetmesélés mellett erősen önreflexív a szöveg. Mártonnál a regény nem csupán leképezi a valóságot, hanem meghosszabbítja azt és nem csupán az irodalom a valóságot, de a valóság is megtudja ismételni az irodalmat. A narrátori reflexiókon túl ezt a gesztust úgy éri el, hogy Menander – Mészáros Ignác által már régi időkben „átmagyarított” – regényét (Buda Várának vissza vételekor A keresztények fog-

ságába esett egy Kártigám nevű Török Kisasszonynak Ritka, és emlékezetes története) intertextuális alakzatként beemeli a történetbe. Menander regényének a szereplői átsétálnak a Károlyiék történetébe és a két szál bizonyos pontokon összefonódik. Sőt a történet végére ezeknek az összefonódásoknak az oka is láthatóvá válik. Ugyanakkor mégis hiteles képet kapunk a korabeli Magyarországról, mert a regény keretvilága dokumentáló pontossággal van megírva. Izgalmas útleírások, népi szokások és hiedelmek tárulnak a szövegnek ezen a szintjén az olvasó szeme elé. A gyógyászatról kezdve az akasztások módjáig sok mindent megismerhet az olvasó.

Umberto Eco szerint a regényolvasás nyomozás, ez Márton László könyvére különösen igaz, soha nem lehet sejtetni, hogy mi történik a következő oldalon. A történet során, mind a szereplők, mind a nar-

rátor kiléte egyre bizonytalanabbá válik, ami rendkívül izgalmassá teszi a regényt. Emellett olyan mítoszokat teremt meg a szerző, mint az Ásotthalom nevű település eredete és olyan figurákkal is találkozunk a regény lapjain, mint Kölcsey Gábor, aki nem más, mint Kölcsey Ferenc dédapja (vagy mégsem?). A történet végén nem kapunk egyértelmű válaszokat (az sem derül ki teljesen, hogy a Károlyi Istvánnak nevezett személy, Károlyi István volt-e, vagy féltestvére, Nagy Geci, vagy esetleg egy harmadik szereplő), de ez nem a teljes összekuszálódáshoz vezet, csupán nagyobb értelmezői szabadságot ad az olvasónak.

Szemünk előtt zajlik egy per, melynek nem kisebb a tétje, mint az, hogy mennyire írható meg hitelesen a történelem. Mindez kiváló nyelvi humorral és bravúros stílusérzékkel elmondva.

Kovács Viktor

Az én pöttyös könyvem

Beszélgetés Nagy Gabriellával

Költő, kritikus, szerkesztő, irodalomszervező. Erotikus, nagy kritikai vibart kavart regénye, az Idegen idén a Könyvhéten látott napvilágot. Erről a vitáról, valamint eddigi pályájáról beszéltem vele.

■ – 2000-ben jelent meg a *Vállalok bérbe sírni* című versesköteted. *Felhívas táncra alcíme alapján dalok, pánaszok, melódiák. Különös női beszédek ezek férfiakhoz, szerelmi ügyletek lefestése, szomorú és vidám történetek. Azelőtt kritikusként ismertek, miként fordultál a szépirodalom felé, és miért váltál ennyi ideig első köteted megjelentetésével?*

– Nem vártam, így alakult. Először verseket és novellákat írtam, de valamin nem törtek át, elégedetlen voltam, nem találtam az utam. A lényeg, hogy a kritikaírásban nagyobb biztonságot éreztem. Aztán amikor írtam az egyik szakdolgozatomat, azt vettem észre, hogy az elemző, értékelő írásmódba, ahogyan az ember egy korszakról, művekről, jelenségekről beszél, nem fér bele valami más, ami viszont számomra fontos, és amit el akarnék mondani. Elkezdtem hát írni ezeket a játékos, vicces, maníros, „bérbe síró” verseket. Meglett a forma, hogyan tudom a hozzám túl közel lévő, mélyen érintő dolgokat, magam is kívülről szemlélni, az élet (és életem) helyzeteit távolságtartásból nézni. Eleinte Szerafin álnéven jelentek meg ezek a szövegek. Mindenki azt hitte, férfi vagyok, a költeményeket egy neves férfi író költői játékanak gondolták. Nyilván mert a Szerafin névnek nincs neve, hiszen férfiváltozata Szerafino, a női Szerafina. Az álnév azért kellett, mert nem szerettem volna, ha összekeveredik a versírói és a kritikáirói énem, féltem, hogy a kettő rosszat tesz egymásnak. Pár éve Veszedelmes viszonyok címen írok egy sorozatot, melyben színpadi helyzetek fordítódnak vessé. Különféle szerepekben beszél nő a férfival, férfihoz. Ezt szeretném folytatni a továbbiak-

ban, csak az utóbbi időben a próza kizökkentett.

– *A könyv megjelenése előtt épp tőled azt hallottam, pöttyös könyv készül...*

– Károlyi Csaba az ÉS-beli kritikájának végén épp azt jegyzi meg, hogy ez nem egy lányregény. Ironikus célzattal neveztem én már sok mindennek az Idegent: lányregénynek, pöttyös könyvnek, én és naplóregénynek. A saját munkáját mindenki kinevezi valaminek, de hiába működöm kritikusként is, ez mégsem az én dolgom, ódzkodnék bármi ilyesmitől. Amikor megkérdezték, mit írsz most, már a regény szótól is hidegrázást kaptam. Most mit mondjak? Az új Háború és békét szülöm épp, vagy hogy egy nagy szabású történelmi regény vagy jelentős lélektani mű van a horizonton? Legyen inkább pöttyös könyv. Nem klasszikus lányregény volt egyébként a tervem, hanem annak egy saját magam által élt és írt verziója.

– *Azért egy lányregényben ritka a szexualitás ilyen szintű jelenléte...*

– Valóban, a könyvben – lévén egy szerelmi történet áll a középpontjában – hangsúlyos annak érzéki vagy erotikus vetülete is. Nem olvasócsábítási célzattal, hanem azért, mert azt gondolom, a nyelv és a létezés természete is alapvetően erotikus. Annak is, ahogy a tárgyakhoz vagy más emberekhez viszonyulunk, megvan egy természeti, erotikus vonása. Ha a mélyére mész, és érzéken próbálsz megfogalmazni, hogy miként fogsz meg mondjuk egy sálat, abban is ott van. Az ember érzéki lény, és engem a világnak, a jelenségeknek ez a vetülete érdekelt. Persze ez még bőven nem elég ahhoz, hogy az ember ott is álljon ennek az érzéki világnak a közepében, vagy hogy egyben le-

gyen a dolgokkal, mert ahhoz ennél több vagy más kell.

– *Különös nyelvezet, körmönfont, túldíszített stílus jellemzi az Idegent. Mi az oka ennek?*

– Egyrészt egyáltalán nem áll tőlem távol ez a fajta beszédmód, szeretem a hétköznapiakban is a különféle szerepeket és a situációktól függő habókos locsogást. A társasági közlekedés izgalmas kalandja a beszédmóddal való játék. Másrészt pedig ez a nyelv kezdett el működni. Ha a szeretésről, szerelemről és szexualitásról ír az ember, meg kell találnia azt a hiteles megszólalásmódot, amely – ha kell, bizonyos elfedettségekben – közvetíteni tud valami lényegit. Harmadrészt amiről ez a regény szól, vagyis efféle örületes szenvedélyek, vulkanikus érzelmek a mai világunkban, lényünkben nehezen tudnak egyesben érvényre jutni, mindig ott van fölöttük valami kegyetlen és hideg manír. Nehezen vagy talán sehogy sem tudtam volna mindent megírni másképp. Ennek – nekem – ez a nyelve. A stílus által a tőlem telhető legradikálisabban úgy eltávolítani, idegenné tenni, hogy a végeredmény mégis a civilizálatlan, legtermészetesebb és persze érzéki valóság legyen.

– *A könyv megjelenését követően az ÉS-ben jelent meg Németh Gábor Ex librise, amelyre lecsaptak a kritikusok. Egyik vád a férfisoviniszta szemlélet volt, a másik pedig – ebből eredve – a nők egy kalap alá vevése. Többek között Bán Zsófia, Keresztesi József, Kovács András Bálint ragadott tollat, hogy megvédje az érintetteket a macsó szemléletű recenzens ellenében. Miképp érintett téged az a vita? Nagyon bántott Németh Gábor írása, melyből az egyik kitétel („Kiborult a ridikül.”) szinte már szállóigévé vált?*

– Németh Gábor Ex librisében Esze Dóra, Bódis Kriszta és Erdős Virág mellett én is kaptam egy részt. Én nem éreztem brutális támadásnak vagy kártékonynak, nem gondoltam, hogy „egy kalap alá vet”, és a női írókról lerántotta a leplet, maximum egy jelenségről, ha már. Én a magam részét, bevallom, külön olvastam. Szóval egyszerűen adódott a recenzens számára egy írói ötlet (az Egytucatban női kritikusok játékosan férfi írókról írtak, fordítva

miért ne), azt vitte végig. Németh Gábor nem kritikus, hanem író, akinek a kritikájában komolyan vehető megjegyzések vannak. Magam részéről sok mindenben egyet kell értenem vele. Elhiszem viszont azt is, hogy sokakban keltett haragot és ellenérzést. Diszkriminációra gyanakodtak, pedig egyszerűen egy ironikus, szarkasztikus alapállásból, férfiszemszögből írt (és hát lássuk be, a nő, férfi stb. az Egytucat tekintetében sem irodalmi kategóriák). Egyébként néhány mondat született ebben a stílusban, az összes többi megjegyzés meg nem stílusból fakad, lehet vele vitatkozni. Az Idegenről írottakról azt gondolom, értő olvasó olvasta a könyvem, nem felszínesen közelített hozzá, jó pontokon fogta meg. Többben felrótták nekem, hogy nem sértődtem meg a ridikülös kitételek. Erre csak azt tudom mondani, hogy külön köszönöm Németh Gábornak, használni fogom. És igen, valóban kiborult, olvassák el a könyvet. Volt egy olyan törekvésem, hogy azokat a műveket, amelyeket különösképp kedvelek, és valami olyat mondtak el szerelemről, nőről, férfiről, ami számomra fontos, egybevegyem. Mi több, filmélmények is életre kelnek a lapokon. Van jelenet a Büszkeség és balítéletéről, a Vonások és választásokból egy bekezdésnyi szöveget egyenes idezetként vettem át, és folytathattam. Sok mindent „összehordtam” stílusban és műfajban is, a burleszktól a bohózatot át a szentimentalista énrégeny kliséiig. Ám ahhoz el kell olvasni a könyvet, hogy észre lehessen venni. Ezért is nem tetszett a kirobant vita. Mert olyanok szóltak hozzá, akik az említett művekkel nem is találkoztak, és engem, ha lehet, ne tűzzön zászlajára egyetlen mozgalom se. Lehet persze beszélni kritikai beszéd- és szemléletmódokról, de nem kéne általános következtetéseket levonni a magyar kritikáról egy író által írt Ex libris alapján, amely, valljuk be, hasznosnak bizonyult a nőirodalom számára (már ha van ilyen), mert igen fontos kérdést piszkált meg... Különben meg tessék elővenni a humorérzéklet! Úgy könnyebb...

Karafiáth Orsolya

November 6-án jelenik meg kiadónk gondozásában a **VILÁGSZEREPEK SOROZAT** legújabb kötete, a világszerte ismert, rendkívül népszerű szerzőtől.

Jeffrey Archer: A szerencse fiai • Ára: 1500 Ft

Keresse a könyvesboltokban és a kiadóban!

Iszlai Zoltán köszöntése

■ Nevével akkor találkoztam először (legalábbis így emlékszem), amikor nagykorú lettem: 1969-ben került kezembe a *Költők egymás közt* c. antológia. Akkor már nemcsak a klasszikusok érdekelték, hanem foglalkoztatott a kortárs költészet is, Weöres, Vas és Pilinszky (és mások) mellett a fiatalokat ugyancsak igyekeztem megismerni. Nagy csapat indult akkor, hogy aztán tíz év múlva jómagam is ott tolongjak a Madárúton népes nemzedékében. Iszlairól tudtam, hogy „nekemvaló”(ironikus, intellektuális stb.) verseket ír, aztán az is kiderült, én meg olyanokat, amilyeneket ő olvas szívesen. Egyetemista koromban barátaimmal együtt olvastuk (és játszottuk el alkalom adtán) a *Micimackót*, *A kis herceget*, *A hétféjú tündért* – no, nem azért, mert annyira retardáltak voltunk, hanem mert akkor jutottunk hozzá. A Csirip-szótár, Iszlai 1972-ben napvilágot látott kötete ebbe az előkelő társaságba

sorolódott be. Ezek a gyerekdialógusok, karcolatok felnőtteknek is szóltak. (Új megjelenésére 2001-ig kellett várni, a folytatására – Csirip jelenti – szerencsére csak hat évet.) Szóval régi a barátságom az íróval, kicsit kevésbé régi magával Iszlai Zoltánnal.

A Tavaszi Könyvfesztivált záró születésnap buliról írva megemlíttem őt is, de istenuccse nem tudatosult bennem, hogy a hetvenedik születésnapjukat ünneplők között soroltam föl sokoldalú munkatársunkat. Szerencsére van a szerkesztőségben valaki, akinek még erre is van gondolja, felüti a lexikont, és már diktálja is: Iszlai Zoltán született 1933. november 7-én, Szegeden... Hát, bármennyire hitetlenkedem is, az a hetven papíron annyi. Az ünnepeletem/ben mennyi, nem tudom. Élettapasztalatban, életelményben talán több, energiái, munkatempója felől nézve biztosan kevesebb. Eszembe jut, tavaly

tavasszal lapunkban már a 25. (a kisprózákat tartalmazó *Ütődöttek* című) kötetéről olvastam recenziót. Imponáló szám. S persze a műfaji sokféleség is bámulatra készlet. Nem akarok leltározni, de legalább hadd csoportosítsam őket: 1. verskötetek (Lármafa, *Amíg vagyok*, *Pontatlan időjelzés*) 2. regények (köztük „hosszú-mese”, azaz meseregény, satirikus kisregények, 3. novellák, 4. karcolatok, 5. irodalmi riportok, 6. kritikák (egy évtized, a 70-es évek magyar prózájáról), 7. „szó-rakoztató mozgóképvilág”, 8. szó-rakoztató gasztronómia, 9. spontán nyelvi gyűjtemények: bemonadások, viccek (tudják: *Makutyi dumák*, *Olvastam és lőttem*), 10. hangjátékok. Mint a parancsolat! Mindemellert Iszlai Zolinak mindig volt rendes, böcsületes hivatala, azaz polgári foglalkozása. Erről is csak említésszerűen: volt (végzettsége szerint) könyvtáros (az OSZK-ban a Magyar Nemzeti Bibliográfia segédszerkesztője, az Új Könyvek felelős szerkesztője), lapszerkesztő (az *Élet és Irodalom*

kritikai és művészeti rovatának vezetője, a Film Színház Muzsika utolsó felelős szerkesztője). Hosszú ideig külsőzött a Rádió-nak, mint állandó irodalom- és filmkritikus. 1982-ben József Attila-díjjal tüntették ki.

Örülünk, hogy lapunk állandó szerzői között tudhatjuk: biztos ítéleteire, széles körű (elő)ismerteire, könnyed tollvezetésére, határozott írógépkopogtatására és a számítógép klaviatúráján finom billentéseire nagy szükség van ahhoz, hogy a könyvajánló (tulajdonképpen recenziós, de I. Z. jóvoltából nem egyszer kritikaivá avanzsáló) rovatunk jó legyen. Tarján Tamásnak arra a tavaszi kérdésére, hogy melyik lenne az a hely, ahol a születésnapját a legszívesebben ünnepelné, Iszlai azt válaszolta: Dubrovnikban (mert-hogy ott soha nem látta felhősnek az eget.) Kedves Zoli, felhőtlen, boldog születésnapot kívánunk, akár Budapesten vagy, akár Dubrovnikban!

Csokonai Attila

KIADÓRA VÁRVA

Nancy Milford: **Vad szépség** – Edna St. Vincent Millay élete

■ Ez a nálunk kevésbé ismert név a költőnő hazájában szinte szimbolikus jelentőségű. „A jazzkorszak Sapphoja” a múlt század első felében hihetetlen népszerűségnek örvendett, kötetei óriási példányszámban fogytak, felolvasóestjeire tódult a közönség, rendszeresen jelentkező rádióműsorait egy ország hallgatta elbűvölten, s ő volt az első nő, aki költői munkásságáért Pulitzer-díjat kapott. Thomas Hardy szerint a két legnagyobb dolog Amerikában Millay költészete és a felhőkarcoló. (Adódik a kérdés, hogy vajon akkor is ilyen zajos siker övezte volna-e költői tevékenységét, ha történetesen a világ valamely más pontján születik, s nem épp az ő kissé direkt és áttétel nélküli stílusára és érzelmes témáira éhes Amerikában – de a válaszcím elől most inkább gyáván meghátrálnék.)

Filigrán alkatával, lángvörösön hullámzó hajkoronájával, igéző

hangjával és nem mindennapi szellemiségével Millay mindenképpen megbabonázott. Az ötszáz oldalas kötetben felvonultatott impozáns dokumentumanyag tanúsága szerint férfiak és nők egyaránt számosan szerették, s bár egészségi állapota időnként aggasztóan ingatag volt (operáció, abortusz, autóbaleset, ágyban töltött hónapok közepette telt az élete), tündöklése után a bukás csak akkor következett be, amikor az alkohol és a morfium már testét-lelkét egyaránt tönkretette.

A mintegy mellékesen felvázolt kulturális és társadalmi háttér semmivel sem kevésbé izgalmas, mint a szigorúan vett életrajz: a századelő Amerikájának életvitele (tudatlan fejemmel fel nem foghatom például, hogyan lehetett akkoriban súlyos adósságotól gyötörtén évszámra szállodákban lakni és éttermekben, kávéházakban étkezni), neves vagy kevésbé ismert alakjai (micsoda

tabló!), a korabeli közgondolkodás, a politikai viszonyok történeti és kultúrtörténeti szempontból is figyelemre méltóak – a jegyzetek gazdagságáról már nem is beszélve.

Az önmagának mindenféle szabad(osság)ot megengedő Millay mások szabadságát is sérthetetlennek tartotta, elszántan levelezett és tüntetett Sacco és Vanzetti kivégzése ellen, mélységesen felháborodott Hitler első hadműveletei hírére, és elítélte a német megszállók vérengzéseit (Lidice). Hasonlóképpen fontos volt számára a művészi szabadság. Mert érzélgős és szentimentális lenni s szinte naprakész aktualitással a mindennapi érzelmeiről írni (akik nem tartották sokra a költészetét, főleg ezért bírálták), mert a modern költészet megújulásának évtizedeiben hagyományos formai megoldásokat követni (újabb támadási felület), mert műfaji kalandokba bocsátkozni (regényt, drámát, pamfletet, operaszövegkönyvet is írt), mert fordítani, tudósításokat küldeni a Vanity Fair-nek Európából (egy alkalommal Bu-

dapest is járt), és mert köteteket szerkeszteni.

Végül sietve leszögezném még, hogy Nancy Milford profizmusa ugyanúgy lenyűgöző, mint Millay élete. A szerző harminc éven át (gyakorlatilag a másik, nagy port kavarázó életrajza, a *Zelda* megírása óta) gyűjtötte az anyagot és dolgozott a könyvén, s ez a hozzáértés és alaposág minden során érződik. Aki hibát keres benne, az természetesen találhat: J. D. McClatchy szerint például méltánytalanul kevés szó esik Millay költővé érésének folyamatáról, és hiányzik a művek árnyalt és szakszerű méltatása. (*The New York Times Book Review*, 2001. szeptember 16. 12–13. oldal).

Nekem azonban semmi sem hiányzott ebből a könyvből ahhoz, hogy lázas izgalommal, a nagy kamaszkori belefeledkezések élményét újraélve, néhány nap leforgása alatt végigolvassam.

Deme Mária

(*Savage Beauty – The Life of Edna St. Vincent Millay, Random House, New York, 2001*)

Beszélgetés

Andrew C. Jánossal haladásról, hanyatlásról, hegemóniáról Kelet-közép-Európában

Andrew C. János, azaz János Cs. András 1957 óta él az Egyesült Államokban, a New Jersey-i Princeton Egyetemen szerzett magiszteri és doktori fokozatot. Jelenleg az University of California (Berkeley) politológus-professzora, a Berkeley-i Kelet-Európai Intézet volt igazgatója.

■ – *Könyve az amerikai egyetemek számára ajánlott tíz legjobb tankönyv között szerepel, A kötet átfogó képet ad a kelet-közép-európai térség gazdaság- és politika történetéről, vizsgálva az itt élő népek közös útját és a fejlődés eltérő tendenciáit. A tanulmány 200 évet fog át. A sajtóbemutatón úgy nyilatkozott, hogy bizonyos problémát csak az utóbbi évtized történései okoztak a megírásnál. Mennyiben fogalmazta át a mű tartalmát a rendszerváltás ténye?*

– Természetesen a világ állandóan változik s a jelent nem lehet olyan zárt és konkluzív módon tanulmányozni, mint a múltat.

Először 1986–87-ben akartam összehasonlító tanulmányt írni a prekommunizmus és a kommunista rendszerek tematikájáról. Abból indultam ki, hogy mennyiben változott az idők során a szovjet típusú rendszerek természete. A problematika az, hogy ennek az eredetileg forradalmi, mozgósító formációnak utóbb csak az intézményei maradtak meg, a tartalma kiüresedett. Adatgyűjtés céljából utaztam az egykori NDK-ba, később már bejöhettem Magyarországra is, de végül ebből nem lett könyv.

A most megjelent tanulmányom írását 1995-ben kezdtem el. Tettem egy kísérletet a második angol kiadásban, hogy a gyorsuló eseményekkel lépést tartsak. Már az 1998–2000 közötti időszakot is múlt időbe kellett tennem.

– *Ezt a térséget úgy ábrázolja, mint amelyekre immár évszázadok óta a nagyhatalmak árnyéka vetül.*

– Valóban, ez újszerű megközelítése a kérdésnek, mely túlmutat a történelmi elemzésen. A politikai szociológia számára tartalmaz üzenetet, mely szerint a kis nemzetek politikai életét nem lehet csupán a belső struktúrákból levezetni, hanem a mindenkori világpolitikai hatásokat is figyelembe kell venni. A Bevezetőben is kifejtetem, hogy a politológiában a honi és a nemzetközi politika között jelenleg húzott éles választóvonal mesterséges és intellektuálisan nem produktív. Éppen ebből kiindulva taglalom a könyvben az első világháború előtti nagyhatalmi törekvéseket, a Népszövetség égisze alatt működő francia–angol hegemóniát, a náci Németország térnyerését, a Szovjetunióknak a kommunista internacionálé által legitimált hegemóniáját 1945–1989 között, valamint a nyugat-európai hatalmak primátusát a liberális univerzalizmus ideológiájának jegyében.

Gombár Csaba barátom készülő kötetében „A háború a szociológiában” címmel, kiemeli ennek az eddig elhanyagolt álláspontnak a jelentőségét. Végző soron elmondható, hogy a marxizmustól kezdve a modernkori szociológia elemzése a belső tényezőkből indulnak ki, tanulmányom pedig a nemzetközi patrónus – kliens kapcsolatrendszer hatását hangsúlyozza

– *Kelet-Közép-Európa fogalmi meghatározása sem jelenthetett egyszerű feladatot.*

– Természetesen, mint ahogy erről is említést teszek, ez a fogalom nem pusztán földrajzi, hanem történelmi és politikai jelentést is hordoz. Azt is kifejtem, hogy a tipikus kelet-közép-európai állam mindig is soknemzetiségű volt.

– *A mai történetírás gyakran érzelmi alapon közelít a múlt történéseihez. Nem annyira a gazdasági alapokra és kulturális összefüggésekre koncentrál, inkább a mai látószögből próbálja visszatükrözni az eseményeket. 11 000 kilométer távolságra Magyarországtól is érzékelhető ez a jelenség?*

– Egész természetes, hogy mai prizmán keresztül nézik a világot. De elmondhatom, hogy jelentősen segíti az objektivitást, ha kellő távolságból tudjuk szemlélni az eseményeket. Az a tény, hogy életem 46 évét az Egyesült Államokban töltöttem, ismereteim mellett bizonyos distanciát ad nekem. Ne felejtjük, előadásaimban olyan publikum előtt beszélek, akiket semmiféle érzelmi szál nem köt ehhez a régióhoz. Gondoljunk csak el, mondjuk az a kérdés, hogy korrupt volt-e a kelet-európai liberalizmus vagy sem, egy hallgatót, aki Kaliforniában él, teljesen hidegen hagy. Nem tudni, létezik-e teljesen objektív történetírás, de az a közeg, melyben élek és dolgozom, jelentékenyen hatott a szemléletemre.

– *Könyve sajátos megvilágításba helyezi a liberalizmus szerepét, küldetését. „A kommunizmustól a posztkommunizmusig” fejezetben a liberalizmus reneszánszáról beszél.*

– Figyelembe kell venni, hogy a mai modern liberalizmus alapvetően különbözik a XIX. századi klasszikus liberalizmustól. Annak univerzális elemei össze voltak házasodva a nemzeti gondolattal, akkor még a liberális államok nemzeti államok voltak. Napjaink liberalizmusát pedig a partikularizmus felett álló egyetemes gondolkodás jellemzi. Ez tartós feszültséget indukál, tapasztalható, hogy 1990 óta majdnem mindenütt Kelet-Európában a liberális spektrum megtört. Egyszerre van jelen a nemzeti és a nemzetekfeletti elem. Ez regisztrálható az utolsó tizenhárom évben Lengyelországban, Csehországban, vagy akár itt Magyarországon is, ahol

szintén kettéhasadt a liberális paletta, a liberálisnak induló Fidesz utóbb a nemzeti elemet szötte be ideológiájába.

– *Különösen nagy jelentőségű, hogy a tanulmány párhuzamba állítja mindazt, ami az itt élő népeket összeköti és elválasztja. Lehet, hogy sokat tudunk a világról, de igen keveset a szomszéd népek, a régió többi államának múltjáról és jelenéről.*

– Ez úgy tűnik, tradicionális vonás Kelet-Európában. Tekintjük csak az szépirodalmat, a lengyelek, románok kiválóan ismerik a világirodalmat, de a magyar irodalmat alig és ez kölcsönös. A kelet-európaiak érdeklődése mindig a nyugati kultúra felé irányult.

– *Pedig, különösen a fiatal generáció számára igen lényeges lenne, hogy a térség országainak történelmét, hagyományait, kultúráját összehasonlító vizsgálatok alapján megismerje, értékelni tudja.*

– Megkönnyíti a helyzetemet, hogy tanítványaimnak a régió egészéről kell képet adjak. Könyvemben összefoglaltam kétszáz esztendő eseményeit, vizsgálva azokat az erőket, melyek a regionális különbségeket reprodukáltak és azokat a kulturális tényezőket, amelyek sajátságosan befolyásolták a gazdasági és politikai fejlődést. – Mindez nem csak a múlt szempontjából jelentős, sokkal fontosabb annak tisztázása, hogy milyen esélyei lehetnek a térségnek a jövőben a felemelkedésre.

Tausz Anikó

*Andrew C. János:
„Haladás, hanyatlás, hegemónia
Kelet-Közép-Európában.”
Budapest, 2003. Helikon Kiadó*

Frankfurt, 2003

■ 2003. október 8. és 13. között ismét megnyitotta számos kapuját, bejáratát, vonat- és villamosállomáshoz csatlakozó kapuját a Frankfurter Könyvvásár. Először megint a számokkal kezdjük: 6661 kiállítás, ebből 3876 a külföldi (350-nel kevesebb mint tavaly), 102 országból, 336 253 címmel (elektronikus hordozót is számolva). Nemzeti standot 1352-en állítottak, ez majdnem duplája a tavalyi ilyen módon megjelenő kiadói csoportosulásoknak.

Vegyük számba az újdonságokat: maga az igazgató személye is az, például. Az új igazgató Volker Neumann. Amit működéséből érzékelni lehetett, az a Vásár területén zajló események sokasága, egye-egy érdekes, mozgalmas ötlet. Volt például olvasó- és beszélgetősarok, masszírozó fotelekkel, hengeres ülő-alkalmosságokkal. Volt „péntek esti láz”-buli, orosz diszkóval, a Lesezeltben a Samajona lánybandával, esti maratoni felolvasással. Günter Grass táncmulatságot nyitott meg, Muhammad Ali pedig személyesen is megjelent a Taschen Kiadó által felállított ringben. Itt minden idők legnagyobb bokszolójáról minden idők legnagyobb képes albumát mutatták be, melynek első ezer példányát Ali és a tervező Jeff Koons is kézjeggyel látta

el. A 800 oldalas kötet 34 kilogrammot nyom, szélei aranyozottak, és az ára 7500 euro. Természetesen folytatódott a kerekasztal-beszélgetések sorozata, minden létező témában nemzetközi tekintélyű szakemberek szólaltak meg. Számos Kelet–Nyugat viszonyt taglaló beszélgetés volt, különös tekintettel az oroszországi viszonyokra.

Az idei „központi ország”, Oroszország önálló vásári kiállítását ugyanakkor némileg alatta maradt a várakozásoknak, a papírművész Szentpétervár vagy a matrojska-festő asszony meglepő volt – természetesen az orosz illusztrátorok és az orosz irodalom külföldi fordításait felvonultató bemutató egészen más nagyságrendű szellemi minőséget jelentett. A városban azonban nívós események zajlottak, s száz írójuk utazott ki, ők is több helyszínen szerepeltek. Lépten-nyomon világhírességeibe botlott az ember: sok-sok év után érdekes volt látni Jevtusenkót, de ott volt Andrej Bitov és a két nagy híresség: Ullickaja és Tolsztaja. A Schirn Galériában megrendítő kiállítást rendeztek „Szovjet álmogyár” címmel: a szocialista realizmus sztálini művei, a hatalmas olajképek a még edzett magyar nézőt is mehökkentették. A rendezők a nyolcvanas évekből, már ironizáló, ugyanakkor szintén a hi-

perrealizmus stílusában festett képeket is a nagyszabású hazugságok mellé akasztották. Sokakat vonzott az ikonműzeumbeli ikonkiállítás, s két kortárs fotótárlatot is rendeztek. A Vásár körüli utcakép a megszokott volt: ismét Ephraim Kishon legújabb kötetét hirdették az óriásplakátok, mint az elmúlt évek során mindig.

A magyar nemzeti stand működtetője a Magyar Kiadók és Könyvterjesztők Egyesülete (MKKE) volt. 120 négyzetméteren összeállítást mutattak be a legújabb magyar (határon túliakat is beleértve) könyvtermésből, valamint 11 cég bérelt saját részt. Elegáns, harmonikus összképet mutatott a fekete-ezüst színösszeállítású magyar stand. A kiadók közül a Pont, a Móra, a Kossuth, az Officina '96 és a Tankönyvkiadó tudott a nemzeti standon belül néhány négyzetmétert venni. Külön elhelyezést kapott még a Fordítástámogatási Iroda és a Magyar–Német Baráti Társaság frankfurti székhelyű csoportja. A magyar nemzeti standtól függetlenül, de annak közelében bérelt önálló standot a Múlt és Jövő, az Alexandra, az Atlantisz és többedmagával a Jelenkor.

Idén sikerült egy ún. „happy hour”-t, azaz kisebb fogadást tartani. Ez mindig sikeres és fontos gesztus, számos tekintélyes kiadó és szervezet vezetősége is jelen volt. A magyar irodalmi programot a „Kis népek – nagy irodalmak” európai közös projektjén belül a berlini Collegium Hungaricum szer-

vezte. Ennek keretében Szíjj Ferenc költő, Darvasi László író – akinek most jelent meg negyedik német nyelvű kötete! –, M. Nagy Miklós műfordító és a Berlinben élő Dalos György író olvasott fel, illetve vett részt kerekasztal-beszélgetésen. Zilahy Péter szintén közös nemzetközi programban szerepelt.

Az iparművészek közül hangsúlyosan Kiss Ilona állított ki a művészkiadványoknak szentelt 4-es csarnokban, különleges könyv-tárgyaival megint sok érdeklődőt nyert meg a magyar irodalomnak és képzőművészetnek.

Frankfurtban gyakran mondják, hogy megszűnik a vendégország program. Ennek ellentmond, hogy bejelentették: 2004-ben az arab kultúra, az arab országok könyvkiadása lesz a középpontban. Ennek gyakorlati kivitelezése azonban még bizonyára vet föl problémákat.

Még érdekesebb a 2005-ös választás: Korea.

Ami minket illet: jó hír, hogy bejelentették, csökkentik a stand-árakat 2 százalékkal, hároméves szerződéskötés esetén további 5 százalékkal, október 13-a előtti jelentkezés esetén pedig még további 5 százalékkal. Összesen tehát akár 12 százalékkal is kevesebbet kerülhet a frankfurti jelenlét, mely standdal vagy anélkül, minden magyarországi könyvesnek, tollforgatóknak, szakembernek hasznára van.

B. K.

SZAK KIADÓ- A SZÁMÍTÁSTECHNIKA ÉLVONALÁBAN

Előkészületben

és a következők:

- .NET keretrendszer és programozása
- BME VIK AAIT Alkalmazott Informatika Csoport munkatársainak könyve.
- Varga Márton: 3D Grafika

A könyvek megrendelhetők a Kiadó címén, beszerezhetők a szakkönyveket forgalmazó könyvesboltokban és a viszonteladónál. Szak Kiadó Kft. ☒ 2060 Bicske, Diófa u. 3. ☎ 06 22 350-209 (fax is) • info@szak.hu • www.szak.hu

Pusztai Ferencsel beszélget Nádor Tamás

Egy nyelvész, aki nem akarátát, előítéleteit, óhajait, vágyálmait vetíti anyanyelvébe, hanem megelégszik annak természetével, sajátosságaiival, öntörvényű mozgásaival, változásaival, módosulásaival. Elfogult szeretettel szemléli, valóban, mint az édesanyját, és száraz tárgyilagossággal egyszersmind, akár a matematikát. Madártávlatból megfigyeli horizontját, górcső alatt vizsgálja, elemzi összetevőit, minden elkülönülő elemét és illeszkedő atomkáját. Elbábrálgat vele, mint órák egy szokatlan szerkezettel, de játékos kedvét is leli ebben az örökös feladványban. S mert mesterségének címe a szókészletünk, bizonyára még álmában is szót szóba ölt, és persze szavakészen virrad.

■ – Az ön főszerkesztésében megjelent a Magyar értelmező kéziszótár második, átdolgozott kiadása (Akadémiai Kiadó). Milyen személyes indítatások, szakmai előzmények készítettek arra, hogy mintegy teljes képet próbáljon alkotni mai szókincsünk törzsállományáról?

– Mesterségemből, munkám természetéből fakadt kötelezettségem: e szótárt hozzá kell igazítani az időhöz. Belső indítatásom régóta serkentett erre, hiszen pályámat is így kezdtem: negyven esztendeje, hogy bekapcsolódhattam nyelvünk etimológiai szótárának munkálataiba. A szókészlettel kapcsolatos témák, problémakörök eképp meghatározó szerepet játszottak mind kutatói, mind tanári tevékenységemben. S köztudomású: a nyelv részrendszerei közül a szókészlet a legérzékenyebb, legmozgékonyabb mutató. A valóság változásainak követésében, a nyelv kifejezési lehetőségeinek bővülésében egyaránt. Nyelvészként egyebek közt azért is babrálunk oly gyakran és szívesen a szavakkal, mert így észlelhetjük: ugyanaz más motivációjában, formájában rávilágíthat olyasmire, amire addig nem is gondoltunk.

– Változó – ha úgy tetszik, gyorsuló – időnkben gyorsulva változik-e szókészletünk, illetve annak értelmezése is?

– Szótári adattár összeállítójaként, de mindennapi tájékozo-

dó emberként is határozott igen a válaszom. Egy bizonyíték: amikor az 1972-es kéziszótár átdolgozását elkezdtük, nem leltünk adattárra, amely az újdonságokat, változásokat hitelesen rögzítette, tükrözte volna. Az időközben megjelent szótárakat persze hasznosítottuk, de még saját mindennapi szóhasználatunk is mutatta: ami így egybeáll, az is rendkívül hiányos. Kollégáimmal ezért adatgyűjtésbe fogtunk. Sok, immár szótárérett szó került „hálónkba”, de nem kevesebb olyan is, amelyik még nem volt erre érett. Mert az ilyen gyűjtéskor azt is meg kell vizsgálni: az adott szó életképes-e, közkeletű-e, sarjaszt-e családostb. Rostálgattunk hát, s aztán amelyikről úgy véltük, már mocorgást, mozdulást mutat, azt Kiss Gáborral fölvtük új szavak, új jelentések című, majd' kétezer ilyen címszót tartalmazó, tallózó szótárunkba.

– Csakugyan folytonosan bővül szókincsünk, vagy legalább ilyen mértékben szűkül, kopik is?

– Az átdolgozott kéziszótár, megítélésünk szerint hiteles képet mutat. Sok szó pozíciója, hangulata, motivációja megváltozott, vagy akár „történelmivé” vált, de változatlanul ismerjük, emlegetjük őket. Módosult használatuk gyakorisága, s persze nagy a hullámzás a szó éltesében. Ám végül is egyértelmű tendencia a bővülés, gyarapodás. Az MTA Nyelvtudományi Intézetének korpusznyelv-

szeti osztálya létrehozta a Magyar Nemzeti Szövegtárat. Ez 154 millió szót tartalmaz. Ennek, természetesen, csak a töredékét adhattuk közre egykötetes kézikönyvünkben.

– Tévhit-e, hogy nyelvünk folyamatosan romlik? S illúzió-e, hogy valamiféle öntisztulással, nyelv-műveléssel azért javul is?

– Nyelvészek kórusába illeszkedve mondom: a nyelvromlás veszedelme, rémképe falra festett ördög. Számos régi-új jelenség mutatja: az élő nyelv reagál mindarra, amire reagálnia, alkalmazkodik mindazon változásokhoz, amelyekhez igazodnia kell. Ilyen az általam példázott szókészletbővülés. Nyelvünk életképességét, kreativitását bizonyítja – sok egyéb közt – az erőteljes szócsaládmódosítás, a szóalkotási hajlandóság, a szóképzés élnkülése, az elvonások, összetételek sajátos, szinte áramló megújulása, sokféle újdonsága is.

– A Magyar értelmező kéziszótár új, átdolgozott kiadása végül is milyen mértékben gyarapodott, módosult címszavakban, a jelentés körében, netán a helyesírásban stb. – elődjéhez képest?

– E mennyiség megközelíti azt a határt, ameddig az ilyen kéziszótár terjeszkedhet: 75 ezer címszó szerepel benne. Közülük 5 ezer az új. Csak szerkezeti módosítások, áldozatok árán tudtuk volna másképp alakítani könyvünket. Így is sok fejtörés árán döntöttük el, mit hagyjunk ki. A jelentésmódosulások számát nem tudom ilyen pontossággal megjelölni, hiszen az értelmezés módosulásának igen sok fajtája van. Így volt, amikor egy-egy szót, kifejezést, szórendet igazítottunk ki, volt, amikor kicseréltük az egészet, s volt, hogy a szó új jelentést kapott. Mindezt, persze, gondos mérlegeléssel. Ami a helyesírást illeti: a magyar helyesírás szabályzata 1984-es kiadásának mintáihoz, ajánlásaihoz kellett igazodnunk. (A korábbi neylonból így nejlont lett, a vörös borból vörösbort, s ezeket szótárunk megfelelő helyére illesztettük.

– S egy képtelen kérdés: többékevésbé elfogulatlanul meg tudja-e

ítélni: más nyelvekhez képest mit ér a magyar? Miben gazdagabb, miben szegényebb, miben rejlenek különlegességei-különösségei?

– Erre valóban szinte lehetetlen higgadt-tárgyilagosan felelni. Mintha arra kellene válaszolnom, hogy – uram bocsá! – milyen nő az édesanyám. Mégsem térhetek ki a kérdés elől, kivált azért nem, mert nyelvünknek vannak indokolhatják elfogultságaimat. Ilyen például az, hogy nálunk jelmegkülönböztető szerepük van nemcsak a különböző minőségű hangoknak, hanem a hosszúságnak-rövidségnek is. Ami páratlan lehetőségeket nyit a költészetnek, de a mindennapi nyelv hangzását, dallamát is változatosabbá, szebbé teszi. Ugyanilyen állandó örömforrás számomra a magyar igeekötők változatainak árnyalatgazdagsága. Elképesztő megkülönböztetési lehetőségeket kínálnak, amint egymás helyére tolaszának. Nem újdonság ez különben: az igeekötők történetében mindig is megvolt ez a birkózás, nyüzsgés, funkciókeresés. Számos más példát is említhetnék elfogultságom „indokoltságára”. De hát érzelmeit az ember hiába magyarazza...

– Végül is ön milyen nyelvésznek tartja önmagát: szenvedélyesnek, realistának, gourmet-nak netán? Mennyire használja, fogyasztja, elemzi, ízleli anyanyelvünket? Vagy mindezt egyszerre teszi?

– Ez az életformám. Kutató nyelvészként s tanárként egyaránt. Szakmámat gyakorolva úgy, hogy adott munkámba beleásom magam, s a legkisebb részletet is pontosan próbálok elérni, feltárni. Oktatóként pedig úgy, hogy – mivel növendékeim kérdéseiket a legkülönbözőbb összefüggésekben teszik fel – nem szorítkozhatom legszűkebb szakterületemre. Eképp mintegy madártávlatból is széttekinthetek. De a szótári munka szintén ezermű összefüggést tár fel a kutatónak: a hangés a szótörténeten át akár a művelődéstörténetig hoznak új meg új ismereteket, fogalmakat az élénk áramló szavak. Polihisztor így ugyan nem vagyok, de az értelmezés arra kényszerít, hogy folyton tágítsam látókörömet.

A legutóbbi irodalmi Nobel-díjat, John Maxwell Coetzee magas kitüntetését is elég nehéz volt legyőmőszölni a dél-afrikai nemzet torkán. Nem is dél-afrikai, mondták a honfitársak, Ausztráliában él, Dél-Afrika büdös neki, mert itt sok a néger, sok az AIDS-es, ne tessék hát kipipálni a földrészt, hogy most már kapott egy afrikai is, mert ez ausztrál (mivel úgyis ilyen politikai szempontok szerint osztogatják a díjat. Tudjuk, hiszen látjuk.). Különben sem olvassák itthon. Ja, a hollandok magukénak érzik, mivel holland eredetű. Vagyis búr. Ósei nagy négerfaló rasszisták voltak, az apartheid megteremtői. Amúgy, persze, angolul ír.

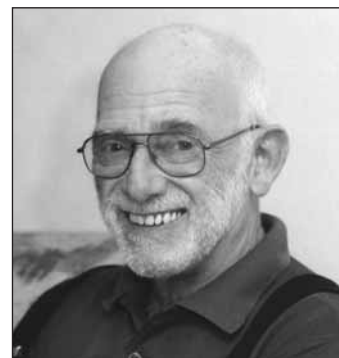
Szép, szép a globális kultúra, de nincs nagyobb író ma ennél a dél-afrikai, ausztrál, holland (búr) angolnál? Csak azért kérdelem, mert a világban elkésredett, vére menő küzdelem folyik nem annyira a kultúráért, mint inkább a lelkekért. A kultúra, az irodalom csak a sok-sok harctér egyike. Éppen ezért a tiszteletreméltó svéd Vének Tanácsa bölcsebben választhatná ki azt az oeuvre-öt és azt az író, aki alá a Pegazusnál sokkal merészebb és magasabb röptű lovat adnak: a PR, a globális reklám és az elektronikus média-hírvetés szuperszónikus táltosát. Ezek a szerzők óriási szaszt kapnak arra, hogy ebben a lelkekért folyó világméretű mo-

rális küzdelemben némiképp félresöpörjék azt a kultúrszemetet, amit a szórakoztatóipar, az entertainment termel, és mérgezi vele a világot.

De ha ennyire kevésbé olvasottak, ennyire kevésbé szereztek, ha csak a magas műveltségű szellemi arisztokratáknak, az értelmiség krémjének jelentenek irodalmi csemegét, műélvezetet, nem biz-

Azzal a hihetetlenül nagy erejű reklám és PR hajtóművel tehát, amit a Nobel-díj jelent, olyan kiváló könyveket (írókat) kellene felruházni, akik úgy tudnak maradandót alkotni, hogy az mindenki, vagy majdnem mindenki számára hozzáférhető legyen.

Olyan írókra gondolok, akiknek súlyos és komoly (ha nem komor) üzenetük van,

Kertész Ákos Magaskultúra és szórakoztatóipar

tos, hogy a Nobel-díj célba talál. Többet árthat az emberi kultúra közös ügyének, mint amennyit használ.

Mert ehhez a roppant ezotrikus, magasrendű irodalomhoz csak a nagyon kifinomult ízlésű, vajtfülű olvasó jut hozzá, az emberiségnek csakugyan alig egy ezreléke (vagy annyi sem), míg a szórakoztatóipar emlíni a Föld lakóinak minimum hetven százaléka csüng; ez jelenti számára az egyetlen elérhető szellemi táplálékot, és csak azért nem több, mert harminc százalékhoz még a média sem jut el, nem is szólva a könyvről. De ha el is jutna hozzá, analfabéta vagy diszlexiás.

de azt úgy akarják továbbítani, hogy minél több emberhez eljusson. Nem olyanra gondolok, aki olcsón adja, nem olyanra, aki hajszoja a sikert, hanem olyanra, aki egy jottányit sem enged súlyos igazából, de azt úgy akarja elmondani, hogy minél többen megértsék. Hogy mindenki találjon benne valami magának valót. Nem lehetetlen: Shakespeare is megcsinálta. Ő, miközben költészetével elandalította az emeleten ülő dámákat és urakat, főtiszteket, bírókat és arisztokratákat, a földszinten álló suszterlegények, matrózok és hajóácsok, közkatonák, hal-

árusok és utcalányok seregét is izgalomba hozta és megnevettette. Persze, ő zseni volt, valóban, de nem a zseniknek jár a Nobel-díj?

Mert itt többről van szó, mint irodalomról. A művészet az emberi társadalom idegrendszere, a művészet ad hírt arról, hol fáj. De csak, ha a tömegekhez is eljut. Mert a szórakoztatóipar nem csak művészi selejtet termel, de mérgező és hazudik is, értéknek láttat talmi csillogást, és a morális színvonala mélyebben van, mint az óceánok feneké. Butít, agyat mos, manipulál, és a legalantasabb indulatokat szabadítja el. A népek morfiума. Ha egy élő szervezet – és a társadalom is az, – nem érzi a fájdalmat, nincs betegségtudata, nem keresi a gyógyulást, akkor elpusztul. A morfiум csak a haldoklón segít Csak nagyon nagy hatású, nagyon szuggesztív műalkotás veheti föl a harcot a szórakoztatóipar ellen. Igen, a harcot a lelkekért.

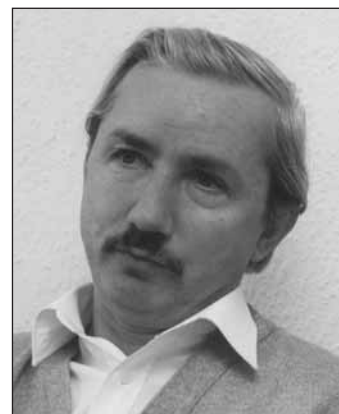

Borbíró Zsóka kérdése: Most mit olvas éppen, kedves Lengyel László?

■ Nyáron dolgozom, ezért kevesebb szépirodalmat olvasok. Elolvastam Günther Grass Ráklépésben című regényét – nem tetszett. Annál szórakoztatóbb volt Bob Woodward Bush háborúja

című riportkönyve, amely bemutatta az elnöki belvilágot 2001. szeptember 11-e után. A címlapon Bush büszkén néz a jövőbe az amerikai zászló felett, ezért a török tengerparton görbe szemmel nézték, amikor a könyvet olvastam. Bár volna merszem, hogy ilyen természetesen megírjam a magyar politikusok dolgozószobáit! Következő könyvem

az atlanti válságokról fog szólni, ezért nagy kedvvel böngésztem De Gaulle, Malraux, Macmillan, Kennan, Schlesinger és Aron emlékiratait. Hogyan nevetgettél De Gaulle előtt feszengve Kennedy, akinek Jackie, a felesége tolmácsolt? „Jackie igen, Kennedy nem!” – lenggették a párizsi utcán a feliratot. – Mi lenne, Charles – kérdezte Malraux szerint

Madame De Gaulle –, ha azt írják fel Washingtonban, hogy Marie igen, de Gaulle nem? Olvassanak memoárokat, s felbukkan az elbeszélhető világ, amely nélkül nem élhetünk.

A teremtés egyik fele és társai

■ Ha azt mondom, Shakespeare magyar szerző, nem olyasféle szellemi bűvész- (vagy inkább bohóc?) mutatóvanyra vállalkozom, mint akik Szűz Máriáról próbálják bebizonyítani, hogy magyar volt. Shakespeare attól magyar, ahogy évszázadok óta foglalkozunk vele, ahogy már a Shakespeare-előadásoknak, -értelmezéseknek, -fordításoknak is önálló magyar története van. Ennyi figyelmet a hazai tudománytól legfeljebb Petőfi kapott még, s ez rendjén is van, már csak azért is, mert azt, hogy Shakespeare a teremtés fele, éppen Petőfi találta kimondani.

Épp ezért elképesztő, ha valaki Shakespeare-témában még 2003-ban is tud valami újat mondani – és Székely Györgynek Shakespeare korát és kortársait bemutató könyvével éppen ez sikerült. Egy valamikori Füst Milán-interjú zseniális megjegyzése ihlette munkáját: a költő szerint Shakespeare évszázada valóságos „lángözön” volt (innen a könyv címe), s bár a legmagasabbra s leghevítőbbben a Shakespeare nevű láng lobogott, ő „csupán” kiemelkedett a többi tűzcsóva közül. Székely György abból a megtermékenyítő gondolatból indult ki, hogy azok sem lehetnek akárkik, akik Shakespeare előtt, mellett, után elárasztották az angol színpadot műveikkel, s ennek jegyében nemcsak Marlowe és Ben Jonson, a többé-kevésbé mégiscsak ismert kortársak életművében búvárkodik, hanem még az 1961-ben revelációként ható, Angol reneszánsz drámák című gyűjteménynél is tágasabb merítést ad a kor színpadi irodalmából. Külön öröm, hogy nemcsak abból: az Erzsébet-kor politikátörténetéből, kultúrhistoriájából is, és persze, mivel eredeti hivatását tekintve szerzőnk színházi rendező, a korabeli színházi gyakorlat is érdekli s épp ennek vizsgálata közben jut talán a legeredetibb, legizgalmasabb felfedezésekhez.

Bemutat például korabeli rendezőpéldányokat. Felfigyel arra, amit talán egy csak-filosz észre sem venne, hogy a szerzői utasítások mennyisége, jellege, részletzettsége miként módosul az idők során. S hogy ezt így leszögeztem, most már bevallhatom, amikor könyve elején azt olvastam, hogy a Shakespeare-kortársak közül „legtöbbjük neve alig mond valamit is nekünk”, és következik Thomas Kyd, John Lyly, George Peele, Thomas Nashe, Thomas Dekker, John Webster, illetve a Beaumont és Fletcher szerzőpáros neve, egy kicsit berzenkedni kezdtem, mert a Halász Gábor-szerkesztette remek antológia, az Angol Irodalom Kincsháza jutott eszembe, melyben a felsoroltak majd mindegyike szerepel, többen drámájukból vett szemelvénnel is. Sőt, a múlt ködéből még más is rémleni kezdett, ahol nevezett szerzőkről és drámaikról, sőt azok előadásáról is olvashattam valamit (más kérdés, hogy mit): és meg is találtam az őskori leletet egy éppen száz évvel korábbi munkában, abban, amely Heinrich Gusztáv szerkesztésében (az angol irodalomra vonatkozó részt Voinovich Géza írta) a Kelta és germán irodalom története címet viselte, és lapjain nemcsak Shakespeare-ről, de kortársairól is tekintélyes mennyiségű szöveg szól. Hadd tegyek az érdekesség kedvéért egy kis kitérőt: elképesztő volt szembesülni a száz évvel korábban működött (s az akkori tudomány élvonalához tartozó) irodalmárok felfogásával – ritkán érzi az ember ilyen tisztán és erősen, hogy voltaképpen mi és mekkorát változott egy évszázad során. Voinovich például a legfőbb említendők közt kerít sort annak ismertetésére, hogy „Ben Jonson egy kőműves mostohafia”, Marlowe apja „csizmadia volt”, s az az igazán érdekes, ami számára ebből – gondolom, öntudatlan reflexként – következik. Az ilyen lentről jött szerzők „ma-

gukba szívják a műveltséget, de nem vetkezik le a faji darabosságát... Csak tehetség dolgában állanak fölötte közönségüknek, erkölcs és ízlés dolgában maguk sem jobbak nála”, és így tovább. S hogy ezek az előítéletek (mert hiszen mi mások?) mennyire meghatározták 1903 szellemét, mi sem mutatja jobban, mint az a dorgálás, amit minden elismerés mellett még a legnagyobb sem úszhat meg: „Shakespeare az utolsó lépést nem tette meg, nem hatolt be az élet értelmébe... Soha nem kérdezte meg magától, mit jelent az élet?”

Székely György tehát ott is szűz területen járt, ahová korábban mások már betették a lábukat. És mennyi mindent talált, ami a laikus színházszeretőt, irodalomrajongót is lázba hozza! Tőle tudom, hogy a Shakespeare-kori drámák némelyikében már tettenérhető olyan fogások, melyekről ma azt mondanánk, hogy „posztmodern”, tudniillik a szerző néhány jelenetben témává avatja magának a szóbanforgó darabnak az írását is. Az is elképeszt, hogy a III. Richárd pályakezdő dráma, a „zsengék” egyike, vagy legalábbis az első olyan mű, melynek színlapján már feltüntették szerzőjének nevét. Az az információ is továbbgondolásra érdemes, hogy Shakespeare mint színész, milyen szerepeket játszott el mások, pl. Ben Jonson darabjaiban. Szerfölött pikáns kordokumentum azoknak a kifejezéseknek a listája, melyeket tilos volt a színpadon kimondani: nagyot tévedne, aki azt hinné, hogy a trágárságok tartoztak ebbe a körbe, ezzel szemben inkább azt sujtotta büntetés, ha valaki azt merte mondani közönség előtt, hogy heaven, azaz égbolt, vagy faith, azaz hitemre. Szájam tátva maradt a csodálkozástól, amikor Székely György könyvéből megtudtam, hogy a huszadik század utolsó harmadában divatos filmrendezői fogás, amely dokumentarizmus gyanánt egy adott szerep eljátszását csak akkor találta hitelesnek, ha alakítója civil volt, lehetőleg ugyanazon foglalkozás üzője, mint akit alakít – nem a mi korunk leleménye! Ez már a Dekker és Middleton nevével jegyzett darab: A Zsebmet-

sző Moll színrevivőjének is eszébe jutott, és az a Mary Frith nevű prostituált, akiről a címszeplőt mintázták, a Fortune színházban jó néhányszor eljátszhatta – önmagát. Székely kideríti, hogy a Machbeth boszorkányjelenetei eredetileg más-képp festettek, kurtábbak voltak – mostani formájukban nem Shakespeare-től, hanem Middletontól származnak. Izgalmas a „darabgyárról” szóló fejezet, akora volt a kereslet előadható, aktuális, mulatságos és tragikus művek iránt, hogy a szerzői finnyáskodásnak nem maradt tere, szinte mindenki bedolgozott mindenki művébe, kölcsönvett motívumokat, figurákat s alkalomadtán viszonzta a szívességet. (Ezért oly nehéz megállapítani némely mű esetében, hogy leginkább ki nevezhető szerzőnek – s ez alól Shakespeare sem kivétel). Reveláció, amit Vörösmarty Lear-fordításáról derít ki: Lear ugyanis a szerzői szándék szerint javakorabeli, erőteljes férfi (másként Shakespeare nem emeltetné és vitetné vele Cordéliát, ami egy aggasztántól istenkísértő sportmutatóvá s a hazai előadásokon az is volt: amikor élete vége felé Bartos Gyula bácsi újra eljátszhatta Lear, a közönség leginkább azért izgult, képes lesz-e a Nemzeti színpadának tulsó végéig elcipelni Szörényi Évát, Cordéliát, vagy esetleg leejti?) Minderől sajnos Vörösmarty tehet, ő csinált eltévesztett szóhasználatával öregembert a királyból.

A Lángözönnek a benne foglalt érdekességeken túl van egy kódolt üzenete is: arra int, hogy foglalkozzunk bármely korrall, a közeg, melyből a nagy teljesítmények kiemelkedtek, maga is fontos – feltárástól az egyszerű csoda nem lesz kisebb, csupán érthetőbb.

*Székely György: Lángözön
Európa Könyvkiadó, Bp. 2003
752 old, 2900 Ft*

Írófaggató

Nádra Valéria megkérdezte

Hárs Ernőt

HÁRS ERNŐ költő, műfordító 1920-ban született Magyaróváron. A József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen szerzett diplomát 1943-ban. 1945–46-ban a Földművelésügyi, 1946-tól 1976-ig a Külügyminisztérium munkatársa. 1976 óta szabadfoglalkozású író. Első önálló kötetét (*Mozaik*) 1944-ben, saját költségen adja ki, majd húsz évvel később, 1964-ben jelentkezik *Csillagóra* című, verseket és műfordításokat tartalmazó kötetével. A rendszerváltásig ritkán jut publikációs lehetőségekhez, a legnagyobb visszhangot Camoes-fordítása (*A luziádák*, 1984) kelti. Prózaí művei, műfordításai, gyermekversei, tanulmányai eddig 26 kötetben jelentek meg. Munkásságát portugál műfordítói díjjal (1987), József Attila-díjjal (1993), az Év Könyve jutalommal (1996), Radnóti-díjjal (1996) és a minap Déry-díjjal ismerték el.

■ – Rendhagyó, kétszeres pályakezdése némiképp elszakította nemzedékétől. Ennek nyilván voltak hátrányai, de ma már tisztán látszik, hogy előnyei is: nincsenek „rendelésre készült”, szemrehányható versei, és teljes fegyverzetben, érett költőként lépett a nyilvánosság elé – már amikor hagyták. De miért olyan sokára került sor erre?

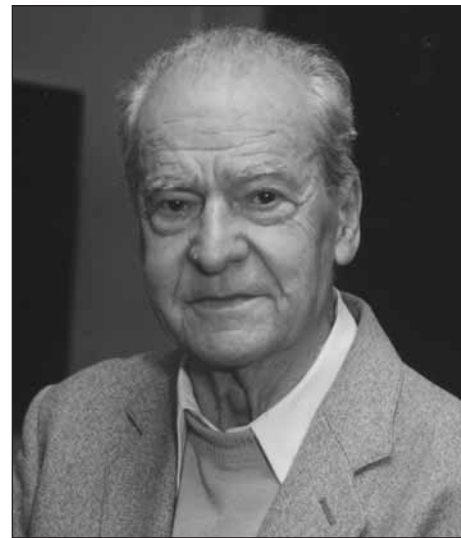
– Főleg a történelemnek, de részben magamnak is köszönhetően lett írói pályám kétségkívül elég rendhagyó. Későn érő típus voltam, s miután sejtettem, hogy a poézisből nem fogok megélni, az érettségi után elhatároztam, hogy diplomata leszek. A közgazdasági egyetem nem túl megerőltető tanmenete diplomáciai tanfolyamok látogatását, de a versírást is lehetővé tette. 1943-ban jó vizsgaeredményeim alapján felvételre javasoltak a Külügyminisztériumba és svájci ösztöndíjat kaptam. A minisztériumba, jogi diploma híján, nem juthattam be, a svájci ösztöndíj a behívóm miatt hiúsult meg. Ez végül szerencsének bizonyult, mert ha a háború alatt kerülök diplomáciai szolgálatba, 1945 után két lábbal rúgnak ki. Közben már lett annyi versem és műfordításom, hogy kötetre gondolhattam, ám ekkor már a háború nehezedett mindenre, és Cserépfalvi azzal adta vissza a kéziratomat, hogy papírhány miatt még egy új József Attilát sem tudna kiadni. Magamnak kellett lépnem és beletaláltam a sűrűbe. A *Mozaik* katonai szolgálatom alatt, a német megszállás után jelent meg, de ennek is volt egy előnye: a felsőbbbség tudott a könyvemről, mert engedélyt kellett hozzá kémi, és „tud zongorázni, vigye a zongorát”-alapon irodai szolgálatra osztottak be. Így vérszeltem át Budapest ostromát és kéthavi fogolykórházzal meg egy maradandó bokasérüléssel abszolvtam a második világháborút. Miután már az ost-

rom alatt, hogy el ne veszítsük egymást, házasságot kötöttem Sándor Judittal, a későbbi opera- és dalénekesnővel, a polgári életbe történt visszatérésem után állást kellett vállalnom. Így kerültem előbb a Földművelésügyi, majd a Külügyminisztériumba. 400 jelentkező közül én voltam az egyetlen, aki a történelmi földcsuszamlások ellenére három évtizeden át megmaradhattam ezen a pályán, noha sosem voltam az állampárt tagja, s az apám, mint volt főhercegi uradalmi tisztviselő, nyugdíj nélküli osztályidegen lett, öcsém pedig disszidált. Igaz, hogy „behúzott kézifékekkel”, mindig a gazdasági szférában tevékenykedve, s a legsúlyosabb években Sík Endre védőszárnyai alatt éltem diplomataéletemet. A végén, mikor egy végzetes baráti kompromittálás miatt azonnali hatállyal elbocsátottak, mégiscsak helyettes vezetője voltam a Nemzetközi Szervezetek Főosztályának. E dióhéjban vázolt civil pályakép mellett már jobban érthető írói sorsom alakulása. A koalíciós években szabad idő és filosz kapcsolatok híján nem tudtam kötethez jutni, csak a rádióban szerepeltem versekkel, Hany Istók c. elbeszélő költeményemmel. 1949-ben még díjat nyertem Jeltűz Hegyalján c. elbeszélő költeményemmel, de ez már a vasfüggöny éve volt, s a díjnak semmiféle pozitív következménye nem lett.

– Egyik emlékezéséből tudom, hogy nem volt könnyű Szabó Lőrinc tanítványának lenni – Ön pedig tíz fontos évet töltött a Mester műhelyében. Hogyan foglalkozott Szabó Lőrinc egy ifjabb pályatárssal? Túlzottan szigorú volt?

– Életem egyik legnagyobb ajándéka volt a Szabó Lőrinc-barátság, bár Lőrinc több visszaemlékezés szerint is eléggé kíméletlen volt a hozzá versekkel közeledőkhöz. Bennem végül is az állóképességet becsülte. Ennek köszönhettem, hogy halálos ágyán megbízott az Örök barátaink jegyzetanyagának kiegészítésével. „Nem lesz sok öröme a munkában, de pénzt kapsz érte” – ezt a jellemző kísérőszöveget fűzte a megbízáshoz, ami végeredményben besegített az irodalomba. Persze, helyzetem a Csillagóra megjelenése után se lett rózsás. Míg azok a pályatársak, akik a koalíciós időszakban már nevet szereztek, a politikai enyhülés során feltámadtak, nekem negyvenégy évesen a nulláról kellett indulnom s még gyanakvással is néztek rám, pedig mint megtűrt elem, a szocializmusban nem magam dönthetem el, hogy hol szeretnék dolgozni. Európa keleti felén nem születhettek olyan életpályák, mint Paul Claudelé, vagy Octanio Pazé. Ezért a téves illúzióért nagy árat kellett fizetnem.

– Amilyen (jogos) nimbusza van nálunk a spanyol irodalomnak, olyan kevesen foglalkoznak a portugállal. Ön nemcsak Camoes nagy eposzát fordította le, de számos írásában foglalkozott a portu-

gál költészettel, sőt még Camoes első magyar fordítójának is szentelt egy szép cikket. Honnét ez a kiütemezett érdeklődés a portugálok iránt?

– Camoes lett a mentőövem, amikor 56 évesen minden rendszeres jövedelemtől megfosztott szabadúszó lettem. A portugál nemzeti eposzt, *A luziádák*at egy, a szegfűs forradalom után Lisszabont megjárt külügyi munkatársnőmtől kaptam s úgy kapaszkodtam belé, ahogy a Mekong torkolatában hajótörést szenvedett hajdani portugál költő mentette, fél karral úszva, kéziratát a partra. Ez a sokat – például Márai által is – idézett jelenet számomra a szellemi értékek mindenek feletti elsőbbségének szimbólumává vált.

– A dal szüli énekesét előszavából tudható, hogy megírta nem éppen szokványos életútját, benne a diplomata múlttal, a Kádár-rendszer irodalmi pápáinak basáskodásaival, de nagyvonalúságból, tapintatból nem kívánja megjelentetni. Aki életművét olvassa, úgy érzi, hogy ez bizony veszteség. Az ilyen koradokumentumok talán megóvhatnák az ifjabb nemzedékeket néhány csapdától és tévedéstől. Később esetleg nem szánná rá magát mégis a publikálására?

– Diplomata pályám emlékeinek közzétételével a még élő kollégák érzékenységre tekintettel kell várnom. Irodalmi ügyeim viszontagságait viszont már részben megírtam *Egy antipálya emlékezete* címmel a *Hullámgnyűrűkben*, s a folytatás *Habent sua fata* címmel kiadásra vár. Leszögezem, hogy nem panaszkodni akarok, csak az események néha groteszk fordulatait rögzíteni. Helyzetemmel végső soron meg vagyok elégedve. A sors kegyelméből több mint negyedszázadot tölthettem főfoglalkozásban írással, s úgy érzem, el tudtam végezni, amire rendeltetve voltam.

– *Kaleidoszkóp* című, dalszövegfordításokat tartalmazó kötetét azt jelzi, hogy bár ma a kultúra tekintetében (bogy egyik szép versét idézzem) „*krónikus holdfogyatkozás*” van, Ön nagy kedvvel, munkásságának köreit egyre tágítva dolgozik. Mire készül jelenleg, mit olvashatunk a legközelebb?

– Az én koromban új tervek helyett a még fiókbán lévő írások betakarításán van a hangsúly. A közeljövőben kisebb műfordításaim második kötetének megjelenése várható az Eötvös József Kiadónál, az Orpheusznál pedig új verseskötve áll előkészület alatt.

Film, színház, muzsika

Tarjána Tamás félcédulái

■ Boldog hatvanas évek! Annyiban feltétlenül boldog, hogy nagyon szerettem kisgimnazistaként havonta, kéthavonta elzárándokolni az akkori Filmtudományi Intézet akkori épületébe, az akkori *Filmkultúra* szerkesztőségébe, hogy az (emlékezetem szerint) csak ott kapható, sokszorosító eljárással készült lapot, valamint néhány, ugyancsak „stencilezett” filmszakkönyvet megvásároljam. A technika javult, a terjesztési kör növekedett, én viszont magragadtam a szerkesztőség környékén, olykor bejutottam zártkörű vetítésekre, majd értebb fejjel talán tucatnyi cikket, műelemzést is publikáltam.

*Magyar Bálint*nak a magyar némafilm történetével foglalkozó kötetei is ott és a partizánkodó beszerzés révén jutottak birtokomba, már maturáló koromban. E forrásmunká(k)at azóta már az is kölcsönadta, akinek a tőlem kölcsönző kölcsönözte. Öröm tehát, hogy a *Kovács András Bálint* szerkesztette *Palatinus Filmkönyvek* sorozatban *A magyar némafilm története* címmel, *Némafilmgyártás 1896–1931* alcímmel napvilágot látott a mű szerkesztett, népszerű változata. Gondos filologizálás eredménye a *Balogh Gyöngyi* alapos előszavával ellátott, szép tomosz, a népszerűsítés azonban a kelletténél is jobban sikerült. Semmiféle táblázatos áttekintés nincs a tipográfiai kiemeléseket is nélkülöző (viszont jól illusztrált) szakkönyvben. A gyér számú „még látható magyar némafilmeket” nem könyvű cím szerint előbányászni, az össztermésről másutt kell tájékozódni (egyébként hozzáférhető, nézhető némafilmjeinknek szűkiben lévén, e munka gyártásközpontú feldolgozási elvet érvényesít, historizáló-szociografizáló krónikát nyújt). A szegényes forrásjegyzék sem betű-, sem időrendet nem követő; magának Magyarinak az előzménykönyveit másképp tünteti fel, mint a bevezetés. Ha ezeken és a hasonló bosszúságokon túlteszi magát a filmbarát, tartalmas ismeretekhez jut a korai filmipar egészét, nemzetközi be-

ágyazottságát és sztárjainak karrierjét illetően.

A következő két újdonság is a *Palatinus*nál jelent meg. *Gábor Miklós Nyomozok magam után* címmel ellátott naplóját – *Vass Éva* közreműködésével – *Kelecsényi László* rendezte sajtó alá és látta el utószóval. Kelecsényi egyenest „XX. századi jeles naplóiőrünk (Füst Milán, Déry Tibor, Szentkuthy Miklós, Karinthy Ferenc)” közelébe helyezi a színművészt, aki 1963 óta számos naplószerű, napló-alapú kötettel jelentkezett. Gábor kétségtelen szépírói erényei ugyan – véleményem szerint – nem eredményeztek maradandó, formateremtő literátus írásműveket, de a memoáriró színészek között az élhelyek egyike illeti meg őt egész színház történetünkben. Életútjának, művészi moráljának vizsgálatában még az önkritikáját is önkritikával illeti, lapról lapra és napról napra hiteles énkeresőnek mutatkozik. Mivel az olvasók számára hozzáférhetővé tett naplók (naplórészletek?) közül az első 1971-ből, az utolsó 1990-ből való, természetesen tükröződik az a változásfolyamat, amely Gábor Miklóst mind jobban a számvetés elkötelezettjévé tette (s amelynek az itt is dokumentált „kecskeméti kitérő”, valamint a *Nemzetiben A veleneci kalmár* Shylock-szerepéért vívott küzdelem döntő része volt). A naplóiőr feltárta érdekességek nem elsősorban a színházi világ műhelytitkaiból, netán a magánéleti megrendülések konklúzióiból erednek (bár persze érdekes, hogy a Ruszt József rendezővel való munkakapcsolat ellentmondásosabb lehetett, mint a bennfentes közvélemény hiszi; a volt feleség, a mindig nagyrabecsülésel említett művésztárs betegeskedése és halála pedig a részleges rejtjelezettség közepette is elemi őszinteséggel szólaltatja meg a gyászt). A *Nyomozok magam után*, ahogy a cím is mondja, az önanalízis könyve, sorstérkép, kora és késő ősi mérleg. Úgy fest, a szerző ingadozott a majdani közreadás és a csak személyes érdekű megörökítés között, ez azonban

döntően nem befolyásolja közléseinek vallomások komolyságát – azt a felhívó erőt, amely az olvasót is a kendőzetlenül kommentált életút-rekonstrukciónak igyekszik megnyerni. Naplók ezek valóban – a confessio és a fohász hangfekvésében.

Radnóti Zsuzsa az a színházi szakember, aki – némiképp Czimer József nyomdokaiba lépve – a legszerencsésebben és a legeredményesebben egyesíti az elméleti (drámatörténeti) és a gyakorlati (dramaturgiai) tudást. Drámaírók, rendezők, színészek, fiatal pályatársak, egyetemi oktató kollégák és igényes színházi nézők lehetnek hálásak neki sokoldalú tevékenységében kamatozó ismereteiért és odaadásáért, inspiráló gondolataiért és pedagógiai éthoszáért. Drámaíróportréit most *Lázadó dramaturgiák* címmel gyűjtötte össze. A bevezető áttekintő tanulmány cikázó asszociációkkal, megalapozott ötlet sorokkal váj medret a későbbi mondandónak. A tanulmányok sorrendje néhol esetleges (miért előbb Márton László, s csak aztán Spiró György?), de ez nem oszt, nem szoroz, hiszen az íráskor állandó szellemi mozgásban vannak, „átjárnak egymásba”, s a portré műfaj egy korszakmonográfia előtanulmányait is szolgálja. Különösen invenciózus a Sarkadi Imrefejezet: Radnóti Zsuzsa annyira – és jó! – részelemzés után is szinte csak újat mond, vagy legalábbis új közelítésbe rendezi anyagát. De mindegyik arckép eredeti ecsetkezelésről tanúskodik. Paradox módon legkevésbé az Örkény Istvánportré: az író hagyatékának gondozója, a nagyszerű drámák keletkezésének tanúja és katalizálója szemérmes takarékosággal csak vázlatra vállalkozik. Metodikailag vitatható pont, hogy általában a korábban keletkezett pályarajzok nem frissítő átdolgozást, hanem fejlődéskövető beékeléseket kapnak – bravúr, hogy e kis törések, ugrások ellenére kompakt marad valamennyi textus. Igazi dramaturgi erény, hogy Radnóti Zsuzsa roppant érzékenyen jelöli ki témáinak súlypontját; sok kitekintéssel, mégis egyenesvonalúan fogalmaz; s nagyon jól bánik az idézetekkel, akár szépirodalmi citátumokról, akár szakirodalmi hivatkozásokról van szó. A *Lázadó dramaturgiák* a modern iskolákat és terminológiá-

kat érvényesítve is közérthető marad: remek könyv!

Zene – Magyar írók novellái. A tematikus kispróza-sorozatot szerkesztő *Kőrössi P. József Aradi Péter*rel osztotta meg a gyűjtés és a válogatás örömeit és gondjait. (Előszót *Kocsis Zoltántól* kértek.)

A *noran* kiadánya felett ezúttal is lehetne meditatálni arról, hogy a Nyugat első nemzedékének túlsúlyú biztosító névsorban az egy nemzedékkel fiatalabbak (ők már nincsenek sokan) mellett miért éppen (és egyedül) Mándy Iván a „Benjámint”, ám e vállalkozást immár hosszú idő óta szemlélve be kell látnunk, hogy minőségét nem a szerzői ábécé kiegyensúlyozottsága, hanem az önmagukért beszélő szövegek színvonala biztosítja. A törzsgárda mindig Kosztolányi Dezső, Karinthy Frigyes, Krúdy Gyula és eszme-, illetve kortársaik tájékaól verbuválódik, kiegészülve azokkal, akik az adott tárgykörben különösen illetékesek (ilyen író ezúttal például Csáth Géza), vagy nem maradhatnak ki valamely speciális szín, különleges teljesítmény folytán (ezt most sem Illés Endrével, sem Mándyval kapcsolatban nem merem állítani, meglepetés – szerkesztői telitalalat – viszont Bíró Lajos, Révész Béla és Tabéry Géza tényérése). Tersánszky Józsi Jenő méltányosabb megítéléséért már annyiszor hadakoztam (elsőrangú zeneértő, zenehumorista, a fütty és az avarsíp művésze volt; második feleségének emlékezése szerint prózai sorainak dallamát az ujjain számolva ritmizálta), hogy ígérem, utoljára hiányolom őt erről a neki való, szép szöveg-pulpitusról.

Nem a *IX. Szimfóniát* és nem a *Szonáta pathétique*-et (ezek itt műcímek: novellacímek) hallgatva, hanem Edward Elgar és egy erdélyi hagyományörző együttes CD-i mellett olvasgatva a *Zenét*, Márai Sándor írásában (*A magány*) ismertem leginkább a muzsikára – és magamra. Persze lehet, hogy ebbe a gazdag összképű *noran*-köteten kívül *Mészáros Tibor Márai-bibliográfiája* is belejártszik. Hatvan-nyolcvan tételként haladva igyekszem tájékozódni a tízezer-nyi adategységben – de erről majd máskor; hadd maradjak most – egy tovatúnt hetilap címére is emlékezve – film, színház, muzsika bűvkörében.

Libri sikerlista

2003. október 3–16.

A Libri üzlethálózatban regisztrált vásárlások számítógépes összesítése alapján

SZÉPIRODALOM	ISMERETTERJESZTŐ	GYERMEK, IFJÚSÁGI
1. Bolgár György: Vágy Ulpius-Ház Könyvkiadó	1. Moldova György: A tékozló koldus 2. Urbis Könyvkiadó	1. Madonna: Angol rózsák Magyar Könyvklub
2. Kertész Imre: Felszámolás Magvető Könyvkiadó	2. Nemeskürty István: Magyarnak számkivetve Szabad Tér Kft.	2. Janikovszky Éva: Már iskolás vagyok Móra Ferenc Könyvkiadó
3. Márai Sándor: A gyertyák csonkig égnek Helikon Kiadó	3. Illig, Heribert – Weissgerber, Klaus: Magyarok a kitalált középkorban Allprint Kiadó	3. Brezina, Thomas: Boszik az iskolapadban Egmont-Hungary Kft.
4. Shan, Darren: Az éjszaka szövetségei Móra Ferenc Könyvkiadó	4. Menyhért Mészáros László: Nejlon sztárok Magyarországáról I. Magánkiadás	4. T. Aszódi Éva (szerk.): Cini-cini muzsika Móra Ferenc Könyvkiadó
5. Márai Sándor: Füves könyv Helikon Kiadó	5. Oliver, Jamie: A pucér szakács Park Könyvkiadó	5. Brezina, Thomas: A baj nem jár egyedül Egmont-Hungary Kft.
6. Kertész Imre: Sorstalanság Magvető Könyvkiadó	6. Moldova György: A tékozló koldus 1. Urbis Könyvkiadó	6. Brezina, Thomas: Te vagy a kedvenc ellenfelem Egmont-Hungary Kft.
7. Mayes, Frances: Napsütötte Toszkána Tericum Kiadó	7. Stahl Judit: Enni jó! Park Könyvkiadó	7. Brezina, Thomas: Az a boszorkányos szerelem Egmont-Hungary Kft.
8. Roberts, Nora: Őrök kötelék Gabo Könyvkiadó	8. Somerville, Neil: Kínai boroskóp 2004. Édesvíz Könyvkiadó	8. Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes: Ablak-Zsiráf Móra Ferenc Könyvkiadó
9. Steel, Danielle: Rendezvény a reménytel Maecenas Könyvek	9. Pusztai Ferenc (Szerk.): Magyar Értelmező Kéziszótár Akadémiai Kiadó	9. Takács Viola (Szerk.): Végre-valabára! Egmont-Hungary Kft.
10. Vámos Miklós: Sánta kutya AB Ovo Kiadó	10. Pease, Barbar – Pease, Allan: Miért hazudik a férfi? Miért sír a nő? Park Könyvkiadó	10. Janikovszky Éva: Kire ütött ez a gyerek? Móra Ferenc Könyvkiadó

A FÓKUSZ KÖNYVÁRUHÁZ SIKERLISTÁJA

2003. OKTÓBER 6–18.

Szépirodalom:

- Moldova György: A tékozló koldus 2.
A foltozott halál. Riport az egészségügyről Urbis Könyvkiadó
- Moldova György: A tékozló koldus 1.
A mentők csillaga. Riport az egészségügyről Urbis Könyvkiadó
- Kertész Imre: Felszámolás Magvető Kiadó
- Bolgár György: Vágy – kész regény Ulpius-Ház Kiadó
- Paulo, Coelho: Az alkímista Athenaeum 2000 Kiadó
- Márai Sándor: A gyertyák csonkig égnek Helikon Kiadó
- Paulo, Coelho: Veronika meg akar halni Athenaeum 2000 Kiadó
- Fallaci, Oriana: A harag és a büszkeség Focus Kiadó
- Márai Sándor: Kassai őrző Helikon Kiadó
- Márai Sándor: Füves könyv Helikon Kiadó

Ismeretterjesztő:

- Kahler Frigyes – M. Kiss Sándor:
„Mától kezdve lövünk” Tíz év után a sortüzekről Kairosz Kiadó
- Illig, Heribert – Weissberger, Klaus: Magyarok a kitalált
középkorban. Újraírt történelem Allprint Kiadó
- Stefka István: Ötvenhat arcai Kairosz Kiadó
- Deák Sándor Dr.:
Gyógyítás fény- és színterápiával Szerzői kiadás
- Nemeskürty István: Magyarnak számkivetve Szabad Tér Kft.
- Iskolaválasztás előtt... 2004 Panem Kiadó
- Ranschburg Jenő:
Szülők lettünk. Az élet első hat éve Saxum Kiadó
- Bernáth László- Révész György (szerk.):
A pszichológia alapjai Tertia Kiadó
- Hamvas Béla: A bor filozófiája Medio Kiadó
- Orbán Viktor: A történelem fűtcáján
Magyarország 1998 – 2002 Magyar Egyetemi Kiadó

Ifjúsági és gyermek:

- Madonna: Angol rózsák Magyar Könyvklub
- Janikovszky Éva: Aranyeső Móra Könyvkiadó
- Móricz Zsigmond: Állatmesék Papirusz Duola Kiadó
- Szabó Magda: Abigél Móra Könyvkiadó
- Horowitz, Anthony: A Sóllyom gyémántja Animus Kiadó
- Kästner, Erich: A repülő osztály Móra Könyvkiadó
- Nagy Franciska: Tűzmanó Móra Könyvkiadó
- Salten, Felix: Bambi Móra Könyvkiadó
- Janikovszky Éva: Kire ütött ez a gyerek? Móra Könyvkiadó
- Brezina, Thomas: Boszik az iskolapadban Egmont-Hungary Kiadó.

PARNASSZUS ANTIKVÁRIUM

1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 50. Tel./fax: 311-6049
vásárol régi könyveket, könyvtárakat, műfaji, tartalmi,
időbeli kötöttségtől mentesen, ám válogatva.
„Mindenfélét, de nem mindent”

Előzetes telefonos egyeztetés alapján
díjtalan kiszállítás, szállítás.

Minden könyv egy helyen! TANKÖNYVCENTRUM a Kódex Könyvruházban

Budapest V., Honvéd u. 5. (A Parlamenttől egy percre.)
Telefon: 331-0126, 331-0127
Az általános és középiskolai tankönyvek közel teljes
választékával várjuk kedves vásárlóinkat.
Minden könyvet egy helyről!

A 100 éve született tudós, Neumann János életművének páratlan
sokoldalúságát mutatja be ez a kötet, mivel nemcsak
Neumann fizikai, matematika és a számítógépekről szóló
tanulmányait gyűjti össze, hanem a technika használatával
és társadalmi következményeivel foglalkozó írásait is.

NEUMANN JÁNOS VÁLOGATOTT ÍRÁSAI

Typotex Kiadó, 380 oldal, 1850 Ft
a kiadóban (Bp. 1024, Retek u. 33-35.) 15% kedvezménnyel

TYPOTEX

1024 Budapest, Retek u. 33-35.
Tel./fax: 316-3759, www.typotex.hu

KÖNYVHÉT

Hirdetésfelvétel:
209-1875

Külföldi irodalom

Az elérhetetlen Édenkert

■ A regény címe egy gyermekjátékra utal, melyet szerzte a világon ismernek. A lényeg, hogy a kör közepén álló játékosat mindig másfelé kell irányítani. Arra a kérdésre: „Erre van az Édenkert?” – mindig azt a választ kapja: „Nem, nem, a sarkon túl.” S mire a következő játékoshoz ér, addigra a többiek már helyet is cseréltek. Egy élet kell hozzá, hogy mindenki rádöbbenjen: a maga Édenkertje is ilyen elérhetetlen. Ezt példázza a regény hőseinek sorsa is.

A szépséges Flora Tristan a társadalmi igazságért száll harcba, kesei leszármazottja, Paul Gauguin, a világhírű festő a romlatlan természet erejében keresi a megváltást. Mindketten forradalmárok. Az asszony a munkásmozgalom ügyének szenteli életét és energiáit, a festő a kor esztétikai normáit készül forradalmasítani. Életútjuk felidézéséhez az író nagy ívű tablót vázol fel a XIX. század közepének francia, angol és perui társadalmáról, a századvég csendes óceáni szigetvilágáról.

Franciaországban erre az időre már győz a III. rend, a „szabadság, egyenlőség, testvériség” jelszava. De a nők számára nem teremtődtek meg az egyenlőség feltételei. A nő, kivált, ha férjes asszony, a férje tulajdonát képezi és azokra, akik elhagyni merészelik a családi fészket, a törvény legteljesebb szigora sújt le. Ez pecsételi meg végzetesen a fiatal Flora sorsát, évek hosszú során át kényszerül menekülni egy embernek, férfinak, apának méltatlan, velejéig elvetemült, szadista férj bosszúja elől. Bujkálása során még apja perui családjához is eljut, ahol döbbenet szemléli azt a hihetetlen különbséget, mely itt a szegényeket a gazdagok világától elválasztja. Peruban nem csak egy félelmetes földrengést, de egy kaotikus, a maga nemében tragikomikus polgárháborút is átél. A vonzó asszonynak számtalan kérője akad, akik oldalán talán új életet kezdhettek, de már nem tűri a férfiak közelségét. Inkább visszatér Franciaországba, ahol éles hangú könyvbene fogalmazza meg szerencsétlen családi életének történetét és perui tapasztalatait, „Egy pária bolyongásai” címmel. A fogadtatás frenetikus: perui családja odakinn nyílt színen elégeti a könyvet, férje pedig gyilkos ösztöneinek engedve rálő az utcán. A golyót soha nem tudják eltávolítani az asszony testéből. Az események azonban divatba hozzák Florát, kora hírességei, irodalmi nagyságok fordulnak meg nála, élhetné a társadalmi előkelőségek életét. De ő már összekötötte sorsát a mozgalommal. A kor számtalan társadalomjobbító eszmét érlel, Saint-Simon, Fourier, Owen és mások elméletei hirdetnek gyógyírt a társadalmi ellentmondásokra. Itt találja meg küldetését ez a különleges asszony, aki immár lemondva mindenről, testi szerelemről, családról, a Munkásszövetség megszervezésének szenteli minden energiáját. Szemben azokkal, akik csak eszmei síkon vívják harcukat, ő a személyes meggyőzés híve. Betegen és fáradtan, de tántoríthatatlanul járja az országot, szervez találkozókat a munkásokkal, eljut műhelyekbe, kocsmákba. De agitál kórházakban, árvaházakban, templomokban, iskolákban, nem ritkán az oktalanság és a vallási előítéletek falába ütközve Találkozik és érdekes eszmecserét folytat a többi irányzat képviselőivel, sőt, egy mulatságos epizód erejéig Karl Marx is a látókörébe kerül. A heroikus küzdelem azonban felőrli energiáit és a rátörő halálos betegség kioltja életét. Mindössze negyvenegy évet élt.

Így a regény szereplői nem is találkozhattak egymással, nagymama és unokája más-más síkon keresték az életben a boldogulást. De közös volt bennük a társadalmi konvenciók megvetése, a megszállott cselekvési vágy. Paul Gauguin életrajza ismert: kitör a környezetéből, szakítva hivatással, családdal, mindazzal, ami a múlthoz köti, hogy megvalósíthassa művészi ambícióit. A

megváltást a természeti környezetben, a természeti népek körében keresi. De tapasztalnia kell, hogy ez az Édenkert már nem az igazi, Tahitin a XIX. század végére már „halálos sebet ejtett” az európai kultúra. Újabb állomásán, a Marquises szigeteken sem találja meg álmai színhelyét.

A nagymamának halálos ágyán talán még maradhattak illúziói, hogy tevékenysége követőkre talál. A festő azonban, aki száz évvel ezelőtt magára hagyottan, egyedül vívta haláltusáját, már érezhette, hogy hiábavaló kísérlet volt a maga Édenkertjének megtalálása.

Tausz Anikó

Mario Vargas Llosa: *Édenkert a sarkon túl*
Európa Könyvkiadó, 524 oldal, 2500 Ft

Arat a gondolat

■ Csak az 1980-as évek derekán mutathatták be Budapesten Sławomir Mrożek remek darabját, a Tangót. A rendező általános típusokat játszatott el színészeivel. Így az életből vett jellemeket fölvonultató színmű hatástalan maradt. A lengyel dráma és novellisztika mestere ugyanis irtózik az absztrakciótól és nagyon ad arra, hogy valószínűtlen szituációkba került figuráiban is mindig maradjon valami egyedi, eredeti vonás, művészileg változatlan érvényű azonosság. Művei romlatlanságához hozzájárul, hogy írónk a politikai célozgatásokat sem igen szerette. Manapság sem találunk, még könnyed kézzel odavetett munkáscáikban sem avulásnak kitétt, agyonaktualizált toldalékokat.

Az Európa Könyvkiadónál sorozatban megjelenő elbeszélései közül az 1986 és 1995 közöttiek mégis azért keltenek egyszerre jelenidejű és közvetlenebb képzettségűségekre alkalmas adó benyomást, mert nemegyszer utalnak olyan közelmúlt eseményekre, melyek a társadalmi mozgások figyelői számára ismerősek és tanulságosak, bár maguk nem tudnák megfogalmazni tragikus vagy komikus lényegüket. A kommentálástól tudniillik nem elevenedik meg a játékos elemekkel szerves összefüggésben működő gondolat, a Mrożek-alkotások detonátora, a megszólalásig valószínű történetformáló elegancia, súlyröptető emelőerő.

Aki a rendszerváltásokat megérintő szomszéd-országbeliként lapozgatja a *A perverz* címen közreadott, 1991–1995-ös keltű művet, a hasonlóság- és különbségmérés szándékával, megint rájön: ezt az író nem vezeti részrehajló bizonykodási kényszer, szűklátókörű kárörvendezés. E korszakból is származnak mind örök emberi kicsinyességet bemutató groteszkjei (Az embergyűlölő), mind olyan satírái, amelyek az új viszonyok közt változatlanul burjánzó lokálfineszeskedőkről szólnak. (Főszereplőjük a mindenkori Elnök.) Nem szűnik az ügyeskedő levélírók kveruláns ravaszkodás-áradata. (Levél Svédországba Nobel-díjért vagy a nemesség megállapítását követelő Az ivadék.) Viszonylagos újdonságként jelentkeznek a fiatalságra visszatekintő emlékezők. (Csojbalzan marsall koporsója – amitől a világtörténelem számos kiröhögni való diktátora eszünkbe juthat.) Továbbra is élvezzük, hogyan engedi szabadjára azokat a köznapi dolgokat, amelyek a várakozástól eltérő, gelleres logikát követve elsőprő latinákká gomolyodnak, és elismeréssel adozunk ama szürreálisnak is tekinthető karcolatoknak, amelyek mintadarabja A Borsó.

A sorozat ugyancsak könyvnapra kibocsátott kötete *A túlvilág titkai* az alapötletek gazdagságával és tömör kidolgozottságával lep meg: hol egy-egy örjítően monoton szituáció pofonyszerű (heurisztikus) megoldásának örvendezhetünk (Fara-

gatlan tuskó), hol pedig a gyermeki világlátás meglepő mélységein bámulhatunk (Éden). Itt találtam – a rengeteg közül – a következő találó Mrožek-aforizmát: „Nagyon mulatságos, amikor valaki haragszik ránk, de nem tehet ellenünk semmit.” Kár, hogy ez a derűsen emelkedett viszonylat nem annyira az életben, mint inkább a nagy szatíraírók műveiben szokott előfordulni és esztétikai élvezetet okozni...

Iszlai Zoltán

Slawomir Mrožek: *A perverz és más történetek* 245 oldal, 1800 Ft
A túlvilág titkai és más történetek, 246 oldal, 1800 Ft
 Európa Könyvkiadó

Történelem

A sorsfordulat évei

■ Az 1947–49-es évek nem csupán Magyarországon, de Európában, sőt az egész világ történetében sorsfordulót hoztak: kialakult a bipoláris világrendszer, két szuperhatalommal, az USA-val és a Szovjetunióval, mely utóbbi évtizedekre meghatározta a közép- és kelet-európai régió fejlődését. 1998-ban erről a témáról rendeztek konferenciát a Politikatörténeti Intézet és az ELTE BTK Történettudományi Tanszékének meghívásával, az MTA Történettudományi Intézetének, a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum, a Magyar Történelmi Társulat valamint a Külügyi Intézet prominens történészeinek részvételével. A 2000-ben már egyszer megjelent konferencia-anyag azért is jelentős, mert a kutatók egy sor, csak 1989 után hozzáférhető forrásból – hazai és szovjet levéltárak anyagából – dolgozhattak és mutattak fel új eredményeket. Az ELTE tudományos műhelyében régóta foglalkoznak a közelmúlt eseményeinek elemzésével, e műhely egykori tagjainak munkáiból került ki az előadások egy része. Az anyagok jól tükrözik a felfogásbeli különbségeket, és előadásmódjuk és tartalmuk alkalmassá teszik őket arra, hogy ne csak a szakemberek, hanem a szélesebb közönség is megismerhesse és befogadhassa azokat. Az előadások első csoportja a nemzetközi változásokkal foglalkozik, így a hidegháború kialakulásával, Európa kettészakadásával, az 1958-ig elhúzódó osztrák béketárgyalásokkal, Lengyelország betagozódásával Sztálin és Gomulka segítségével. Különösen érdekes a Kominform (Kommunista és Munkáspártok Tájékoztató Irodája) szerepének moszkvai levéltári források alapján történő bemutatása, mely szervezet a szerző szerint a kelet-közép-európai térségben 1948-49-ben végrehajtott fordulat koordinálására jött létre. A kötet második, leghosszabb és talán leginkább érdekfeszítő részében a magyar társadalommal kapcsolatos kutatások eredményeit foglalják össze. Szó esik a Szövetséges Ellenőrző Bizottságról, amely 1945–47 között a szovjet politikai és gazdasági érdekek legfőbb végrehajtója volt a területen, az 1947-es választásokról, a közvéleménykutatás módjairól vagy az ÁVO jelentéseiről 1948-ból. Az egyházak életében bekövetkező változásokról megtudjuk, hogy a protestánsok vagy az izraeliták nagyobb autonómiával rendelkeztek, mint a római katolikusok, ezáltal könnyebben kötöttek kompromisszumokat, míg a katolikus egyház tevékenységének ma sem tisztázható minden szála, mivel a Vatikáni Titkos Levéltár ma sem kutatható. A közoktatás változásaival kapcsolatosan ismét szó esik az egyházi iskolák államosításáról és az egyházi tanárok mellőzéséről, minek következtében pedagógushiány alakult ki az országban. Az iskolák államosítása mellett áttekintik az iskolarendszer változását, a szakértettség rendszerét, a NÉKOSZ és a régi népiskolák felszámolását és azokat a tendenciákat, melyek az ok-

tatás színvonalának romlásáért felelősek voltak. A nagyipari munkásság helyzetét is elemzi egy tanulmány, melynek lényege, hogy a szakképzett munkaerő helyett a mennyiség számított csupán, átalakult a bérezés, megugrott a nők munkavállalása, és az általános munkakötelezettség kisiparosok, kereskedők ezreit kényszerítette az iparba. Hasonlóképp elemzik az agrárpolitika változásait is. Egy sor tanulmány az akkori pártok helyzetét és felszámolását igyekszik végigkísérni: A Független Kisgazdapárt mellett az ellenzéki pártok és a Nemzeti Parasztpárt sorsát követik nyomon. Két tanulmány is foglalkozik az SZDP beolvasztásával, ha úgy tetszik, likvidálásával az egyik magyar, a másik szovjet anyagok alapján. Az előadások harmadik blokkja a politikatörténet új fejezeteit tárja az olvasók elé: olyan témákat dolgoznak fel többek között, mint a katonapolitika, a 3–5 éves tervek, a nők politikai szerepe, vagy a Pázmány Péter Egyetem struktúrájának átalakítása. A kötetet lezáró összefoglaló jellegű cikkében Balogh Sándor, a konferencia egyik szervezője a népi demokrácia fogalmának tisztázására vállalkozik. A könyv a szakembereken és az érdeklődőkön túl alapvető forrása lehet a középiskolai diákok és egyetemi hallgatók történelmi tájékozódásának.

Sz. Zs.

Fordulat a világban és Magyarországon 1947–1949
 Napvilág Kiadó, 2100 Ft

Jellemrajz világháttérben

■ Sebastian Haffner, az 1938-tól 1950-ig Angliában dolgozó német újságíró Winston Churchillről szóló, közel negyvenéves könyve mind az olvasmányosság, mind a szakszerűség tekintetéből mintaszerű teljesítmény. Konceptiója világos: a számtalan angliai érdekű, illetve világméretű háborúban jeleskedő angol politikus dinamikus jellemrajzát akarta létrehozni különböző élethelyzeteiben – és e szándékát tökéletesen megvalósította.

Olyan embernek mutatja be a húszéves koráig minden szellemi erőfeszítéstől tartózkodó, renitens huszártisztet, aki egyszerre csak rájön, hogy igazi eleme a küzdelemmel járó előretörés bármilyen téren; de mindenekelőtt a háborús szituációk, a parlamenti csatározások, a diplomáciai húzások közepette, s nem utolsósorban, bár kissé mellékesen a történelmi alapozású irodalom gyakorlásakor. (Utóbbiért kapott 1953-ban Nobel-díjat.)

A politikát hűvösebben művelő, magániskolákban kicsiszolt modorú kortársaihoz képest a mindvégig szilaj természetű, drámai fellépésű, meglepetésekre képes, öntörvényűen szenvedélyes államférfi azért választotta a parlamenti pályafutást, mert úgy ítélte, hogy ezen a réven jut el arra a csúcra, melyről szeretett Angliját még egyszer a világ élére kormányozhatja.

Mint a második világháború társgyőztese, közel került ehhez a szent céljához. További elképzeléseit azonban nem tudta keresztülvinni. Az életrajz szerzője (ne feledjük: 1967-ben!) sajnálattal állapítja meg, hogy Churchill második világháború utáni világháború dicsőséges tervéből Sztálin és Roosevelt meg egyezése, majd hogynem cselszövevénye miatt nem lett semmi.

E „káprázatos vízió” beteljesültén a háború végére angol-amerikai csapatok szállták volna meg egész Európát és Oroszország megrekedt volna saját határain belül. Az 1943 végén tartott teheráni csúcskonferencia másként döntött. Az, ahogy mai szemmel – bánatosan csodálkozva – nézzük, utána 1990 körül mégiscsak Sir Winstonnak lett (nagyjából) történelmi igaza...

A rengeteg személyes érdekességet egybehordó, de rajtuk sohasem csámcsogó szerző rokonszenves távolságot tart zseniális alanyától, amikor jó és rossz oldalait egyaránt mérlegre teszi.

Példás munkájának önértékét nem csorbítja, hogy azóta nagyon sok fordulatot vett (például globálissá hipertrofizálódott) a Churchill utáni világpolitika.

Iszlai Zoltán

*Sebastian Haffner: Churchill. Életrajz
Európa Könyvkiadó, 215 oldal, 1500 Ft*

Néprajz

Élet a Tisza mentén

■ „Amikor Isten megteremtette a világot, már csak a Tisza állt az Úr zsámolyánál. Jézus elővett egy szamarat, elébe fogta az ekét és megparancsolta a folyónak, hogy menjen a szamar által húzott barázdába. Mivel sok bogáncs és kóró hevert szerteszét, a szamar jobbra-balra rángatta az ekét. Ezért olyan girbe-gurba, csavargós a Tisza folyása” – tartja a Tisza egyik eredetmondája.

Bellon Tibor négy évtizedig kutatta a Tisza mente ártéri gazdálkodásának emlékeit, történeti hagyományait. Nem sokan tudhatk többet nála a Tisza környékén élő népek életmódjáról. A tavaly elhunyt néprajzkutató monográfiája egész életműve összegzése. Kutatási eredményeiből eddig csupán rész tanulmányok jelentek meg, valamint egy tévésorozat tette ismertté a nevét. Kéziratot hagyatékát Szilágyi Miklós, az ELTE Néprajzi Tanszékének kutatója lektorálta és szerkesztette, illetve ifj. Bellon Tibor rendezte sajtó alá. A néprajzkutató gyűjtése kezdetén hagyományos néprajzi módszerekkel kutatta az ártéri gazdálkodást, az ármentesítések előtti és utáni életformát az Alföldön Beregszásztól Zentáig. Fő művének vezérgondolata, hogy a 18-19. századi paraszti gazdálkodás nem érthető meg az évente ismétlődő áradások áldásos és átkos hatásának felismerése nélkül. A folyó partján élő számos népcsoport – így magyarok, románok, ruszinok – életformáját a halásztól a gyékényfonáson, méhészkedésen, erdőgazdálkodáson és gyümölcsstermesztésen át a vízi szállításig és az állattartásig a Tisza határozta meg. Bellon Tibor hangyszorgalommal összegyűjtötte és feldolgozta az egyes gazdálkodási formák utolsó emlékeit. Tucatnyi halászati módot örökít meg, listát állít a folyó mentén termesztett alma-, szilva- körte- és diófajtákról, valamint ezek hasznosításáról, foglalkozik a vízi közlekedéssel és áruszállítással. Helyszíni terepmunkái, valamint ezzel párhuzamosan végzett levéltári kutatásai arra a gondolatra juttatták, hogy az Alföld gazdasági életét a középkortól fogva az állattartás pusztai nyájas legeltetés formája határozta meg. Előbb a szürke marha, később a birka vált dominánssá. A vizekkel öntözött és kaszált legelők szolgáltatták az alapot a nagyméretű állattartáshoz. Bellon Tibor kutatásainak aktualitását abban látta, hogy munkája a néprajztudomány szemszögéből segítséget nyújthat az Európai Unió elvárások és programok átültetéséhez. A könyvet számos fotó és térkép illusztrálja, bő bibliográfia egészíti ki. Szakmai- és ismeretterjesztő szempontból is alapvető kiadvány.

Sz. Zs.

*Bellon Tibor: A Tisza néprajza
Timp Kiadó, 1500 Ft*

Számítástechnika

A virtuális világ valósága

■ A képek, a film és a televízió segítségével olyan dolgokat is érzékelhetünk, amelyek tőlünk távol, vagy a valóságban sokkal ko-

rábban zajlottak le. A számítógépes grafika még tovább megy ezen az úton, és olyan világokba enged bepillantani, amelyek a valóságban sohasem léteztek. A nem létező, virtuális világokat a matematika nyelvén, számokkal adhatjuk meg. Számítógépünk a számokkal leírt virtuális világmodellrel fényképezi le, azaz kiszámítja az ugyancsak számokat tartalmazó képet. A modellben szereplő számokat a kép számaira nagyon sokféleleképpen alakíthatjuk át, amely végtelen sokféle lehetőséget ad grafikus rendszerek kialakítására. A virtuális világunk mozgását animációnak nevezzük. A felhasználó a virtuális világ passzív szemlélőjéből annak részesévé válhat, ha megengedjük, hogy a térben mozogjon, és a tér objektumait átrendezze (interakció). Az ilyen virtuális valóság-rendszerek megpróbálják a felhasználóval minél jobban elhitetni, hogy valós környezet veszi körül. Innen már csak egyetlen lépésre vagyunk a számítógépes játékoktól, amelyekben a virtuális világ objektumai is figyelemmel kísérik a felhasználó mozgását, és ennek megfelelően alakítják saját viselkedésüket, azaz túlélési stratégiájukat. Ez a könyv a háromdimenziós számítógépes grafikával, animációval, virtuális valósággal és a számítógépes játékokkal foglalkozik, ismerteti azokat az elméleti alapokat és algoritmusokat, amelyekkel magunk is grafikus, illetve animációs rendszereket hozhatunk létre.

A mai harminc alatti korosztály elsődleges szórakozási formája a számítógépes játék. Az emberek nem azért vesznek két-három évenként új számítógépeket, hogy még gyorsabban tudjanak levelezni, szöveget szerkeszteni, interneten böngészni stb., hanem azért, hogy a legújabb, egyre valószerűbb grafikus játékok is élvezhetőek legyenek. Alig készül olyan mozifilm, amelyben legalább egyes jeleneteket nem számítógépes grafikával hoztak volna létre. Mindamellet a gyártók az új processzorok architektúrájának kialakításánál alapvető szempontnak tartják, hogy a grafikus algoritmusok nagyon gyorsan fussanak rajtuk, és ezért ezeket a műveleteket külön utasításkészlettel valósítják meg (Intel/SSE2, AMD/3Dnow!+). Ráadásul ezek a tények elhanyagolhatók ahhoz képest, hogy ha az olvasónak gusztusa támad rá, maga is készíthet grafikus, illetve animációs programokat, amelyek a semmiből új világot teremtenek, sőt akár háromdimenziós játékokat is, amelyekben fantasztikus világokban legyőzhetetlennek tűnő ellenfelek ellen küzdhet, és következmények nélkül veszíthet vagy győzhet.

Kinek készült ez a könyv? A szerzők szándéka szerint minden informatikusnak és leendő informatikusnak, aki maga is szeretne grafikus rendszereket fejleszteni, illetve grafikusoknak és animátoroknak, akik eszközeik lelkébe kívánnak látni. A számítógépes grafika egyszerre tudomány, mérnöki-informatikai szakma és művészet.

A könyv szinte minden fontosabb témaköre mellé demonstratív programok állnak, amelyeket az olvasó a saját programjaiba is átvehet. A könyvben részleteiben, a CD-n pedig teljességükben megjelenő programok bemutatják az algoritmusok implementálási fortélyait. Másrészt, talán azt is sikerül velük megmutatni, hogy a számítógépes grafika egyáltalán nem olyan nehéz, mint amilyennek talán első pillantásra látszik, hiszen rövidke programokkal valóban látványos eredményeket érhetünk el. A programok készítése során láthatóan az áttekinthetőség és az egyszerűség volt a fő cél, a szerzők nem bonyolították a kódot optimalizálással, hibakezeléssel, sőt helyenként még a memória felszabadításával sem. Így a megoldások biztosan nem optimálisak, és nem is robusztusak, de mindenesetre könnyen követhetőek, tanulhatóak.

Sz. D.

*Dr. Szirmay – Kalos László – Antal György – Csonka Ferenc:
Háromdimenziós grafika, animáció és játékfejlesztés
Computerbooks, 510 oldal (ebből 8 színes), 5496 Ft*

A sztori és az evolúció folytatódik

■ Ennek a regénynek a címe, de az alcíme is sok-sok izgalmat sejtet. Jessica még nyaralt, amikor eltűnt az osztálytársnője, Amber Mackey. Az első tanítási nap előtt találták meg, a bányatóban. Megfojtották. Érdekes, hogy a gimnázium diákjainak egy része Jessét hibáztatja a brutális gyilkosság miatt. Többen gondolják úgy, Jess a különleges képességével megmenhette volna Ambert, akit fogságban tartottak, mielőtt végeztek vele. Néhányan azzal szeretnek Jessica Mastrianni segítségére, hogy azt állítják, extraszenzorális képessége már a múlté. Egy jóképű, magas, barna szemű és barna hajú fiú, Mark volt az áldozat barátja. Az eset után az iskola rögbicsapatának csillaga Jessicát tünteti ki a bizalmával. A lány sokszor találkozik Markkal, és meg van győződve az ártatlanságáról. Ő nem lehetett a gyilkos, hiszen akkor is együtt voltak a pizzériában, amikor eltűnt egy másik lány. Jessica most már komolyan foglalkozni kezd az ügygel, nem hagyhatja, hogy Heather is úgy végezze, ahogy szegény Amber. Valóságos bűnügyi sztoriról lévén szó, a cselekményből többet nem árulhatok el. Csak annyit, itt vannak az FBI emberei is, ami kevésbé jó, és a lány mellett van a szerelme, Rob, ami nagyon is jó. Mert hogy maga a Villámlány valamint a családja is veszélybe kerül... (A fordítás Szabó Mária munkája.)

A félárva Lakatos Kati édesapjával és két bátyjával egy kis faluból feljön Budapestre. (Apja a kosárfonó szövetkezetben, Sanyó és Rudi a téglagyárban he-

lyezkedik el.) Böske néni, aki átadja nekik a Wesselényi utcai kis lakást, mielőtt vidékre költözne, beiratja Katit az iskolába. Furcsa jelenség a szép szemű, a pesti „csodákon” el-elámuló kislány az osztályban, hiszen meztláb van, bokáig érő fodros, rózsaszínű szoknyában, hancsszatyorral a kezében áll a kíváncsi és kicsit ellenséges gyerekcsoport előtt. Katit az utolsó padba ültetik, vadócnak és rendetlennek tartják, a gyerekek

nem akarnak barátkozni vele. Senki sem sejteti, hogy otthon akár egy felnőttnek is sok munkát kell elvégeznie a kislánynak, nem csoda, hogy kevés ideje jut a tanulásra. Lassanként azonban kiderül róla, hogy jószívű és segítőkész. Elsőnek Gyöngyi néni méri föl a kis cigány leányka helyzetét, és érti meg Kati viselkedését. Aztán a IV/A -ből egyre többen állnak Kati mellé, különösen, amikor súlyos beteg lesz. S mert az osztály tanulmányi átlagának jónak kell lennie, felváltva segítenek neki. Így is kell fél esztendő, mire az osztály feltétel nélkül elfogadja az új tanulót. *Halasi Mária* regénye régen íródott, de fontos mondandója, küzdelem az előítélet ellen, ma is aktuális. A megértő, segítő magatartásra több felnőtt is példával szolgál, legyen az tanár, orvos, felszolgáló vagy virágár. A mű több kiadást megért, nem vesztett értékeiből az idők során. Nagysikerű film készült belőle. Most a Pöttyös sorozatban való megjelenésével egy újabb nemzedék barátkozhat meg a regény szimpatikus gyerek- és felnőtt szereplőivel.

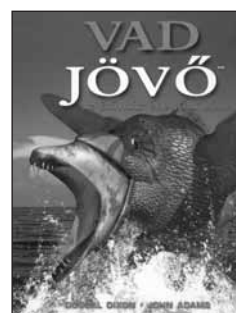
A *Mi kicsoda* könyvsorozat kötetéből a világon eddig több mint 30 millió példány jutott el az olvasókhöz. A sorozat Európában is nagy sikert aratott. Magyarországon is népszerű. Az eddig megjelent 77 kötetből másfél millió példány fogyott. Aki egyszer elkezdte gyűjteni, türelmetlenül várja az újdonságokat. Könnyű megjósolni, hogy a *Medvék* c. kötet témájánál fogva kelendő lesz. Hiszen a kisgyerekek játékaik között a hajsbaba nagy riválisa a plüssmaci. Micimackó, Vackor, Brumi, Dörmögő Dömötör, a TV-maci és Balú könyvekből, filmekből ismerősök. De vajon mennyire hasonlítanak az igazi medvékhez? Aki elolvassa ezt a kötetet, a szöveg (a leírások) és a sok gyönyörű illusztráció segítségével minden lényegeset megtud ezekről a ragadozókról. A medvék családjába nyolc faj tartozik: a feketemedve, az örvösmedve, a barnamedve, a jegesmedve, az ajakos medve, a maláj medve, a pápaszemes medve, az óriáspanda. (A barlangi medve például a kihalt fajok közé tartozik.) Olvashatunk a testalkatukról, a táplálkozásukról, a családi életükről (pár-

zás, a bocsok tanulása), aztán arról, milyen veszélyes fenyegetik őket és mit tesz az ember a védelmükben. Európában a Hispán-félszigettől Szibériáig, a Balkántól a Spitzbergáig kb. ötvenezer medve él. Mi csak állatkertben láthatunk medvét. Ám a zoológus szerző azt is elmondja, mi a teendőnk, ha nyílt terepen szemtől szembe találkozunk vele. A medvék azért bűvölik el az embert, mert sok mindenben hasonlítanak ránk. Jóllehet félnék állatok, a legtöbb esetben kitérnek az ember útjából, de veszélyesek is tudnak lenni. A barna-

medve, a jegesmedve nagyon erős és rendkívül gyors. Az erzsényes medve, a koala viszont nem medve. (A fordítás Orbán László munkája.)

Gyapjasmormota, hóborz, pávakesylyű, vagy: tűzköpőmadár, mocsárpólip, sólyomdarázs, vagy: csúszónyák, erdei hadár, majmár. Ezeket a furcsa nevű jóságokat fölösleges keresni az állathatározóban. Nem léteznek. Még nem. De öt, száz illetve kétszázmillió év múlva minden valószínűség szerint igen. Nem sci-fi szerzők vagy filmesek által elképzelt lények ők. Világhírű tudósok (különböző diszciplínák képviselői)

tudományos számítások alapján, a biológiai és evolúciós alapszabályok alapján jutottak arra a következtetésre, hogy olyan élőlények fogják egykor benépesíteni bolygónkat, amilyenekről a *Vad jövő* c. kötetben olvashatunk. Külön fel kell hívnom a figyelmet a lenyűgözően valóságos képekre. A 160 oldalas könyvet a legkorszerűbb technikával, művészi gondossággal készített komputeranimációs képek teszik teljes élménnyé. Az egyedülállóan érdekes kiadvány megjelenését követi hamarosan egy egyedülálló filmújdonosság: a Duna Televízióban 13, egyenként 27 perces részből álló filmsorozat formájában lesz látható a vad jövő világa.

Jenny Carroll (Meg Cabot): Veszélyes terepen. Ciceró Könyvstúdió, 206 old., 1590 Ft; Douglas Dixon – John Adams: Vad jövő. Egmont Kiadó, 160 old., 4499 Ft; Udo Ganslosser: Medvék. Tessloff és Babilon, 48 old., 2100 Ft; Halasi Mária: Az utolsó padban. Móra Könyvkiadó, 224 old., 990 Ft.

Cs. A.

J. Goldenlane: A herceg jósnője

J. Goldenlane (Goldman Júlia) 1974-ben született, azaz huszonkilencéves, matematikus diplomát szerzett, de íróként igyekszik boldogulni, és egy félesztendő gyermek anyja, azaz regényeit a nap huszonötödik és huszonhatodik órájában írja. Idén jelenik meg hatodik könyve, ami rögtön a hetedik is. *A herceg jósnője* és *A jósnő hercege* című regényeket azoknak ajánlom, akik szeretik a kedélyes történeteket.

Részlet

■ A következő pillanatban nekicsatantam egy nálam valamivel magassabb, és jóval masszívabb alak mellkasának.

– Elnézést, a sötétben nem láttam, hogy itt van... – mentegetődztem udvariasan, de az alak nem válaszolt, csak megragadott a nyakamnál fogva, és elkezdett húzni valamerre.

– Jó estét, milyen érdekes, hogy összefutottunk. A nevem Korinorisi Arh'hin, találkoztunk már? – kíséreltem meg ismerkedni, kevés sikerrel.

Az arc nélküli alak egyszerűen végigvonszolt pár folyosón, aztán fel egy lépcsőn, és közben egy szót sem szólt.

– Csak azért érdeklődöm, mert én itt igazából fontos küldetést teljesítek, és muszáj meglelnem a barátnőmet, mielőtt valami baja esik. Azt hiszem, egy csomó katona üldözi, vagy valami ilyesmi – bizonytalanodtam el én. Az ismeretlen változatlan intenzitással rángatott valamerre.

– Engedjen el, kérem! Nagyon fontos! – kértem, de válasza sem méltatott, csak húzott tovább, és még mindig nem láthattam az arcát, mert amerre mentünk, nem égtek gyertyák.

– Hát, mondhatom, ez igazán civilizálatlan megoldás! Miért nem mondja meg, mit akar?

Semmi válasz.

Ezen a ponton süllyedtem odáig, hogy a fizikai erőszak eszközához nyúljak. Megkíséreltem kiszabadítani magam, de jóval erősebb lehetett nálam. Nem sikerült lefejenem a kezét a nyakamról, így rövid kísérletezés után megadtam magam, és ellenkezés nélkül követtem, amerre ment.

– Nagyon szép eljárás, mondhatom! Végigvonszolni egy tehetetlen kultúr-antropológust a fél városra, magyarul nélkül! – zsembeltem, aztán hirtelen megálltunk, és az idegen kinyitott egy ajtót mellettem.

Ezt persze csak kikövetkeztetni tudtam, méghozzá abból, hogy hirtelen érthető beszédé változott az addig csak alig-alig hallható neszezés.

– Félre az utamból, söpredék! – ismertem fel Kiria hangját. – Félre, vagy megjárjátok!

– Kiria! – kiáltottam örömben, amit nyilván meghallott.

– Halljátok? Már itt is van az istenektől való varázslónó! – visszhangozta hangját a távolság, de hiába meresztettem a szemem, semmit sem láttam a sötétben. – És ne higgyétek, hogy bármit is számít számbeli fölényetek! Egyetlen intésével békává változtat mindannyiótokat! Hát félre innen, ha élni akartok!

– Kiria, ez talán túlzás... – intettem volna mérsékletre, ám ekkor az idegen, aki a nyakamnál fogva tartott, hirtelen belökött a helyiségbe, amiről azonnal kiderült, hogy egy lépcsőház.

Amint a lábam alól kicsúszott a biztos támasz, elvesztettem az egyensúlyomat, és legurultam a lépcsőn. Több helyen is jól megütöttem magamat, aztán egy forduló után arccal előre megérkeztem a földszintre. Méghozzá egy kivilágított szobába, ahol Kiria tartózkodott, és egyik kezében törrel, a másikban fáklyával igyekezett távol tartani magától vagy fél tucat fegyveres, páncélos férfit.

– Látjátok, már itt is van a félelmetes varázslónó! – mutatott rám diadalmasan, amint megérkeztem, ám attól tartok, hason fekvő, könnybe lábadt szemű alakom nem igazán tett rettenthetetlen benyomást.

Hogy a férfiak meghököltek, azt inkább a megdöbbenésnek tudom be, mint a félelemnek, ám végül is ez mindegy. Volt annyi időm, hogy feltápaszkodjak.

– Álljatok félre, vagy elátkoz benneteket! – reklámozott fáradhatatlanul Kiria, és csak a szeme sarkából csíptem el egy noszogató pillantást, rajta, tegyek csodát, futamítsak meg fél tucat fegyverest.

Nos, világos volt, hogy mászt nemigen tehetek. Szóval, megpróbáltam. Fél kézzel benyúltam a kaftánomba, és előrántottam azt, ami elsőnek a kezembe került (pár üres lap volt, amit jegyzetelni tettem el, ha nagyon szükséges lenne a küldetés teljesítése közben),

vádlón fejük fölé emeltem, aztán elszántam elkiáltottam magam.

– Én itt most mindenkit békává változtatok!

Valószínűleg a lépcsőn való legurulás közben üthettem meg a fejemet az egyik fokon.

– Fusson, ki merre lát! – tettem még hozzá, aztán nekiláttam elszavalni „A lápi vihar”-t. Azok a csodás, monumentális képek! Azok a könnyfakasztó metaforák, ahogy az ismeretlen költő leírja a gomolygó felhőket, a fákat tövestől kicsavaró, zúgó szelet, a kavargó port és a fekete vízen bugyborékoló esőt!

Igazán bele tudtam élni magam a helyzetbe, talán életemben nem szavaltam még olyan szépen, és annyira belefeledkeztem, hogy már csak arra tértem magamhoz, hogy Kiria rángatja a kaftánom ujját.

– Futnak, Arh'hin, fussunk mi is, mielőtt visszajönnek az erősítéssel!

– Futnak? – néztem körbe értetlenül, és egy pillanattal sem tudtam elhinni, hogy tőlem ijedtek volna meg. Na de hát mi mástól?

Am válaszokat keresgélni nem volt időm, mert Kiria már rángatott maga után. Követtem volna, de megbotlottam valamiben, és ahogy lenéztem, teljes döbbenetemre egy férfi nézett rám vissza.

– Kiria, itt fekszik egy! – sikoltottam.

– Ja, egyet leszúrtam, de jó, hogy jöttél, a többivel nem boldogultam volna – magyarulkodott, én meg rádöbbentem, hogy egy holttestre nézek éppen. Aztán elájultam.

A könyv a Beholder Kiadó gondozásában jelenik meg. (<http://www.beholder.hu>)

A legnagyobb választék
A LÍRA ÉS LANT RT. BOLTJAIBAN

Internet: www.lira.hu, E-mail: lira@lira.hu

FÓKUSZ KÖNYVÁRUHÁZAK
1072 Budapest, Rákóczi út 14.
Telefon: 268-1103, fax: 267-9789
4026 Debrecen, Hunyadi u. 8-10.
Telefon: 52/322-237, fax: 52/416-091
3530 Miskolc, Széchenyi u. 7.
Telefon/fax: 46/348-496
7621 Pécs, Jókai u. 25.
Telefon: 72/312-835, fax: 72/314-988
6720 Szeged, Tisza L. krt. 34.
Telefon/fax: 62/420-624

SZAKKÖNYVÁRUHÁZAK
Infotéka Könyvesbolt
1088 Budapest, Rákóczi út 27/b
Telefon: 338-2739, fax: 484-0842
Iskolacentrum
1051 Budapest, Október 6. u. 9.
Telefon: 332-5595, fax: 311-1876
Mediprint Orvosi Könyvesbolt
1053 Budapest, Múzeum krt. 17.
Telefon: 317-4948, fax: 484-0023
Szakkönyvárúhá
1065 Budapest, Nagymező u. 43.
Telefon: 373-0500, fax: 373-0501
Technika Könyvesbolt
1114 Budapest, Bartók Béla út 15.
Telefon/fax: 466-7008

Minden ami zene

Kodály Zoltán Zeneműbolt, Antikvárium és Hangszerbolt
1053 Budapest, Múzeum krt. 21.
Telefon: 317-3347, fax: 317-4932
Rózsavölgyi és Társa Zeneműbolt
1052 Budapest, Szervita tér 5.
Telefon: 318-3312, fax: 318-3500

KÖNYVESBOLTOK

6500 Baja, Déry sétány 5.
Telefon/Fax: 79-322-582
1085 Budapest, József krt. 63.
Telefon: 328-0754, fax: 328-0755
1111 Budapest, Bartók B. út 50.
Telefon/fax: 466-5169, 386-0201
5600 Békéscsaba, Andrássy u. 3-5.
Telefon/fax: 66-450-550/221 mellék
5600 Békéscsaba, Andrássy u. 6.
Telefon/fax: 66-445-433
3300 Eger, Bajcsy-Zs. u. 2.
Telefon: 36-517-758, fax: 36-517-757
8640 Fonyód, Béke u. 3.
Telefon: 85-560-320, fax: 85-560-321
9021 Győr, Arany János u. 3.
Telefon/fax: 96-319-760
9021 Győr, Bajcsy-Zsilinszky u. 42.
Telefon/fax: 96-518-467, 96-324-611
6800 Hódmezővásárhely, Szegfű u. 8.
Telefon: 62-239-336
6100 Kiskunfélegyháza, Mártírok út 1.
Telefon/fax: 76-467-399
4600 Kisvárd, Szent L. u. 13.
Telefon: 45-506-140, fax: 45-506-141
7300 Komló, Városház tér 7.
Telefon/fax: 72-482-859
9730 Kőszeg, Városház u. 1.
Telefon/fax: 94-364-047
3530 Miskolc, Bajcsy-Zs. u. 2-4.
Telefon/fax: 46-509-513, 46-509-514
2750 Nagykőrös, Derkovits u.1.
Telefon/fax: 53-352-546
4400 Nyíregyháza, Bercsényi u. 5.
Telefon: 42-506-253, fax: 42-506-254
5900 Orosháza, Győry Vilmos tér 1.
Telefon: 68-473-315, fax: 68-418-112
3060 Pásztó, Kölcsey F. u. 14.
Telefon/fax: 32-563-300
7621 Pécs, Széchenyi tér 8.
Telefon/fax: 72-310-427
2300 Ráckeve, Kossuth L. u. 12.
Telefon/fax: 24-424-855
3100 Salgótarján, Bem út 2.
Telefon/fax: 32-512-755
9400 Sopron, Előkapu út 5.
Telefon/fax: 99-312-868
5540 Szarvas, Kossuth u. 21/2.
Telefon: 66-214-937
7100 Szekszárd, Garay tér 14.
Telefon/fax: 74-413-469
2000 Szentendre, Fő tér 5.
Telefon/fax: 26-311-245
6600 Szentes, Kossuth u. 11.
Telefon/fax: 63-318-673
3170 Szécsény, Rákóczi út 92.
Telefon/fax: 32-372-650, 32-343-455
9700 Szombathely, Foghíj 3.
Telefon: 94-505-855, fax: 94-505-854
2800 Tatabánya, Réti út 166.
Telefon/fax: 34-304-304
2600 Vác, Széchenyi u. 31.
Telefon/fax: 27-306-543
9800 Vasvár, Március 15. tér 3.
Telefon/fax: 94-370-178
8900 Zalaegerszeg, Kossuth L. u. 22.
Telefon/fax: 92-599-150

FokuszOnline könyvárúhá – WWW.FO.HU

Kossuth Egyetemi Kiadó

Az aktuális
HEGEL

Az aktuális
Hegel
B/5, kartonált,
192 oldal, 1200 Ft

Tanulmányok
Szilágyi
Istvánról
B/5, kartonált,
368 oldal, 1500 Ft

TANULMÁNYOK
Szilágyi Istvánról

Barta János:
Arany János
és kortársai I-II.

A/5, kartonált,
752 oldal,
I-II. kötet ára:
1800 Ft

A kiadványok megrendelhetők: a Debreceni Egyetem Kossuth Egyetemi Kiadójában, 4032 Debrecen, Egyetem tér 1.
Telefon: 52/316-666, 512-900 mell.: 2583, 2584.
E-mail: de_kiado@delfin.klte.hub1

ÚJ SZOLGÁLTATÁSUNK:

KÖNYVHÉT
könyvposta

Új lehetőség a könyvvásárlásra: **KÖNYVHÉT** könyvposta

Tisztelt Olvasóink a Könyvhét olvasása közben érdeklődésüket felkeltő, és emiatt megvásárolni kívánt kiadványokat megrendelhetik közvetlenül a Könyvhét könyvposta szolgáltatótól is.

A megrendeléseket utánvéttel
(átvételtkor fizetendő) teljesítjük. A kézbesítési, illetve postázási költséget felszámítjuk.

Egy könyv megrendeléséhez a következő adatok szükségesek:

A megrendelő neve, címe, számlázási címe (ha nem azonos a postázási címmel), telefonszáma, közületi megrendelő esetén az ügyintéző neve és telefonszáma is.

A könyvről: a könyv szerzője, címe, kiadója, megjelenési éve – illetve a felsoroltak közül azok az adatok, amelyek alapján a könyv azonosítható.

A megrendelés elküldhető
levélben, faxon, telefonon, e-mailben:
Könyvhét könyvposta
1114 Budapest, Hamzsabégi út 31.
Telefon/fax: 466-0703
E-mail: konyvhet@axelero.hu

A Könyvhét előfizetőinek **5%** árkedvezmény.

Megjelent könyvek

2003. október 3–16.

Az összeállítás a Könyvtárellátó Közhazsnú Társaság információs rendszere alapján készült. A felsorolt könyveket a Könyvtárellátó már felajánlotta megvásárlásra a könyvtáraknak, ill. megrendelhető a társaság home lapján (www.kello.hu).

101 kiskutya. TKK.
ISBN: 963-5961-50-2 költött: 1200 Ft

A

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. (új) törvény alkalmazásával kapcsolatos jogszabályok gyűjteménye. Rejtjel. fűzött: 1300 Ft

A halál kapuján túl. M. Teozófiai Társ.
ISBN: 963-85942-8-4 fűzött: 1867 Ft

A horgászat gyakorlati kézikönyve. Alexandra.
ISBN: 963-368-532-X költött: 5990 Ft

Állatokról gyerekeknek. Hemma.
ISBN: 2-8006-3693-9 költött: 1580 Ft

Általános statisztika. 2. [Főiskolai tankönyv]. 5. kiad.
ISBN: 963-19-4604-5 fűzött: 2227 Ft

A modern retorikai bizonyítás. "A retorika a társadalomban – a társadalom a retorikában" konferencia előadásai és a nyegyedik országos Kossuth-szónokverseny beszédei. Trezor : ELTE TFK Magyar Nyelvtud. Tanszék. (A régi új retorika)
ISBN: 963-9088-84-6 fűzött: 2240 Ft

Amurhorgászat. Fish Kvk. (Horgászhalaink 17.)
ISBN: 963-86085-7-9 fűzött: 999 Ft

A művészet képes története. [Az antik világtól a XXI. századig]. Vince.
ISBN: 963-9323-76-4 költött: 11000 Ft

Andorka Rudolf: Bevezetés a szociológiába. Osiris. (Osiris tankönyvek)
ISBN: 963-389-402-6 költött: 4180 Ft

Anka Tibor – Gárdos István – Nemes András: A zálogjog kézikönyve. HVG-ORAC.
ISBN: 963-9404-62-4 963-9404-77-2 Zálogjog CD költött: 11312 Ft

Antonovics Mónika – Mörk Péter: Angol értelmező kishoztár. Könyvműves Kvk.
ISBN: 963-9497-34-7 fűzött: 1200 Ft

Arany László: Szép magyar népmesék. Móra.
ISBN: 963-11-7841-2 költött: 2590 Ft

Arany Pirokska, Z.: Miértek tünékeny idejei. Marczipányi Téri Művel. Közp.

fűzött: 1200 Ft

A remény emlékiratai. 1. köt. Az újjászülés, 1958–1962. Gradus ad Parnassum.
ISBN: 963-9184-14-4 fűzött: 2500 Ft

Arnold Éva: Szicília ünnepei. Argumentum.
ISBN: 963-446-256-1 költött: 3920 Ft

A világ 100 állati csodája. Alexandra.
ISBN: 963-368-122-7 költött: 1899 Ft

A világ legszebb nemzeti parkjai. Alexandra.
ISBN: 963-368-043-3 költött: 9980 Ft

Az emberi test. Képes útmutató az emberi test felépítéséről és működéséről. M. Kvkklub.
ISBN: 963-547-973-5 fűzött: 4990 Ft

B

Bakó Krisztina – Guile, Gill: Játékos állatok. Köteles 2000.
ISBN: 963-210-664-3 költött: 1200 Ft

Bánóczy Rozália – Rihmer Zoltán: Latin nyelvkönyv joghallgatók számára. Kezdőknek : [egyetemi tankönyv]. 3. jav. kiad., Nemz. Tankvk.
ISBN: 963-19-4583-3 fűzött: 2652 Ft

Barak László: Meg volt ám szenvedve minden! Ötven év – ötven vers. Lilium Aurum.
ISBN: 80-8062-172-1 fűzött: 1300 Ft

Bárdos György: Pszichovegetatív kölcsönhatások. Scolar. (Viselkedés-élettan 1.)
ISBN: 963-9534-02-1 fűzött: 3490 Ft

Bartos Csaba: Emberek a lomok között. Szociográfia. Bartos Cs.
ISBN: 963-430-668-8 fűzött: 400 Ft

Bartos Csaba: Jegyzetek egy pusztuló világról. Prózák. Bartos Cs.
ISBN: 963-430-667-5 fűzött: 500 Ft

Baxter, Nicola: Történetek Shakespeare nyomán. [Hat mesés történet gyermekeknek elbeszélve]. Egmont-Hungary.
ISBN: 963-627-858-X költött: 2199 Ft

Beke Mária – Bubcsóné Hornyák Klára: Játék egzotikus tárgyakkal. M. Kvkklub.
ISBN: 963-547-993-X költött: 2190 Ft

Benedek Elek: Varázsturbán. Könyvműves Kvk. (Világkép mesék)
ISBN: 963-9497-44-4 költött: 1300 Ft

Bényei József: Ecset és plajbász. Írások művészekről. Stílus Stúdió.
ISBN: 963-210-404-8 fűzött: 1000 Ft

Bényei József: Szellemek és délibábok. Irodalom a szűkebb hazában. Stílus Stúdió.
ISBN: 963-210-405-6 fűzött: 1200 Ft

Bényei József: Szülőföld a Kis-Tiszánál. Emlékképek Tiszaladánról. Ethnica.
ISBN: 963-472-764-6 fűzött: 700 Ft

Berezki Gábor: A magyar nyelv finnugor alapjai. 3. átd. kiad. Universitas.
ISBN: 963-9104-79-5 fűzött: 1344 Ft

Béres Klára: Szirtfoknak lenni. Béres József életútja. Béres Rt.
ISBN: 963-85523-6-0 költött: 2037 Ft

Béres Melinda: Széllébelelt mesék. Nikkőről, Firifuráról és páratlan kalandjairól. Akovita Kft.
ISBN: 963-210-098-0 költött: 1995 Ft

Bevezetés a modern irodalomelméletbe. Összehasonlító áttekintés. Váltl. utány. Osiris. (Osiris tankönyvek)
ISBN: 963-389-555-3 költött: 2480 Ft

Bierce, Ambrose Gwinett összes novellái. Szukits.
ISBN: 963-9441-79-1 költött: 3300 Ft

Bimbó Zoltán: Tükröződő holdmesék. Öngyógyító gyerektörténetek. Ignác Kvk.
ISBN: 963-86075-3-X fűzött: 1650 Ft

Bíró Friderika: A szegkek világa. Göcsej néprajza a 18–20. században. Zala M. Múz. Ig. : Mészai Műhely K.
ISBN: 963-7205-31-4 fűzött: 3166 Ft

Blauer, Stephen: Lékönyv. [Turmixitalok, vitaminkötelők és egyéb finomságok zöldségekből, hazai és déli gyümölcsökből]. [receptekkel]. HungaLibri : Budapest-Print.
ISBN: 963-6951-23-3 (hibás ISBN 963-9021-23-3) költött: 1998 Ft

Bognér, Schirin – Hartgenbusch, Eva: Száz évig élni... Egy AIDS-es kislány önéletrajza. Bastei Budapest.
ISBN: 963-296-501-9 költött: 1999 Ft

Bóhm Antal: Az ezredvég magyar társadalma. Folyamatosság és megszakítottság a társadalomfejlődésben. Rejtjel. (Rejtjel politológiai könyvek 17.)
ISBN: 963-9149-84-5 fűzött: 3200 Ft

Bölcsök ajándéka. Gondolatok az év minden napjára. 2. kiad. K.u.K. K.
ISBN: 963-9384-17-8 költött: 2600 Ft

Booth, Owen – Walton, John: A második világháború története képekkel. Holló.
ISBN: 963-684-085-7 költött: 6890 Ft

Borjádi Györgyi – Juhász Péter: Marketingpirula recept nélkül. Galenus. (Vállalkozó gyógyszerész)
ISBN: 963-86336-0-3 fűzött: 2912 Ft

Borsi Ferenc: Mi vagyunk a rózsák. Az érzékiség képi ábrázolása a magyar nép-

dalokban. Csemadok Dunaszerdahelyi Területi Választmánya. (Gyurcsó István Alapítvány könyvek 27.)
ISBN: 80-89001-25-4 (hibás ISBN 80-89001-19-X) fűzött: 1990 Ft

Bower, John – Bower, Caroline: Macskatulajdonosok kézikönyve. Gyakorlati és szakszerű tanácsok macskák gondozásához. M. Kvkklub.
ISBN: 963-547-985-9 költött: 2490 Ft

Brennan, Herbie: Az ókori Egyiptom titkos története. Elektromosság. hanghatások és egy fejlett civilizáció. Alexandra.
ISBN: 963-367-891-9 költött: 1999 Ft

Buda Béla: A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerségei. 3. bőv. kiad. váltl. utány. Animula.
ISBN: 963-333-043-2 fűzött: 1990 Ft

Büntetés-végrehajtási jog. 3. átd. kiad. Rejtjel.
ISBN: 963-9149-85-3 fűzött: 3980 Ft

Büntetőjog: általános rész. 2. hatályosított kiad. HVG-ORAC.
ISBN: 963-9404-64-0 költött: 6944 Ft

Bürgin, Luc: Régészeti rejtélyek. [Mégdöbbent felfedezések, megoldásra váró talányok]. Allprint.
ISBN: 963-212-170-8 fűzött: 2000 Ft

Busquets, Carlos – Lelarge, Fabrice: Hihetetlen történetek különös állatokról. Hemma.
ISBN: 2-8006-8393-7 költött: 1880 Ft

Byng-Hall, John: Munkám családi szkríptekkel. Animula. (Családtérapiás sorozat 9.)
ISBN: 963-94-1035-7 fűzött: 2600 Ft

C

Cabot, Meg: A mediátor. 1. Suzie és a szerelmes kísértet. Ciceró Könyvstudió. (Tök jó könyvek)
ISBN: 963-539-432-2 költött: 1690 Ft

Calbom, Cherie – Keane, Maureen: Lékönyv 2. [Egészségjavító, méregtelenítő, fiatalító és karcsúsító kúrák zöldség- és gyümölcslevekkel]. Budapest-Print.
ISBN: 963-695-104-7 költött: 2498 Ft

Camilleri, Andrea: A hegedű hangja. Bastei Budapest.
ISBN: 963-296-519-1 költött: 1878 Ft

Camilleri, Andrea: A prestoni serfőző. Bastei Budapest.
ISBN: 963-296-537-X költött: 2100 Ft

Camilleri, Andrea: Az agyagkutya. Bastei Budapest.
ISBN: 963-296-479-9 költött: 1999 Ft

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Kedves Olvasónk!

Azt javasoljuk Önnek: fizessen elő lapunkra! Sokféle terjesztési módszert kipróbáltunk, és meg kellett állapítanunk, hogy egyik sem vetekszik az előfizetési módszerével.

A Könyvhetet megrendelheti a szerkesztőség címén:

1114 Budapest, Hamzsabégi út 31. levélben vagy az itt található kitöltött, kivágott megrendelőszelvényen, vagy faxon a 466-0703 telefonszámon.

MEGRENDELÉS

Megrendelem a Könyvhetet 1 évre 2880 Ft előfizetési díjért. Kérem, küldjenek postai csekket az előfizetési díj befizetéséhez.

NÉV.....

CÍM.....

.....

Magyar Könyvgyűjtő

A régi könyvek és az antikvitások kedvelőinek.

Megvásárolható könyvesboltokban és újságárosoknál 660 forintért.

Kedvezményes előfizetési díj 2003. évre (10 szám) 4400 Ft.

Megrendelhető a szerkesztőségben: 1114 Budapest, Hamzsabégi út 31. Telefon/fax: 466-0703

MEGRENDELÉS

Igen, szeretnék tájékozott lenni a régiségek világában, emiatt megrendelem a Magyar Könyvgyűjtő c. újságot a 2003. évre (10 lapszám) 4400 Ft előfizetési díjért.

Kérem, küldjenek belföldi postautalványt és számlát az előfizetési díj befizetéséhez.

NÉV

CÍM

Camilleri, Andrea: Az uzsonnatolvaj. Bastei Budapest. ISBN: 963-296-500-0 kiadott: 1999 Ft

Campbell, Jeff: Puccparádé. Tudományos takarítási módszertan. Háttér. ISBN: 963-9365-14-9 fűzött: 1998 Ft

Cervantes Saavedra, Miguel de – Albarán, Antonio: Don Quijote de la Mancha. Elektra. ISBN: 963-9391-55-7 kiadott: 2980 Ft

Chehi, George: Realitás vagy illúzió. Papi-rusz Book. ISBN: 963-9263-15-X fűzött: 2900 Ft

Chinmoy, Sri: Az Isten-élet csúcsai: számadhi és sziddhi. Felszabadulás, megvilágosodás, nirvána és megvalósulás. Bioenergetic. ISBN: 963-9343-90-0 fűzött: 1250 Ft

Chrenková, Edita: Magyar – szlovák kézi szótár. Vel'ki Meder: Talentum. ISBN: 80-967693-7-5 kiadott: 3800 Ft

Cole, Martina: A madám. Alexandra. ISBN: 963-367-751-3 kiadott: 1999 Ft

Cole, Martina: Arcatlan. Alexandra. ISBN: 963-368-260-6 kiadott: 1999 Ft

Cole, Martina: A szatír. Alexandra. ISBN: 963-367-789-0 kiadott: 1999 Ft

Cole, Martina: A szöktetés. Alexandra. ISBN: 963-367-905-6 kiadott: 1999 Ft

Cole, Martina: Megrontva. Alexandra. ISBN: 963-368-106-5 kiadott: 1999 Ft

Cole, Martina: Menekülő. Alexandra. ISBN: 963-367-520-0 kiadott: 1999 Ft

Cole, Martina: Veszélyes hölgy. Alexandra. ISBN: 963-367-904-8 kiadott: 1999 Ft

Courths-Mahler, Hedwig: Hajsza az örökségért. EX-BB K. (Hedwig Courths-Mahler feljethetetlen szerelmes regényei) ISBN: 963-9480-62-2 fűzött: 878 Ft

Crichlow, Joel M.: Elosztott rendszerek. Kiskapu. (Lényegretörő könyvek) ISBN: 963-9301-64-7 fűzött: 2660 Ft

Cronin, Archibald Joseph: A körorvos. Alexandra. ISBN: 963-367-477-8 kiadott: 1490 Ft

Cronin, Archibald Joseph: Északi fény. Alexandra. ISBN: 963-368-306-8 kiadott: 1999 Ft

Cronin, Archibald Joseph: Gracie. Alexandra. ISBN: 963-367-238-4 kiadott: 1490 Ft

Cronin, Archibald Joseph: Júdásfa. Alexandra. ISBN: 963-368-354-8 kiadott: 1999 Ft

Cronin, Archibald Joseph: Réztábla a kapu alatt. Alexandra. ISBN: 963-367-614-2 kiadott: 1980 Ft

Crystal, David: A nyelv enciklopédiája. Jav., bőv. kiad. Osiris. (Osiris tankönyvek) ISBN: 963-389-481-6 kiadott: 4800 Ft

Cs

Csallóköz földrajzi nevei. Dunaszerdahelyi járás. Csamadok Dunaszerdahelyi Területi Választmánya. ISBN: 80-89001-22-X fűzött: 2100 Ft

Csapó Erzsébet: Ne felejtsek! Emlékeztető kislexikon a természetismeret és a biológia tanulásához. Széplaki E. ISBN: 963-430-545-8 fűzött: 376 Ft

Csató László: Látszelet. 3BT K. ISBN: 963-212-308-5 fűzött: 1000 Ft

Csészy Géza: Eltűzött ajándék. Lengyel költők antológiája. Kaposvári M. – Lengyel Baráti Társ. ISBN: 963-210-669-5 fűzött: 900 Ft

Csizmádia Andor – Kovács Kálmán – Asztalos László: Magyar állam- és jogtörténet. [Egyetemi tankönyv]. 14. kiad., Nemz. Tankvk. ISBN: 963-19-4566-9 fűzött: 3483 Ft

Csukás István – Rossa László: Utazás a szempillám mögött [hangdok.]. A Pesti Magyar Színház zenés mesejátékának CD változata. [M. Színház]. KordaCD 001: 3077 Ft

Cunningham, Mary: Hit a bizánci világban. Scolar. (Scolar vallástörténet) ISBN: 963-9193-95-X fűzött: 2500 Ft

D

Dahlke, Rüdiger: Belső utazás. Vezetett meditációk a belső úton. Bioenergetic. ISBN: 963-9343-91-9 fűzött: 1900 Ft

Daniels, Lucy: Delfin napló. 8. Delfintánc a tengeren. (A világ legkedvesebb állatársorozat: a delfinek 8.) ISBN: 963-9418-48-X fűzött: 550 Ft

Davies, Gill: Olvass nekem! 4–8 éveseknek. Alexandra. ISBN: 963-367-089-6 kiadott: 1599 Ft

Deák Ferenc élete és kora. Pannonica. ISBN: 963-9252-68-9 kiadott: 4490 Ft

Della Casa, Giovanni: Galateo. Kétnyelvű kiad. Eötvös J. Kvk. (Eötvös klasszikusok 62.) ISBN: 963-9316-70-9 fűzött: 1400 Ft

Del Monego, Markus: A bor lelke. Anekdoták és történetek a borról. Opus. ISBN: 963-96378-1-1 kiadott: 2400 Ft

Denkinger Géza – Gyurkó Lajos: Analízis: gyakorlatok. 9. kiad. Nemz. Tankvk. ISBN: 963-19-4613-4 fűzött: 2657 Ft

Diablo. 1. A vér szava. Alexandra. ISBN: 963-368-091-3 fűzött: 999 Ft

Diablo. 2. A gonosz ösvénye. Alexandra. ISBN: 963-368-301-7 fűzött: 1299 Ft

Diablo. 3. Az árnyak birodalma. Alexandra. ISBN: 963-368-481-1 fűzött: 1499 Ft

Disney, Walt: Az Oroszlánkirály. Egmont-Hungary. (Klasszikus Walt Disney mesék 15.) ISBN: 963-627-908-X kiadott: 2499 Ft

Dixon, Dougal – John, Adams: Vad jövő. [Az élővilág évmilliók múlva]. Egmont-Hungary. ISBN: 963-627-865-2 kiadott: 4499 Ft

Dobsonyi Sándor – Hangay Zoltán – Nagy Katalin: Szófajti elemzések. Tinta. (Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához 23.) ISBN: 963-9372-65-X fűzött: 2380 Ft

Doherty, Paul C.: A Hórusz-gyilkosságok. Celszövés és gyilkosság az ósi Egyiptomban. Gold Book. ISBN: 963-9437-65-4 kiadott: 1999 Ft

Dosimont, Gauthier: Tanulmányos állatmesék. Jean de La Fontaine meséi alapján. Hemma. ISBN: 2-8006496-7-4 kiadott: 1580 Ft

Draaisma, Douwe: Miért futnak egyre gyorsabban az évek? Typotex. (Test és lélek) ISBN: 963-9548-01-4 fűzött: 2600 Ft

E

Egyetemes jogtörténet. 1. [Egyetemi tankönyv] Nemzeti Tankvk. ISBN: 963-19-4572-3 fűzött: 3827 Ft

Egyetemes jogtörténet. 2. [Egyetemi tankönyv]. 4. kiad. Nemzeti Tankvk. ISBN: 963-19-4582-0 fűzött: 2573 Ft

Elekne Ludányi Zsuzsanna: Dísznövénykertészet. Szaktudás K.: M. Agrárkamara. (Mestergazda könyvek) ISBN: 963-9422-90-8 fűzött: 1900 Ft

Élet-naptár. Korda. (Nemzetközi teológiai könyv 62.) ISBN: 963-9332-92-5 fűzött: 1400 Ft

Enigma. 4. A Föld, a test és a lélek rejtelmei. ISBN: 963-547-920-4 kiadott: 3590 Ft

Érsek Rózsa: Vidám olvasó. Scolar. ISBN: 963-9193-81-X fűzött: 1195 Ft

F

Falconer, Colin: Hárem. Lektűr. ISBN: 963-9603-18-6 kiadott: 1650 Ft

Farrington, Karen: Vallástörténeti atlasz. Glória. ISBN: 963-9283-60-6 kiadott: 4980 Ft

Fazekas Anna: Öreg néne özikéje. 20. kiad. Ciceró. ISBN: 963-539-321-0 kiadott: 1200 Ft

Fekete Csaba – Eszes Hajnal – Balogh János: Kócos kalandjai. Mesék nem csak Bálintkának. Alexandra. ISBN: 963-368-560-5 kiadott: 1999 Ft

Feynman, Richard Phillips: A felfedezés öröme. [A Nobel-díjas tudós legjobb rövid művei]. Akkord. (Talentum tudományos könyvtár) ISBN: 963-7803-35-1 kiadott: 2250 Ft

Feynman, Richard Phillips: Hat könnyed előadás. [A fizika alapjainak magyarázata]. 2. kiad. Park : Akkord. ISBN: 963-530-653-9 kiadott: 1750 Ft

Fielding, Job: Suttogások és hazugságok. M. Kvkklub. ISBN: 963-547-990-5 kiadott: 2290 Ft

Fletcher, Aaron: A vadvidék leánya. I.P.C. Kv. (I.P.C. könyvek) ISBN: 963-635-262-3 fűzött: 1400 Ft

Follett, Ken: Kulcs a Manderley-házhoz. Gabo. ISBN: 963-9421-84-7 kiadott: 1990 Ft

Fráter Erzsébet: Cserjék. Óshonos cserjéink és külföldi rokonaink. Kossuth. (Élővilág könyvtár) ISBN: 963-09-4497-9 fűzött: 1990 Ft

Függőkert. Orientalisztikai tanulmányok. Argumentum. ISBN: 963-446-259-6 fűzött: 2100 Ft

G

Gácsi Márta – Ferenczy Tamás: Kutyaiskola. 2. átd. kiad. Elektra. ISBN: 963-9205-78-8 kiadott: 1870 Ft

Galli, Mark: Assisi Szent Ferenc és kora. Scolar. (Scolar vallástörténet) ISBN: 963-9193-94-1 fűzött: 2500 Ft

Gárdonyi Géza: Földre néző szem. Gárdonyi Géza füveskönyve. Lazi. ISBN: 963-9416-53-3 kiadott: 1200 Ft

Gárdonyi Géza összes meséi. Szukits. ISBN: 963-9344-98-2 kiadott: 2490 Ft

Gáspár László: Az iskolakérdés. A tudástöke növelésének hazai esélyei. Okker: M. Ped. Társ. – PTE TTK Emberi Erőforrásfejlesztési Int. ISBN: 963-9228-75-3 fűzött: 2200 Ft

Gazdasági állapotok viselkedése. 1. Általános etológia. Szaktudás K. kiadott: 3938 Ft

Gilbert, Richard: 200 kedvelt szobanövény természetesen és ápolása. 2. kiad., Aquila. ISBN: 963-679-082-5 kiadott: 2875 Ft

Gombai István: Élni az angyalok alatt. [S.I.], Magánkiad. ISBN: 963-9231-50-9 fűzött: 1300 Ft

Gordon, Thomas: Tanítsd gyermeked önfeleglemre! A "kézi vezérlés" helyett – otthon és az iskolában. Assertiv. (Gordon könyvek) ISBN: 963-86210-4-4 fűzött: 2400 Ft

Gordon, Thomas: Vezetői eredményesség tréning: V.E.T. Assertiv. (Gordon könyvek) ISBN: 963-86210-5-2 kiadott: 3200 Ft

Griffin, W. E. B.: A tengerészgyalogosok. 1. kv. Mindhalál. Gold Book. ISBN: 963-9437-68-9 kiadott: 1999 Ft

Grillparzer, Marion: A csodatévő káposztaleves. Egy hét alatt 5 kilo mínusz és még 77 jó ötlet a jövőre nézve : mesterszakácsok receptjeivel. Mérték K. (Trendi könyvek) ISBN: 963-9519-25-1 fűzött: 999 Ft

H

Hagemann, Jörg: Szerelem.com. General Press. (Farmer sorozat) ISBN: 963-9459-26-7 fűzött: 1000 Ft

Hauff, Wilhelm összes meséi. Szukits. ISBN: 963-9441-80-5 kiadott: 2990 Ft

Heller, Sarah E.: Mesebeli hercegnők. Egmont-Hungary. ISBN: 963-627-896-2 (hibás ISBN 963-627-740-0) kiadott: 3299 Ft

Heltai Jenő: Százttíz év. Heltai Jenő összegyűjtött versei. Papi-rusz Book. kiadott: 6300 Ft

Helyismereti Könyvtárak IX. Országos Tanácskozása. Vác, 2002. július 17–19. Katona L. Vár. Kvt. ISBN: 963-210-571-0 fűzött: 1200 Ft

Herbert, Frank: A Dűne. 3. kiad. Szukits. ISBN: 963-9441-81-3 kiadott: 3800 Ft

Herbert, Zbigniew: Labirintus a tengerparton. Európa. (Mérleg) ISBN: 963-07-7469-0 fűzött: 1500 Ft

Hermann Róbert: Kossuth Lajos élete és kora. Pannonica. ISBN: 963-9252-52-2 kiadott: 3990 Ft

Hoag, Tam: Megszállottság. Alexandra. ISBN: 963-368-409-9 kiadott: 2499 Ft

Hofmann, Corinne: Afrikai szerető. Ulpius-ház. ISBN: 963-9475-42-4 fűzött: 2480 Ft

Horváth Gábor: A remény sírhantja. Cherubion. (Osiris könyvek 107.) ISBN: 963-9346-93-4 fűzött: 1198 Ft

I

Ifjú – kór. 2. Tanulmányok az ifjúságról, pedagógiai módszerekről, az ifjúságot fenyegető veszélyekről, a drogfogyasztásról, a kezelési lehetőségekről, a segítőkéről... ISBN: 963-9228-73-7 fűzött: 2400 Ft

Ignác Piroška: A rák visszafelé is haladhat. Történetek rákos betegekről. Ignác Kvk. ISBN: 963-86075-1-3 kiadott: 1150 Ft

Ignác Piroška: Figyelj a szíved szavára! Történetek a szívinfarktus lelki hátteréről és megelőzéséről. Ignác Kvk. ISBN: 963-86075-2-1 fűzött: 1450 Ft

Illyés Gyula: Puszták népe. Osiris. (Osiris diákkönyvtár) ISBN: 963-389-511-1 fűzött: 680 Ft

Itáliai terek. Az olasz társadalom történetek, művészetek és kultúrájának különleges színhelyei: a terek. Merhávia. ISBN: 963-9172-46-4 kiadott: 9950 Ft

J

Jaczó Dániel – Farkas Lóránt – Gerőcs László: A sikeres érettségi kézikönyve. A kötelező érettségi tárgyak 92 kidolgozott tétele: magyar nyelv és irodalom, történelem, matematika. DFT-Hungária. ISBN: 963-9473-13-8 kiadott: 1990 Ft

Janikovszky Éva: Cvikkedli. 3. kiad. Móra. (Zsiráf könyvek) ISBN: 963-11-7840-4 kiadott: 980 Ft

Janosch: Kistigris és Kismackó Panamában. Móra. ISBN: 963-11-7839-0 kiadott: 1690 Ft

K

Kafka, Franz: Levél Apámhoz. Noran. ISBN: 963-9539-02-3 kiadott: 1800 Ft

Kant, Immanuel: Az ítélőerő kritikája. 2. jav. kiad. Osiris: Gond-Cura Alapítvány. (Sapientia humana) ISBN: 963-389-475-1 kiadott: 3300 Ft

Karinthy Ferenc: Magyar történet. K.u.K. K. (Unikum könyvek) ISBN: 963-9384-51-8 kiadott: 2800 Ft

Kecskés László: EU jog és jogharmonizáció. HVG-ORAC. ISBN: 963-9404-63-2 kiadott: 7728 Ft

Kelemen Imre: A zene története 1750-ig. [Főiskolai tankönyv]. 4. kiad., Nemz. Tankvk. ISBN: 963-19-4567-7 kiadott: 2800 Ft

Kellerman, Monika: A főzés magassiskolája. Több mint 1000 recept színes fotókkal illusztrálva. M. Kvkklub. ISBN: 963-547-967-0 kiadott: 4990 Ft

Kemper, Barbara: Térbeli üdvözlőkártyák. [Kivágási útmutatóval]. Cser K. (Színes ötletek 2003/81.) ISBN: 963-9445-90-8 kiadott: 598 Ft

Képes Biblia. Történetek az Ó- és Újszövetségből. Aquila. ISBN: 963-8276-40-1 kiadott: 3300 Ft

Keresztély Tibor – Sugár András – Szarvas Beatrix: Statisztika közgazdászoknak. Példatár és feladatgyűjtemény. 1., 2. kiad. Nemzeti Tankvk. ISBN: 963-19-4586-3 fűzött: 1764 Ft

Keresztes József: Az ördög útjai. Totem Plusz. ISBN: 963-590-209-3 fűzött: 1298 Ft

King, Stephen: Rémautó. Európa. ISBN: 963-07-7309-0 fűzött: 1700 Ft

Knight, George Angus Fulton: Keresztény hitünk középpontja: a testté lett Krisztus. Kálvin. ISBN: 963-300-953-7 fűzött: 820 Ft

Kőhegyi Orsolya: A herendi porcelán. Kossuth. (Magyar örökség) ISBN: 963-09-4501-0 kiadott: 1990 Ft

Kolozsvári Aladár: Csaba királyfi. Eposz 8 énekben. Magyarorszáért, Édes Ha-

FIGYELEM! Kedves ifjú olvasóink!

Vajon hallottatok-e már a két tizenéves, Párizsban élő Lauren és Daniel szívszorító szerelméről? Olvastatok-e **Patrick Cauvin e=mc² – szeretlek** című regényét, ami a **TÖK JÓ KÖNYVEK** sorozatban jelent meg? És vajon irigylik-e vagy elítélik-e szökésüket Velencébe?

zánként K. (A magyarokhoz 3.) ISBN: 963-86373-0-7 költött: 2000 Ft

Krasznai Péter: 88 kérdés és válasz a császármetszésről. Golden Book. ISBN: 963-9275-37-9 költött: 2800 Ft

Krinszki Gyula: Életem története. A Dunától a Mekongig Ausztrálián át : a boldogulni akarás sodrásában : emlékek és naplójegyzetek. Mundus. (Mundus – emlékiratok) ISBN: 963-8033-15-0 költött: 3360 Ft

Krokovay Zsolt: Médiaetika. A szólásszabadság és a polgárjogok. L' Harmattan. ISBN: 963-9457-53-1 költött: 2350 Ft

Kuntner Gábor: Bönözéses, csevegés, levelezés. Internet Explorer és Microsoft Outlook – Szak K. ISBN: 963-9131-59-8 költött: 2500 Ft

L

LaHaye, Tim – Jenkins, Jerry B.: Armageddon. Regény a Föld utolsó napjairól. Amana 7. ISBN: 963-86410-1-0 költött: 1390 Ft

Lane, Tony: A keresztény gondolkodás rövid története. Teológusok és eszméik az apostoli atyáktól napjainkig. Utány. Harmat : Kálvin. ISBN: 963-9148-43-1 költött: 1980 Ft

Lauck, Jennifer: Napsugaram. Egy elveszett és megtalált gyermekkor története. Alexandra. ISBN: 963-368-003-4 költött: 1999 Ft

Lau, Evelyn: Friss hús és egyéb történetek. Konkrét Kv. ISBN: 963-96416-0-6 költött: 1680 Ft

Leeson, Christine – Hansen, Gaby: Molly első karácsonya. Egmont-Hungary. ISBN: 963-627-904-7 költött: 1399 Ft

Lehel. Tér – piac – vásár – csarnok. Jelenkor. ISBN: 963-676-334-8 költött: 1800 Ft

Lehner, Mark: Piramisok nagykönyve. Alexandra. ISBN: 963-368-463-3 költött: 7990 Ft

Lénárd Sándor: Egy magyar idegvezető Babel tornyában. Lénárd Sándor írásai nyelvekről. Typotex. ISBN: 963-926-92-5 költött: 1750 Ft

Lindgren, Astrid: Mellettünk lakik Harisnyás Pippi. Egmont-Hungary. ISBN: 963-627-886-5 költött: 1199 Ft

Lindgren, Astrid: Pippi a Komlókertben. Egmont-Hungary. ISBN: 963-627-887-3 költött: 1199 Ft

Lösche, Norbert: Kozmikus tarot. Bioenergetic. ISBN: 963-9343-88-9 költött: 1400 Ft

Lowry, Suzanne: Élet és stílus. Francia enteriőrök. Geopen. ISBN: 963-9093-79-3 költött: 5990 Ft

Ludlum, Robert: Matlock papírok. 3. kiad. I.P.C. Kv. (I.P.C. könyvek) ISBN: 963-635-261-5 költött: 1300 Ft

Lynch, Donald – Marshall, Ken: A mélység kísértetei. Utazás a Titanic szívébe. Egmont-Hungary. ISBN: 963-627-884-9 költött: 3999 Ft

M

Mack, Lorrie: Iroda a lakásban. Cser K. ISBN: 963-9445-81-9 költött: 4998 Ft

Magister artis boni et aequi. studia in honorem Németh János. ELTE Eötvös K. ISBN: 963-963-613-6 költött: 6000 Ft

Magyar építészet. 5. Klasszicizmus, historizmus. ISBN: 963-09-4429-4 költött: 5990 Ft

Magyar grammatika. [Egyetemi tankönyv]. 4. kiad., Nemz. Tankvk. ISBN: 963-19-4573-1 költött: 4189 Ft

Magyarics Péter: Gyakorlati angol nyelvtan. 5. kiad. Akkord : Panem. ISBN: 963-7803-80-7 költött: 1490 Ft

Magyar művelődéstörténet. 2. jav. kiad. Osiris. (Osiris tankönyvek) ISBN: 963-379-742-X költött: 3800 Ft

Magyar történelem. Pannonica. (21. századi enciklopédia) ISBN: 963-9252-69-7 költött: 3490 Ft

Makkai Gergely: Az erdélyi-mezőség táj-ökológiája. Tanulmányok. Mentor.

ISBN: 973-599-079-2 fűzött: 1260 Ft

Márai Sándor: Ami a Naplóból kimaradt, 1953–1954–1955. Vörösvár. ISBN: 0-920004-29-6 költött: 2800 Ft

Márai Sándor: Béke lthakában. Helikon. ISBN: 963-208-828-X költött: 1990 Ft

Más-képpen az internetről 2003 avagy: Barangolás a magyar vonatkozású weboldalakon. MÁS Kft. ISBN: 963-210-910-4 költött: 2450 Ft

Mayes, Frances: Édes élet Itáliában. Teracium. ISBN: 963-9453-68-0 költött: 2470 Ft

McCall Smith, Alexander: Az Első Női Detektív Iroda. [Az afrikai Miss Marple elbűvölő története]. Egmont-Hungary. ISBN: 963-627-895-4 költött: 2199 Ft

McDonnell, Nick: Láncreakció. Konkrét Kv. ISBN: 963-96416-1-4 költött: 1980 Ft

McKenna, Juliet E.: Einarinn legendája. 4. Küzdelmes hűség. Beholder. ISBN: 963-9399-50-7 költött: 2298 Ft

Mészáros Tibor: Márai Sándor bibliográfiája. Helikon : PIM. ISBN: 963-208-796-8 költött: 8500 Ft

Michels Erik: Aláírás a grafológia tükrében. Szukits. ISBN: 963-9441-72-4 költött: 1590 Ft

Miért nem bírják a magyarokat? Pannonica. (Kis nemzethatározó) ISBN: 963-9252-41-7 költött: 2500 Ft

Mikulka Ferenc: Gyöngyszövétt karkötők. Cser K. (Színes ötletek 2003/80.) ISBN: 963-9445-96-7 költött: 598 Ft

Milyen nép a magyar? Pannonica. (Kis nemzethatározó) ISBN: 963-9252-43-3 költött: 2500 Ft

Modellalkotás. [Felsőoktatási tankönyv]. Nemz. Tankvk. (Mechanika mérnököknek) ISBN: 963-19-4525-1 költött: 4835 Ft

Moldova György: A tékozló kedves: riport az egészségügyről. 2. A foltzott halál. ISBN: 963-9291-34-X költött: 2000 Ft

Monesi, Aretta: Törökország. Gabo. (A világ legszebb helyei) ISBN: 963-9237-67-1 költött: 4990 Ft

Monos János: Kuba. Útikönyv. Dekameron. (Dekameron útikönyvek) ISBN: 963-9331-21-X költött: 5690 Ft

Móricz Zsigmond: Állatmesék. Papirusz Duola. ISBN: 963-96205-9-7 költött: 1550 Ft

Móricz Zsigmond: Árvácska. Akkord: Talentum. (Talentum diákkönyvtár) ISBN: 963-645-101-X költött: 498 Ft

Morris, Neil – Morris, Ting: Képes Biblia gyermekeknek. Kossuth. ISBN: 963-09-4479-0 költött: 4990 Ft

Mr. Parker: Vladimir Vladimirovich. Bolt Informatikai Kft. ISBN: 963-86414-1-X költött: 1700 Ft

Munkajog, foglalkoztatáspolitikai. HVG-ORAC: Igazságügyi Minisztérium. (Európai jogi füzetek) ISBN: 963-9404-65-9 költött: 2800 Ft

N

Nagy családi süteménykönyv. [250 recept a változatos ízek kedvelőinek]: [sütemények az egész évről]. Holló. ISBN: 963-684-103-9 költött: 6890 Ft

Nagy Sándor: Ne felejtsek! Emlékeztető kisenciklopédia és példatár a fizika tanulásához. Széplaki E. ISBN: 963-430-546-6 költött: 376 Ft

Nemere István: A fáraó és a Nílus kincse. [Történelmi regény] : [kaland, ármány és szerelem Ramszesz fáraó idejéből]. Könyvműves Kvk. ISBN: 963-9497-33-9 költött: 1998 Ft

Nemes Nagy Ágnes – Füzesi Zsuzsa: Sampusz a fekete krampusz. General Press. ISBN: 963-9459-49-6 költött: 1500 Ft

Nemes Nagy Ágnes összegyűjtött versei. 2. jav. kiad., Osiris. (Osiris klasszikusok) ISBN: 963-389-559-6 költött: 3200 Ft

Neubacher-Fesser, Monika: 100 pompás papírrjáték. Ciceró Kvtud. ISBN: 963-539-429-2 költött: 2690 Ft

Niederhauser Emil – Szvák Gyula: A Romanovok. Pannonica.

ISBN: 963-9252-53-0 költött: 3490 Ft

Norfolk, Lawrence: A Lempriére-lexikon. 2. kiad., Athenaeum 2000. ISBN: 963-9261-54-8 költött: 2990 Ft

Norfolk, Lawrence: A pápa rinocérosza. 2. kiad., Athenaeum 2000. ISBN: 963-9261-63-7 [hibás ISBN 963-9261-19-X] költött: 2990 Ft

Norwood, Mandi: Sexy lady. A nászéjszákától a klimaxig. M. Kvk. ISBN: 963-547-997-2 [hibás ISBN 963-547-997] költött: 1890 Ft

Novak, Barbara: Pokolba a szerelemmel! [Éljen a szex!]. Gabo. (Capuccino könyvek) ISBN: 963-9526-06-1 költött: 1990 Ft

Nowak, Carola: Maja a méhecske : mindenké szereti Maját. Egmont-Hungary. ISBN: 963-627-878-4 költött: 1899 Ft

Nowak, Carola: Tabaluga: egy szuper csapat. Egmont-Hungary. ISBN: 963-627-872-5 költött: 1899 Ft

Nowak, Carola: Tabaluga: egy új kezdet. Egmont-Hungary. ISBN: 963-627-875-X költött: 1899 Ft

O

Oliver, Jamie: A pucér szakács. Park. ISBN: 963-530-380-7 költött: 4900 Ft

Onnis, Luigi: A pszichoszomatikus zavarok rendszerszemlélete. Animula. (Csatláderápiás sorozat 3.) ISBN: 963-8089-34-2 [hibás ISBN 963-019-719-7] költött: 1350 Ft

Ö

Összehasonlító politológia. Váltl. utány. Osiris. (Osiris tankönyvek) ISBN: 963-369-544-8 költött: 3980 Ft

P

Paksi Borbála: Drogok és felnőttek. A tizenhét év feletti lakosság drogfogyasztása és droggal kapcsolatos gondolkodása az ezredfordulón. Magyarországon. L'Harmattan : NDI. (Szakmai forrás sorozat. Kutatások 4.) ISBN: 963-9457-50-7 költött: 1650 Ft

Pálinkás Imre: A vas ideje. Inomi. ISBN: 963-212-355-7 költött: 1590 Ft

Petőcz András: Tenyered, ha csattan. Ister. ISBN: 963-9243-74-4 [hibás ISBN 963-9243-79-4] költött: 1600 Ft

Pokorny László: Mérgező növények kézikönyve. Mentor. ISBN: 973-599-010-9 költött: 2520 Ft

Poliziano, Angelo: Stanzák; Orfeusz története. Kétnyelvű kiad. Eötvös J. Kvk. (Eötvös klasszikusok 63.) ISBN: 963-9316-79-2 költött: 1680 Ft

Poós Zoltán: Szivárvány Áruház. Egy korszag kultikus tárgyai. [3. kiad.] Papirusz Book. ISBN: 963-9263-06-0 költött: 2003 Ft

Puntigán József – Puntigán Tünde: A locon református temető. Fórum Kisebbségkut. Int. – Lilium Aurum. (Notitia historico – ethnologica 3.) ISBN: 80-8062-176-4 költött: 1990 Ft

Q

Qadi, 'Abd-ar-Rahim Ibn Ahmad al-: Az iszlám halottaskönyve. A tűz és a kert : Mohamed próféta tanításai a halál utáni életről. Farkas L. I. ISBN: 963-9428-28-0 költött: 1800 Ft

R

Radnik, Miro: A Harmadik Bolygó-küldetés. Alexandra. ISBN: 963-368-339-4 költött: 2499 Ft

Radnik, Miro: A világimdenség. Alexandra. ISBN: 963-368-310-6 költött: 1599 Ft

Radvány Annamária – Radvány Zsuzsa: Ceruzakoptató. 2. Utazz velünk! Ismeretterjesztő-foglalkoztató könyv 6-10 éveseknek. ISBN: 963-9244-72-4 költött: 1875 Ft

Radvány Annamária – Radvány Zsuzsa:

Ceruzakoptató. Foglalkoztatókönyv 5–8 éveseknek. Santos. ISBN: 963-9244-64-3 költött: 1875 Ft

Rainer M. János: Ötvenhat után. 1956-os Int.: 1956-os Kut. és Kvkadói Kht. ISBN: 963-212-317-4 költött: 3000 Ft

Randles, Jenny: Idővíharok. Megdőbbsen-tő bizonyítékok a térben és az időben nyíló átjárókról, valamint az időutazásról. Alexandra. ISBN: 963-368-243-6 költött: 1999 Ft

Ranzini, Gianluca: Az univerzum atlasza. Naprendszer, galaxisok, csillagképek. Kossuth. ISBN: 963-09-4373-5 költött: 6990 Ft

Regisztrálható-e az identitás? Az identitásválasztás szabadsága és a nemzeti hovatartozás nyilatartása. Gondolat Kiadói Kör : MTA Jogtud. Int. ISBN: 963-9500-58-5 költött: 1980 Ft

Renard, Zizi: Bambit. [A Babó fergeteges paródiája]. Szukits. ISBN: 963-9441-84-8 költött: 1590 Ft

Repülőgép-enciklopédia. Látvány és technika. Új kiad., Athenaeum. ISBN: 963-9471-28-3 költött: 7980 Ft

Rice, Anne: Vámpírkrónikák. 1. köt. Interjú – a vámpírral. Szukits. (Sikerfilmek – könyvsikerek) ISBN: 963-9441-82-1 költött: 2590 Ft

Rideg Sándor: Indul a bakterház. Regény. K.O.-Produkcio. (K.O. könyvek) ISBN: 963-212-217-8 költött: 990 Ft

Roberts, Nora: Halálós ítélet. Gold Book. ISBN: 963-9437-70-0 költött: 1298 Ft

Robinson, Andrew: Az írás története. Több mint 350 illusztrációval és 50 színes képpel: [ábécék, hieroglifák és piktogramok]. Jászóvög Műhely. ISBN: 963-9134-81-3 költött: 5490 Ft

Rogers, Kirsteen – Hickman, Clare: A világ vallásai. Scolar kalauz internet tippekkel. Scolar. ISBN: 963-9193-80-1 költött: 3500 Ft

Rowland, Laura Joh: A samuráj asszonya. Lektűr. ISBN: 963-9451-09-6 költött: 1650 Ft

S

Sabó Sándor, P.: A kínai erkölcs és a szülők tisztele. Kossuth. ISBN: 963-09-4498-7 költött: 1600 Ft

Scarry, Richard: Nagy iskoláskönyv. Az ablaktól a zsiráfig. Lilliput. ISBN: 963-7839-90-9 költött: 1750 Ft

Schaude, Otto: Pedagógiai felfedezések a Bibliában. Evangéliumi K. ISBN: 963-9434-43-4 költött: 600 Ft

Schierz, Gabi – Vallenthin, Gabi: Wokban készült ételek. Alexandra. (Zsírsegeny ételek) ISBN: 963-368-142-1 költött: 899 Ft

Schmidtné Holló Erzsébet: Babonások és kártyavetők kézikönyve. Alexandra. ISBN: 963-367-941-9 költött: 1799 Ft

Schramm, Karin: Maja a méhecske : gyere repülj velem! Egmont-Hungary. ISBN: 963-627-881-4 költött: 1899 Ft

Sebold, Alice: Komfortos mennysország. Európa. ISBN: 963-07-7478-X költött: 1900 Ft

Serexhe, Bernd: Szauna és edzőterem építése. Cser K. (Csináld magad) ISBN: 963-9445-66-5 költött: 1698 Ft

Shakespeare, William: Romeo és Júlia. Akkord: Talentum. (Talentum diákkönyvtár) ISBN: 963-045-057-9 költött: 398 Ft

Shan, Darren: Regényes története. 5. kv. A halál próbái. 2. kiad. Móra Kvk. (Vámpír könyvek 5.) ISBN: 963-11-7842-0 költött: 1690 Ft

Shreve, Anita: Hol és mikor. Gabo. ISBN: 963-9526-16-9 költött: 1790 Ft

Sides, Hampton: Kísértetkatonák. A második világháború legrémáibb küldetésének elfeledett története. Gabo. ISBN: 963-9421-80-4 költött: 2500 Ft

Sobel, Dava: Gallei lánya. Hiteles memóriát a tudományról, a bizalomról és a szeretetről. Alexandra. (New York Times bestseller)

http://www.webconsult.hu

• Arculattervezés, Interaktív honlapok készítése, •
• Internetes alkalmazásfejlesztés, Elektronikus kereskedelem •
• Szaktanácsadás •

Telefon: 432-9435, 432-9436, 261-2160

ISBN: 963-368-357-2 költött: 2699 Ft

Somerville, Neil: Kínai horoszkóp 2004. Mit tartogat számunkra a Majom éve? Édesvíz. (Titkos tanok)
ISBN: 963-528-723-2 fűzött: 1990 Ft

Steel, Danielle: A cár balerinája. Maece-nas.
ISBN: 963-203-018-4 fűzött: 775 Ft

Steel, Danielle: Ház a Remény utcában. Maecenas.
ISBN: 963-203-031-1 fűzött: 775 Ft

Steel, Danielle: Palomino. 3. kiad. Maece-nas.
ISBN: 963-9025-99-2 fűzött: 775 Ft

Steffler Ágnes: Your way to success in English. Angol nyelvtani, lexikai és fordítási feladatok: [megoldásokkal]. Castellum Novum.
ISBN: 963-206-537-9 fűzött: 2070 Ft

Steiner, Rudolf: Az ember talánya. Az emberi történelem szellemi háttere : 15 előadás: Dornach, 1916. július 2 – szeptember 3. Új Mani-fest.
ISBN: 963-210-568-0 költött: 2190 Ft

Story, Derrick: Digitális videofelvételek. Kossuth. (Díóhéjban)
ISBN: 963-09-4486-3 fűzött: 1490 Ft

Sz

Szabó Erika: Ne felejtsek! Emlékeztető kislexikon a kémia tanuláshoz. Széplaki E.
ISBN: 963-430-547-4 fűzött: 336 Ft

Szabó István: Vetéscsörgő és öntözés. Szaktudás K.
ISBN: 963-9422-96-7 költött: 1680 Ft

Szabó Magda: Bárány Boldizsár; Szigetkék; Tündér Lala. Európa.
ISBN: 963-07-7481-X költött: 2100 Ft

Szabó Zsuzsanna: Ragadozók. [Képes ismerkedés a vadászó állatokkal]. Graph-Art. (Tudorka könyvek)
ISBN: 963-9325-55-4 költött: 1290 Ft

Szántóföldi növénytermesztés. Szaktudás K.
ISBN: 963-9422-97-5 költött: 2980 Ft

Székely Gábor: A fokozó értelmű szókapszolatok magyar és német szótára. Tinta.
ISBN: 963-9372-64-1 fűzött: 2380 Ft

Szepes Mária: Pöttyös Panni és Kockás

Peti naplója. Édesvíz.
ISBN: 963-528-725-9 költött: 1990 Ft

Szilvácsku Zsolt: Stratégiái környezeti vizsgálatok gyakorlata az Európai Unióban. Vitaregnat BT. (Vita, regio et natura 1.)
ISBN: 963-206-411-9 fűzött: 2749 Ft

Szophoklész: Antigóné. Akkord: Talentum. (Talentum diákkönyvtár)
ISBN: 963-9429-39-2 fűzött: 498 Ft

Szöveggyűjtemény a fonetika tanulmányozásához. Elméleti, kísérleti és alkalmazott beszédkutatás. Nikol.
ISBN: 963-210-773-X fűzött: 3683 Ft

Szunyoghy András – Fehér György: Az emberi test. Kossuth. (Kis művészeti anatómia)
ISBN: 963-09-4473-1 költött: 1990 Ft

Szutyjev, Vlagyimir Grigorevics: Miau és más vidám mesék. Móra.
ISBN: 963-11-7843-9 költött: 1890 Ft

T

Takács Erika: Angol – amerikai szlengszótár. Könyvműves Kvk.
ISBN: 963-9262-91-9 költött: 1750 Ft

Talkington, Bruce: Micimackó karácsonya. TKK.
ISBN: 963-9371-26-2 költött: 1390 Ft

Tánczos Krisztina: Gyakorlókönyv magyar nyelvből. 4. kiad. Trezor. (Középszintű készülőknél)
ISBN: 963-9088-85-4 fűzött: 680 Ft

Teleki Béla: Kézikönyv a családról. 2. köt. Sajátságos kérdések. 2. vál. utány.
ISBN: 963-9332-93-3 fűzött: 1200 Ft

Thomas, Chantal: Sade. M. Kvk.ub.
ISBN: 963-547-893-3 költött: 2490 Ft

Tihanyi István: Bölcsességek könyve. Aforizmák, szállóigék, okos szólások és útmutató tapasztalások gyűjteménye. Könyvműves Kvk.
ISBN: 963-9262-88-9 költött: 1750 Ft

Tischler János: "Hogy megcsendüljön minden gyáva fül". Lengyelország és Magyarország a két nemzet sorsfordító történelmi eseményeinek idején, 1956-ban és 1980–81-ben. Jelenkor: 1956-os Int.
ISBN: 963-676-331-3 fűzött: 2400 Ft

Todd, Olivier: Albert Camus élete. 1. Európa. (Memoria mundi)
ISBN: 963-07-7271-X költött:

Todd, Olivier: Albert Camus élete. 2., Európa. (Memoria mundi)
ISBN: 963-07-7501-8 (hibás ISBN 963-07-7271-X) költött:

Tolsztoj-breviárium. Lev Nikolájevics Tolsztoj élete, művei és gondolatai. Farkas L. I.
ISBN: 963-9428-18-3 fűzött: 1800 Ft

Tóth János: A kegyelem virágszönyege. "Édesanyám halála szinte üressé tette számomra a földi létet..." Papirusz Book.
ISBN: 963-9263-11-7 fűzött: 1500 Ft

Tucker, Bonnie P.: A csend hangjai. Bastei Budapest.
ISBN: 963-296-541-8 költött: 2250 Ft

Ú

Új algoritmusok. Scolar. (Scolar informatika)
ISBN: 963-9193-90-9 költött: 9750 Ft

V

Vágó Gy. Zsuzsanna: Zsenik könyve. A lángész bölcsessége : zsenik kislexikona A-tól Z-ig. 2. bőv. átd. kiad., Kassák.
ISBN: 963-9100-82-X (hibás ISBN 963-9100-81-1) költött: 990 Ft

Vajkai Aurél: Népi gyógyászat. Jószöveg Műhely. (Jószöveg kézikönyvek)
ISBN: 963-9134-18-X (hibás ISBN 963-9134-17-1) fűzött: 1990 Ft

Van Dien, Eric: Bábjáték és más elbeszélések. Inomi.
ISBN: 963-212-283-6 fűzött: 1590 Ft

Varázslatos ásványvilág. Athenaeum 2000.
ISBN: 963-9471-27-5 költött: 6490 Ft

Varga Katalin: Barátom. Bonca. Móra.
ISBN: 963-11-7844-7 költött: 1490 Ft

Varga Monika: A yorkshire terrier. Elektra. (Kutyatár sorozat)
ISBN: 963-9391-60-3 költött: 1750 Ft

Varjú Katalin – Hiznyai Zoltán: "Pénteken délig nyitva van az ég!". Fórum Kisebbségkut. Int. - Liliium Aurum. (Interethnica 6.)
ISBN: 80-8062-177-2 fűzött: 1990 Ft

Várkonyi Ágnes, R.: II. Rákóczi Ferenc,

1676-1735. 3. átd., bőv. kiad. Vay Ádám Múz. Baráti Kör.
ISBN: 963-206-365-1 fűzött: 1560 Ft

Vass Zoltán: A rajzvizsgálat pszichológiai alapjai. Flaccus.
ISBN: 963-9412-15-5 fűzött: 2790 Ft

Vega, Lope de: 111 szonett. Kétnyelvű kiad. Eötvös J. Kvk. (Eötvös klasszikusok 60.)
ISBN: 963-9316-74-1 fűzött: 1680 Ft

Vilits Katalin: Ne felejtsek! Emlékeztető kislexikon a természetismeret és a földrajz tanuláshoz. Széplaki E.
ISBN: 963-430-544-X fűzött: 376 Ft

Vischer, Lukás: Kálvin öröksége és a református egyházak jelenkori szakadásai. Kálvin. (Kálvin örökségek)
ISBN: 963-300-952-9 költött: 380 Ft

W

Wass Albert: Hanky tanár úr ; Halalós kód Holtember Partján. Mentor. (Wass Albert életmű-sorozat)
ISBN: 973-599-054-7 fűzött: 1540 Ft

Watson, Mary Gordon – Lyon, Russell – Montgomery, Sue: Lovak. Tartás és gondozás, lovaglási technikák, fajták. Gabo.
ISBN: 963-9237-70-1 költött: 6990 Ft

Webster, Richard: Irj magadnak varázslatot! Négy mágikus lépés. Édesvíz.
ISBN: 963-528-724-0 fűzött: 1990 Ft

Whitehead, Sarah – Cuddy, Beverly: Kutyák. Tartás és gondozás, nevelés és viselkedés, fajták. Gabo.
ISBN: 963-9421-48-0 költött: 6990 Ft

Wiest, Andrew: Az I. világháború képes története. Mérték K.
ISBN: 963-9519-28-6 költött: 4999 Ft

Williams, John-Paul: A zongora. Vince.
ISBN: 963-9323-85-3 költött: 5995 Ft

Wilson, Jacqueline: Lányok késésben. Animus.
ISBN: 963-9307-90-4 költött: 1890 Ft

Zs

Zsakó Erzsébet: Hinni és tenni. Az Unitárius Nőszövetség története. Unitárius Egyh.
ISBN: 973-99254-3-X fűzött: 2450 Ft

AZ EURÓPA KÖNYVKIADÓ ÚJDONSÁGAIBÓL

ENRICO BRIZZI: DICSHIMNUSZ OSCAR FIRMIAN SZEMÉLYÉRŐL ÉS FEDDHETETLEN STÍLUSÁRÓL

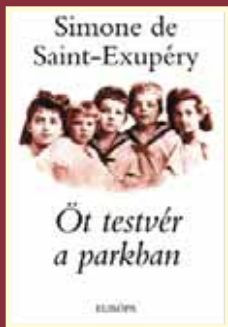
322 oldal, 2200 Ft

A Jack Frusciante otthagyta a bandát – mára többkötetes világsztár – szerzőjének szellemesen ironikus új regényében Oscar Firmian tülkötve a kamaszkor testi-lelki problémáin, egy-két komolyabb kapcsolaton, lakberendezési korszakon és ideálon, interjúkötetet készít egy bálványozott mozisztárral. Egy csapásra befut, meggazdagodik, majd egy milliárdos honoráriummal kecsegtető üzletbe keveredve egy rejtélyesen eltűnt rocksztar nyomába szegődik... Az örült vadászat közben a szerelem sem maradhat el...

SIMONE DE SAINT-EXUPÉRY: ÖT TESTVÉR A PARKBAN

200 oldal, 2100 Ft

Az író *A kis herceg* írójának levéltáros-paleográfus nővére. Gyöngéden ironikus emlékezésében csodálatos gyermekkorukat eleveníti fel, melyre Antoine de Saint-Exupéry is mint alkotói ihlete forrására tekintett vissza. A memoár gazdag képi illusztrációval egészül ki.

JACQUES ATTALI: BLAISE PASCAL AVAGY A FRANCIA SZELLEM

Életek és Művek sorozat

464 oldal, 3200 Ft

Történelmi regényként is élvezhető monumentális Pascal-monográfia a Világbank egykori elnökeként megismert, ma globális témájú eszméletörténeti, filozófiai munkáiról híres sikereszerzőtől.

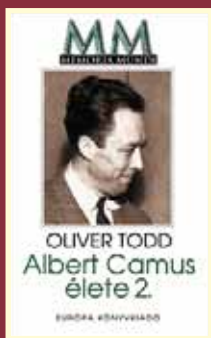

OLIVER TODD: ALBERT CAMUS ÉLETE 1-2.

Memoria Mundi sorozat

1328 oldal, 4200 Ft

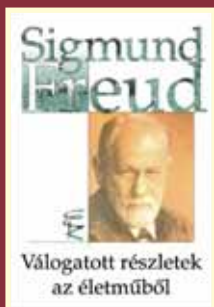
Olvasmányos és elfogulatlan életrajzi könyv, melyből Camus – a korszak jó néhány fontos politikai, ideológiai, irodalmi áramlatával összefonódó – életének izgalmas történetét, szerencsétlen házasságát, romantikus szerelmeit, a klasszikus és a modern (vagy posztmodern) próza határvonalán elhelyezkedő írásművészetét ismerhetjük meg.

SIGMUND FREUD – VÁLOGATOTT RÉSZLETEK AZ ÉLETMŰBŐL

864 oldal, 4000 Ft

A freudi életmű – e kötetben szereplő, s a pszichoanalízis fontos tételeit reprezentáló – darabjait válogatta és az összekötő szöveget írta: Erős Ferenc.

Az Európa Könyvklub tagjaként kedvezményesen vásárolhat az Európa Könyvesházban (1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 35. Telefon: 312-8210. E-mail: europakonyvklub@netquick.hu). Kiadványaink széles választékával várja olvasóinkat az Európa Könyvesbolt (1086 Budapest, József krt. 18. Telefon.: 334-2112). Szeretettel várjuk a terjesztőket és viszonteladókat az Európa Raktárházban (1134 Budapest, Váci út 19. Telefon: 320-9455). www.europakiado.hu

Ha egyszer megírják nemzedékünk igaz törtévéseinek útját a negyvenes évektől máig, Jucié volna ebben az egyik legtisztább, legnemesebb karakter.

Fodor András

Ismertem, szerettem otthonát, hozzátartozóit, barátait. Tagja voltam annak az érzelmi „szabadkőműveségnek”, amelynek tagjai ki tudja miről, talán az ő keze nyomáról nyomban felismerték egymást.

Göncz Árpád

Szűkebb körben – sokszor emlegetjük, hogy „koalícióteremtő” bajlamával a szellemi-politikai szalonok nagyszerű kései háziasszonyaként milyen nagy szükség lenne rá.

Antall József

Sós Júlia (1923–1968) rövid élete alatt számos diákot tanított, nevelt. Tanítványai mellett barátok száza, jó ismerősök ezrei emlékeznek rá még ma is, 35 évvel a halála után. Édesapja, Sós Aladár építész, társadalomtudós. Édesanyja Bartók Béla tanítványa volt. Otthonukban, a Keleti Károly utcai szalonban jeles építészek, irodalmárok, képzőművészek, közgazdászok, tudósok, zeneszerzők, találkozhattak. (A felsorolás reménytelen – a kötet névmutatója közel ezer nevet tartalmaz.)

Sós Júlia kislánykorától pedagógus akart lenni. Tanári diplomát szerzett, és 1947-től tanított budapesti középiskolákban. Emellett irodalomtörténeti, pedagógiai, szociológiai tanulmányokat és cikkeket publikált – és remek levélíró volt. (Levelezőtársai többek között: Áprily Lajos, Járdányi Pál, Jónás Pál, Józsa Tivadar, Kardos László, Lám Béla, Márkus István, Nemes Nagy Ágnes, Nyeste Zoltán, Pikler J. Gyula, Zelk Zoltán.)

Az emigrációba kényszerültek is az ő leveleiből értesülhettek az itthon zajló eseményekről. Kéri Piroška e leveleket időrendbe téve, dokumentumokkal, visszaemlékezésekkel és mutatókkal kibővíttve ismerteti meg az olvasót Sós Júlia életével. Az izgalmas írások nyomán követik e korszak történelmi fordulatait, kulturális életét, emberi sorsokat.

Pufi Pressz
416 old. +32 old. kép.
Költe, 2600 Ft

A Helikon Kiadó ajánlja

**Magyarország fővárosa
a városegyesítés korában**
1860–1890 7800 Ft

Vásárlóink könyveinket megtalálhatják a Helikon Könyvesházban és a jobb könyvesboltokban, megrendelhetik a Helikon Kiadónál (1065 Bajcsy-Zsilinszky út 37. I. emelet, telefonszám: 428-94-36) és a www.bookline.hu internetes könyvruházban is. Nagykereskedők rendelhetnek a kiadóban, Varga Istvánnál, telefonszám: 428-9436, e-mail: varga@helikon.hu. Kiskereskedők a könyveket megvásárolhatják a Helikon Könyvesházban (VI. Bajcsy-Zsilinszky út 37., telefonszám: 331-23-29)